

Koronadiskursseissa etsimme onnellista loppua – koronapandemian ensimmäinen aalto suomalaisten bloggaajien silmin

Pro gradu -tutkielma
Sosiologia
Sosiaalitieteiden laitos
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
Turun yliopisto

Laatija:
Savu Kallio

3.6.2024
Turku

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Sosiologia

Tekijä: Savu Kallio

Otsikko: Koronadiskursseissa etsimme onnellista loppua – koronapandemian ensimmäinen aalto suomalaisten bloggaajien silmin

Ohjaaja(t): Professori Suvi Salmenniemi

Sivumäärä: 68 sivua + 7 liitesivua

Päivämäärä: 3.6.2024

Tutkielmassa tarkastelen, millaista puhetta koronapandemiasta suositut suomalaiset lifestyle-bloggaajat tuottavat koronapandemiasta maaliskuussa vuonna 2020. Tutkimuskysymykseni ovat: Minkälaisia merkityksiä bloggaajat antavat koronapandemialle? Minkälaisia tunteita koronapandemia bloggaajissa herättää ja millaisin tavoin bloggaajat pyrkivät käsittelemään niitä ja pandemian tuomia muutoksia?

Tutkimusaineisto koostuu kymmenen suosittujen bloggaajan blogiteksteistä, jotka on kirjoitettu 1.3.–30.4.2020 välisenä aikana ja niissä käsitellään koronapandemiaa. Tekstejä on yhteensä 71 kappaletta. Tutkimusmetodinä käytän diskurssianalyysia. Tulkiten tuloksia terapeuttisen kulttuurin normatiivisen positiivisuuden ja affektitutkimuksen viitekehyksen avulla. Normatiivisella positiivisuudella tarkoitetaan terapeuttisen kulttuurin eetosta, jossa kaikki elämäkokemukset pitää tulkita positiivisuuden kautta.

Olen paikantanut aineistosta neljä diskurssia, jotka on nimetty selviytymis-, tehokkuus-, yhteisöllisyys- ja korona opettajana -diskurssiksi. Selviytymisdiskurssiin paikantuu yksilön kärsimys, mutta selviytyminen merkityksellistyy kollektiiviseksi, kun koronaohjeiden noudattamisesta rakentuu kansakunnan yhteinen projekti. Tehokkuusdiskurssissa rakentuu kirjoittajien vahvistunut toimijuus, kun yksilöt pyrkivät keksimään uutta tekemistä. Tehokkuusdiskurssin alle paikantuu vastadiskurssi, jossa tehokkuuden vaatimusta kritisoidaan. Yhteisöllisyysdiskurssissa rakennetaan yhteisöllisyyttä ja pyritään lohduttamaan niin itseä kuin toisia aikana, jolloin ei pääse fyysisesti tapaamaan läheisiä. Korona opettajana -diskurssissa tuotetaan tilaa reflektoinnille, jossa kysytään, mitä yksilö tai yhteiskunta voivat oppia koronapandemiasta.

Terapeuttisen kulttuurin ja affektitutkimuksen teoreettisiin näkökulmiin ja blogitekstien diskurssianalyttiseen luentaan pohjaten koronapandemiasta rakentuu bloggaajien teksteissä hyvin terapeuttisen kulttuurin puhetapojen mukainen kehitystarina, jossa maailmaa järjestyttävä pandemia järkyttää, mutta siitä selviydytään. Koronapandemiaa merkityksellistetään niin yksilöille kuin ihmiskunnalle oppimiskokemuksena, josta kasvaa entistä parempana versiona itsestään. Kokonaisuutena bloggaajien tekstit tarjoavat tulkinnan koronapandemiasta, jossa bloggaajitkaan eivät ole immuuneja aikamme tehokkuusvaatimuksille ja vaikeat tunteet ovat sallittuja, kunhan ne kestävät aikansa. Terapeuttinen kulttuuri voi tehdä maailman tulkinnasta mustavalkoista, jos sen kehittymistarvetta ja normatiivista positiivisuutta tarkastellaan ainoana sallittuina toimimisen tapoina.

Avainsanat: Terapeuttinen kulttuuri, normatiivinen positiivisuus, tunteet, affektit, blogit, bloggaajat, koronapandemia

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Terapeuttinen kulttuuri	7
2.1	Terapeuttinen käänne	9
2.2	Normatiivinen positiivisuus ja positiivinen psykologia	11
3	Tunteet ja affektit	14
3.1	Affektit	14
3.2	Tunteet ja affektit kollektiivisena omaisuutena	15
3.3	Pelko ja viha	16
3.4	Rakkaus ja ehdollinen rakkaus	17
4	Korona-ajan kokemus- ja diskurssikirjallisuus	20
5	Tutkimusasetelma	24
5.1	Tutkimuskysymys	24
5.2	Aineisto	25
5.3	Tutkimusmenetelmät	28
5.4	Tutkimusetiikka	33
6	Koronadiskursseissa etsimme onnellista loppua	34
6.1	Selviytymisdiskurssi	35
6.2	Tehokkuusdiskurssi	42
6.3	Yhteisöllisyysdiskurssi	47
6.4	Korona opettajana -diskurssi	51
7	Johtopäätökset	57
	Lähteet	63
	Tutkimusaineisto	69

1 Johdanto

Muistamme kevään vuonna 2020 siitä, että koronapandemia on rantautunut Suomeen. Kun maaliskuun 16. päivä Suomen hallitus on julistanut Suomeen poikkeustilan olemme sanoneet tiukentuvien koronarajoitusten myötä hyvästit lähityöskentelylle, lähiopetukselle ja ihmisten tapaamiselle (Valtioneuvosto 140/2020). Uusimaa on lockdownin myötä suljettu kolmeksi viikoksi, olemme hamstranneet vessapaperia ja jännittäneet sairaaloiden kantokykyä pandemia-aikana (HS 2020, Yle 2020 & THL 4/2022, 11). Kunhan pysymme kotona ja tottelemme koronarajoituksia, niin pandemia loppuu joskus, saatettiin sanoa. ”Olemme kaikki samassa veneessä.” Jos vain ajattelemme positiivisen kautta, niin kyllä tämä tästä?

Terapeuttiselle kulttuurille on tyypillistä käsitteellistä maailmaa ja maailman tapahtumia psykologiasta tuttujen käsitteiden kautta. Puhutaan myös yhteiskunnan terapiasoitumisesta, jossa erilaiset terapeuttiset käsitteet ja toimitavat ovat lävistäneet lähes kaikki yhteiskunnalliset instituutiot kouluista liike-elämään ja hallintoon saakka, muutamia mainitakseni. (mm. Salmenniemi, Bergroth, Nurmi & Perheentupa 2020, 1–2; Furedi 2004, 1 & Madsen 2014, 1–3.) Olemme niin tottuneet tähän terapiasoitumiseen, että meidän on lähes vaikea erottaa, kuinka laajasti terapeuttisen kulttuurin puhetavat ovat osa jokapäiväistä elämäämme (Salmenniemi ym. 2020, 1).

Eräitä terapeuttisen kulttuurin rakkauskappaleita ovat normatiivinen positiivisuus ja positiivinen psykologia. Normatiivisena positiivisuutena käsitetään ajattelu, jossa kaikki on ajateltava positiivisen kautta. Normatiivisesta positiivisuudesta on tullut yhteiskunnissamme niin vakiintunut puhetapa, että sitä voidaan kutsua jo kulttuuriseksi normiksi: Riippumatta siitä, kuinka vaikeat olosuhteet ovat, niistä on etsittävä jotain hyvää ja ajateltava positiivisen kautta (Ehrenreich 2009, 148–149 & 195). Vaikeuksia voidaan, korjaan – pitää – ajatella lahjoina, jotka auttavat meitä kehittymään ihmisenä, kunhan olemme ylittäneet nämä vaikeudet (Ehrenreich 2009, 29, 31). Äärimmillään tämä ajattelu on manifestoinnissa, jossa uskomme ajatuksiemme realisoituvan eletyssä elämässämme: vaikeat ajatukset luovat vaikeuksia ja kiviat ja mukavat ajatukset tuovat mukanaan onnea ja menestystä (Ehrenreich 2009, 46–47). Mutta onko todellisuus näin yksioikoinen?

Tässä tutkielmassa sukellamme hetkeksi takaisin koronapandemian ensimmäiseen aaltoon ja kevääseen 2020. Miltä terapeutin kulttuurin kyllästävä maailmamme näyttää, kun koronapandemia telkeä meidät koteihimme? Tai vielä tarkemmin sanottuna: miten me näemme maailman ja miten me ymmärrämme ja käsitteellistämme koronapandemiaa, kun olemme niin tottuneita tarkastelemaan kaikkea terapeutisesta kulttuurista tutulla kielellä. Tarkastellaanko koronaa iloisten keltaisten aurinkolasien läpi vai onko lasiemme sävyissä muitakin värejä?

Tarkastelen koronapandemiaan liittyviä puhetapoja suomalaisten lifestyle-bloggaajien blogitekstien ja diskurssianalyysin avulla. Koostamalla aineiston yksityishenkilöiden julkisista blogiteksteistä pääsen lähemmäksi sitä, miten ihmiset ovat käsitelleet koronapandemiaa ja siihen liittyviä tunteita. Tämä on huomionarvoista siksi, että olen kiinnostunut nimenomaan yksityishenkilöiden kokemuksista ja tavoista jäsentää koettua. En ole kiinnostunut niin sanotusta virallisesta julkisesta puheesta ja siihen liittyvistä diskursseista, joita tutkitaan – ja on tutkittu – uutisia ja virallisia kannanottoja tarkastelemalla (ks. esim. Alhedayani & Alkhamash 2023, 1).

Koronapandemiasta on laajasti tutkimuskirjallisuutta niin Suomesta kuin muualta maailmasta. Tiedämme paljon koronan epidemiologiasta ja mitä korona on aiheuttanut ihmisille työllisyyden, etätyöskentelyn tai esimerkiksi yksinäisyyden suhteen (ks. esim. THL 4/2022; Oksanen, Oksa, Savela, Mantere, Savolainen & Kaakinen 2021, 1; Salin, Hakovirta, Kaittila & Raviero 2023, 146; Heino, Veistilä, Lamponen 2024, 348; Otonkorpi-Lehtoranta, Salin, Hakovirta & Kaittila 2022, 1952). Koronaan liittyviä diskursseja on tutkittu hieman (ks. esim. Palmgren 2023, 87). Kuitenkin, jos koronapandemiaa tarkastellaan diskurssien, yksityishenkilöiden kokemusten ja terapeutin kulttuurin näkökulmasta tutkimuskirjallisuutta on paljon vähemmän.

Tarkastelen korona-ajan kokemuksia ja niihin paikantuvia diskursseja seuraavien tutkimuskysymysten avulla: Minkälaisia merkityksiä bloggaajat antavat koronapandemialle? Minkälaisia tunteita koronapandemia bloggaajissa herättää ja millaisin tavoin bloggaajat pyrkivät käsittelemään niitä ja pandemian tuomia muutoksia? Näiden avulla pääsen tarkastelemaan lähemmin, miten suomalaiset lifestylebloggaajat käsittelevät ja kokevat koronapandemian ensimmäistä aaltoa. Olen koostanut aineistoni keräämällä kymmenen suosittua bloggaajan blogitekstejä ajalta 1.3.-30.4.2020. Vaikka blogien käyttäminen

aineistona tuo omanlaisia rajoitteita, se tarjoaa oivan ikkunan tapoihimme kokea koronapandemiaa ja sen ympärille rakentuneita tunteita ja toimitapoja. Kuten diskurssianalyysille on tyypillistä, koostamani diskurssit eivät ole sellaisenaan olemassa tai ole valmiita paloja olemassa olevasta todellisuudesta (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 18; Jokinen 2016, 202). Ne ovat minun tutkijana koostamiani kokonaisuuksia, joiden avulla tarkastelen, miten aineistoni henkilöt ovat teksteissään käsitelleet ja merkityksellistäneet koronaa (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 176). Onko koronapandemia aikaa, jolloin olemme saaneet vain olla kotona ja opetella uusia harrastuksia vai jotain aivan muuta?

Tämä tutkielma etenee seuraavasti: Aloitan tarkastelemalla aiemman kirjallisuuden pohjalta terapeutista kulttuuria. Avaan tätä käymällä läpi terapeutista käännettä ja normatiivista positiivisuutta sekä positiivista psykologiaa. Sen jälkeen taustoitin tunteiden ja affektien viitekehystä, joista keskityn erityisesti tunteisiin kollektiivisena omaisuutena. Tunteista käsittelem tässä tutkielmassa vihan, pelon ja rakkauden. Tutkielman sovelluskontekstia, eli koronapandemiaa, avaam käymällä läpi viimeaikaista koronapandemiaa käsittelevää kokemus- ja diskurssitutkimuskirjallisuutta. Tutkimusasetelmassa esittelen tutkimusmetodina käyttämäni diskurssianalyysia, sen peruseräiteita ja käytäntöjä. Analyysiosiossa käyn läpi koostamiani diskursseja aineistoesimerkkien avulla, jonka jälkeen tutkielma päättyy johtopäätöksiin ja lähde- ja tutkimusaineistoluetteloon.

2 Terapeuttinen kulttuuri

Terapeuttisella kulttuurilla tarkoitetaan laajasti käsitettynä yhteiskunnallista ilmiötä, jossa psykologiasta tutut käytännöt ja käsitteet lävistävät koko yhteiskunnan yksilöiden arjesta aina rakenteisiin ja instituutioihin saakka. Yksilöt, yhteisöt ja instituutiot käsittelevät ympäröivää maailmaa terapeuttisten käsitteiden avulla: puhutaan myös yhteiskunnan terapiasoitumisesta (mm. Salmenniemi, Bergroth, Nurmi & Perheentupa 2020, 1–2; Furedi 2004, 1 & Madsen 2014, 1–3.) Terapeuttiselle kulttuurille on tyypillistä, että psykologiasta lähtöisin oleva sanasto ei rajoitu vain psykologian tieteenalaan, vaan laajenee käsittelemään kaikenlaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä tunteiden ja psykologian kautta (Furedi 2004, 2). Tämä terapiasoitumisen prosessi on niin laajalle levinnyt ja normalisoitunut yhteiskunnassamme, että sen tiedostaminen tai kyseenalaistaminen voi olla suorastaan haasteellista (Salmenniemi ym. 2020, 1).

Laajuutensa ja toimijoiden moninaisuuden takia terapeuttiselle kulttuurille ei ole yhtä selkeää määritelmää. Enemmänkin se on tapa käsitteellistää laajaa kirjoa erilaisia käytäntöjä ja toimijoita, jotka muodostuvat hieman erilaisiksi paikallisista ja historiallisista konteksteista riippuen. Tyypillistä terapeuttiselle kulttuurille on psykologiasta tutun käsitteistön hyödyntäminen kaikilla yhteiskunnan aloilla sekä yksilökeskeinen, eli individualistinen maailmankuva ja yksilön kehittymisen ideaali. Terapeuttiset diskurssit ja käytännöt vaihtelevat hyvin paljon ajan ja paikan ja kontekstien mukaan. Näin ollen on totuudellisempaa puhua laajasta ja vaihtelevasta kirjosta erilaisia terapeuttisia käytäntöjä ja ymmärtämisen tapoja kuin yhdestä terapeuttisesta kulttuurista. (Salmenniemi ym. 2020, 2.) Tästä huolimatta terapeuttiselle kulttuurille voidaan nimetä joitain historiallisia peruseriaatteita.

Yksi terapeuttisen kulttuurin ydinajatuksista on, että kehittämällä ihmisten itsetuntoa tai itseluottamusta koko yhteiskunta menestyy (Madsen 2014, 117). Psykologinen herkkyyys yksilön tunteille on johtanut ajatteluun, jossa laajoja sosiaalisia ongelmia typistetään ja yksinkertaistetaan psykologisiksi ilmiöiksi, kuten itsetunto-ongelmiksi, jolloin niiden rakenteellinen ja yhteiskunnallinen luonne usein hämärtyy. (Furedi 2004 Madsenin mukaan 2014, 117). Näin ollen sosiaaliset ongelmat ovat aina psykologisia ja vaativat terapeuttisen intervention. Vaikka ihmisille luvataan kehittymistä ja parempaa elämää, ihmisten ei uskota

onnistuvan siinä ilman ammattilaisten apua, koska terapeuttisessa kulttuurissa ihminen nähdään hauraana olentona. (Furedi 2004, 21.)

Furedi (2004, 107–108) tiivistää terapeuttisen kulttuurin ihmiskuvan käsitteeseen ”vulnerable self”. Yksilö on kärsivä ja hauras ja hänen elämänsä on täynnä haasteita, jotka voivat vahingoittaa yksilön mielenterveyttä ja emotionaalista hyvinvointia. Modernisoituneiden yhteiskuntien ihminen on vieraantunut muista ihmisistä ja tarvitsee terapeuttisen auktoriteetin apua elämään liittyvien tunteiden hallitsemisessa. Yhteiskunta on huolissaan yksilöiden ja populaatioiden emotionaalisesta hyvinvoinnista ja itsetunnosta, sillä terapeuttisen kulttuurin tulkinnan mukaan ihmiset kärsivät puuttuvista tunnetaidoista ja ovat vaarassa jokapäiväisessä elämässään, kun elämäntapahtumat tulkitaan uhiksi ihmisten hyvinvoinnille. Ihmiset tarvitsevat apua kohdatessaan haasteita, jotka ovat yli ihmisten omien taitojen. (Furedi 2004, 4–7.) Samalla, kun terapeuttinen kulttuuri on huolissaan ihmisten jaksamisesta, se jättää kaiken vastuun yksilöiden harteille. Terapeuttiselle kulttuurille on tyypillistä niin sanottu emotionaalinen tyyli (emotional style), jossa asioita käsitellään sanallistamalla niitä tunteiden kautta (Illouz 2008, 75). Esimerkiksi voin ilmaista, että kirjoittaminen on harjoittelua vaativa taito sanomalla, että minua turhauttaa ja minusta tuntuu, että kirjoittaminen on vaikeaa.

Terapeuttinen kulttuuri näkyy yhteiskunnassamme laajana eetoksena, joka kertoo, mikä on yhteiskunnassa tervettä, hyvää ja tavoiteltavaa ja mikä on patologista ja haitallista. Yksilölle tämä heijastuu jatkuvana riittämättömyytenä. Yksilö kokee syyllisyyttä siitä, että hänen pitäisi jaksaa enemmän, olla tehokkaampi, sosiaalisempi ja hoikempi. Yleensä hän on pitkien ja silppumaisten työpäivien jälkeen väsynyt ja jaksaa hoitaa pakolliset ruokailut ja katsoa sarjoja sohvalla. Puhuessaan väsymyksestä terveydenhuollossa häntä kehoitetaan liikkumaan enemmän ja hänelle määrätään itsetehtävä unikoulukurssi. Kun työpaikalla otetaan puheeksi laskenut työhyvinvointi, johto järjestää kerran pidettävän taidetyöpajan tukemaan työhyvinvointia. Ristiriitaista johtamista ja henkilöstövajetta ei mainita kertaakaan, mutta työntekijöitä kannustetaan stressaamaan vähemmän ja muistutetaan taukojumpasta. Etenkin internet on erilaisten terapeuttisen kulttuurin toimijoiden villi länsi.

Sosiaalinen media ja internet on täynnä menestymistarinoita ja muokattuja kiiltokuvia, jotka toisintavat terapeuttisen kulttuurin ihannekuvaa. Googlettamalla jonkun psykologisen termin, vaikka masennuksen, löytää tuhansia eri blogeja, terapiapalveluita, nettikursseja ja tuotteita. Palveluiden tarjoajat vaihtelevat lisensoiduista psykoterapeuteista ja virallisista tahoista

elinkeinoelämän erilaisiin konsultteihin, yrityksiin ja elämäntaitoguruihin. Erilaisista terapeuttisista elämänhallinnan menetelmistä onkin kehittynyt maailmanlaajuinen elinkeino (Salmenniemi ym. 2020, 1).

Terapeuttisen kulttuurin auktoriteetit esiintyvät asiantuntijoina, jotka tietävät, mitkä tunteet ovat ”positiivisia ja negatiivisia”. He käyttävät normalisoivaa valtaa määrittelemällä, mitä tuntea ja, miten, ja neuvovat, miten hallita omia tunteitaan. Aiemmin auktoriteetit, kuten valtio ja kirkko, ovat määritelleet, mihin ihmisten pitää uskoa ja miten toimia, mutta nyt auktoriteetti on ihminen itse tunteineen ja kokemuksineen. Näin ollen terapeuttisuus hallitsee ihmisten subjektiivisuutta. Siinä missä ennen hallinnan kohteena on ollut ihmisten käyttäytyminen ja toiminta, nyt pyritään hallitsemaan ihmisten tunteita ja sisäistä maailmaa. (Furedi 2004, 197.) Terapeuttista eetosta voidaan tulkita maallistuneena versiona protestanttisesta etiikasta. Terapeuttisten narratiivien myötä ihmiset ovat sisäistäneet auktoriteettiajattelun itseensä: saavutamme haluamamme lopputulokset, kunhan hallitsemme itseämme oikein. (Madsen 2014, 25.) Foucault (2012) kuvailee normittavaa valtaa vallan muotona, jossa ihmiset ovat sisäistäneet olevansa tarkkailun kohteena ja tarkkailevat itse itseään tarkkailijan tavoin, jotta he pysyvät ihanteiden ja normien mukaisina.

Terapeuttisen kulttuurin merkittävin piirre ei ole avoimuus tunteita kohtaan, vaan se, kuinka kiinnostunut se ihmisten sisäisen elämän hallitsemisesta. Tämä kiinnostus kumpuaa ajattelusta, jossa yksilön tunnetilojen ajatellaan kuvastavan yhteiskunnan hyvinvoinnin tasoa ja johtavan konkreettisiin seurauksiin. Tällaisessa emotionaalisessa determinismissä ajatellaan, että hallitsemalla yksilöiden tunteita voidaan vaikuttaa yhteiskunnan tapahtumiin. Siksi tunteet eivät ole vain yksilön oma asia, vaan julkinen huolenaihe. Silti tunteita arvotetaan varsin valikoivasti, sillä vain tietyt tunteet koetaan julkisesti sallittuina, kun toisia pyritään tukahduttamaan. Instituutiot ja asiantuntijat vakiinnuttavat tätä ajattelua kertomalla, miten ihmisten pitäisi tuntea. (Furedi 2004, 197–198). Yksi klassinen esimerkki terapeuttisen ajattelun kyllästävästä mediatuotteesta on Suomessakin pitkään esitetty Oprahin keskusteluohjelma (Ehrenreich 2009, 11).

2.1 Terapeuttinen käänne

Terapeuttiseksi käänneeksi kutsutaan toisen maailmansodan jälkeistä aikaa, jolloin psykotieteet kasvoivat ja psykoanalyysi popularisoitui osaksi valtavirtakulttuuria teollistuneissa länsimaissa. Terapeuttisen kulttuurin valtavirtaistumista on helpottanut modernisoituneiden yhteiskuntien sirpaleisuus: Ihmisten väliset suhteet ovat arkielämässä muuttuneet virallisimmiksi, kun suurin osa ihmisten välisistä kohtaamisista perustuu erilaisten instituutioiden tarjoamiin rooleihin, joissa ihmiset ovat esimerkiksi kollegoja tai luokkakavereita, mutta epävirallisempia ihmissuhteita on vähemmän. Saman aikaisesti yhtenäisyyden, perinteiden, uskonnon ja politiikan aseman on kuvattu heikentyneen ihmisten arjessa, mikä on kasvattanut tarvetta tulla nähdyksi ja luonut tilaa erilaisille terapeuttisille interventioille yksityisellä ja julkisella sektorilla. (Furedi 2004, 84–85.) Olemme niin tottuneita terapeuttiseen tapaan ajatella ihmistä, että nykyään on vaikeaa ajatella ihmistä muuten kuin psykologian tarjoamien mallien mukaan (Salmenniemi ym. 2020, 1).

Illouzin (2008, 6) mukaan psykologian tarjoama kuva yksilöstä on muodostunut globaalisti hallitsevaksi käsitykseksi ihmisen mielestä tai ihmisyydestä. Mikään kulttuurinen viitekehys ei ole muokannut yleistä käsitystä 2000-luvun ihmisestä niin vahvasti kuin psykologia, pois lukien poliittinen liberalismi ja markkinatalouden tuottavuusajattelu, jotka usein kulkevat käsi kädessä terapeuttisten diskurssien kanssa (Madsen 2014, 2). Illouz (2008, 6) huomauttaa psykologian kulttuurisen merkittävyyden olevan samaa suurusluokkaa amerikkalaisen populaarikulttuurin kanssa: sen vaikutuksia on nähtävissä kaikkialla. Näin ollen voidaan sanoa, että mielenterveys on ottanut sille kuuluvan paikkansa länsimaalaisessa, erittäin terveyskeskeisessä kulttuurissa (Madsen 2014, 2–3).

Terapeuttisessa kulttuurissa ajatellaan, että ihminen kehittyy ja aktualisoi oman potentiaalinsa luomalla omasta elämästään kärsimyksestä kumpuavan kehitystarinan. Narratiivin muutos häivyttää psykologisia diagnooseja ja patologisoi normaaleja olotiloja: ennen yksilö ymmärrettiin terveeksi, kunnes toisin todistetaan. Terapeuttisessa kehitystarinassa ihminen nähdään sairaana, jos hän ei ole terapiasoinut omaa kehityshistoriaansa ja aktiivisesti pyrkinyt kasvamaan parhaaksi versioksi itsestään. (Illouz 2008, 157–161; Cabanas & Illouz 2019, 151–152.) Etenkin keskiluokassa tällainen oman potentiaalın käyttämättä jättämisen uhka on omaksuttu. Keskiluokka onkin terapisoinnin suurinta kohdeyleisöä (Ehrenreich 2009, 198).

Uutta terapeuttisessa eetosessa on se, että sen lupaama vapautus ei ole riippuvainen Jumalasta tai muusta yliluonnollisesta henkiolennosta. Ensimmäistä kertaa ihmiset pystyvät

itse ottamaan vastuun vapautuksesta ja heidän on osittain myös pakko ottaa tämä vastuu. (Madsen 2014, 3) Vaikka individualismi, yksilökeskeinen ajattelu, tarjoaa nykyihmisille enemmän vaihtoehtoja oman elämänsuunnan määrittämiselle kuin aiemmille sukupolville, sillä on hintansa. Individualismin ollessa vakiintunutta ja institutionalisoitua yhteiskunnassa, yksilöstä ja yksilön lähiperheestä tulee ”yhteiskunnan ratkaisemattomien konfliktien kaatopaikka”, kun sosiaalisten ongelmien ratkaisemisen paino jätetään yksilöiden harteille. (Beck 2002 Madsenin mukaan 2014, 12–13). Rose (1996, 3–4) kuvaa asetelmaa hyvin kirjoittaessaan, kuinka nykyaika pakottaa ihmiset olemaan elämästään yksin vastuussa olevia yksilöitä. Ehkä kaikki ongelmani ratkeavat, kunhan ajattelen positiivisesti?

2.2 Normatiivinen positiivisuus ja positiivinen psykologia

Normatiivisen positiivisuuden teemaa on käsitelty etenkin amerikkalainen Barbara Ehrenreich, jonka ajatuksiin nojaan tässä osiossa. Normatiivisella positiivisuudella tarkoitetaan sitä, että positiivisuudesta on tullut kulttuurinen normi, jossa ihmisten odotetaan suhtautuvan elämään ja ottavan vastaan kaiken elämässä sattuvan ”hyvän kautta” (Ehrenreich 2009, 195). Tämä pohjoisamerikkalainen positiivisen ajattelun ideologia tarkoittaa sekä optimismia, jossa tietoisesti päätetään ajatella, että kaikki kääntyy hyväksi, että aktiivista manifestointia, jossa positiivisten ajatusten uskotaan muokkaavan ulkoista maailmaamme. Negatiivisten ajatusten uskotaan johtavan vaikeuksiin, siinä missä positiiviset ajatukset tuovat onnea ja menestystä. (Ehrenreich 2009, 4–5.) Kuten yleensäkin, totuus on tarua ihmeellisempää.

Positiivisuuden ideologiasta tekee irvokkaan sen kontrasti todellisuuteen. Eriarvoisuus on suurinta Yhdysvalloissa ja siellä on eniten vankeja suhteessa väestöön. (Ehrenreich 2009, 7.) Positiivisuusajattelu vallitsee nykyisessä myöhäiskapitalismissa: ihmiselle, eli asiakkaalle, vakuutetaan, että hän ansaitsee ja voi ostaa kaiken haluamansa, jos työskentelee ahkeraan tavoitteidensa eteen. Positiivisesta ajattelusta onkin kasvanut menestyvä toimiala. (Ehrenreich 2009, 8–9.) Positiivinen ajattelu lävistää koko amerikkalaisen kulttuurin ja se on läsnä bestsellereistä suosituimpiin tv-ohjelmiin, kuten Oprah ja Larry King Live. Niin uskonnolliset johtajat kuin lääketiede hyödyntävät positiivisen ajattelun voimaa. (Ehrenreich 2009, 11–12.) Kaiken tämän voidaan ajatella legitimoivan eriarvoisuutta, sillä se vastuullistaa yksilöä

elämästään väittäessään, että kaikki on kiinni oikeanlaisista ajatuksista, olosuhteista riippumatta.

Esimerkiksi rintasyövän ei ajatella olevan vaikea koettelemus, vaan lahja, jonka avulla ihminen oppii kasvamaan ”aidoksi todelliseksi itsekseen” (Ehrenreich 2009, 29, 31). Positiivisuuden pakko ei lopu lahja-ajatteluun: esimerkiksi syövän uusiutuminen tulkitaan olevan kirjaimellinen seuraamus siitä, että ihminen on alitajuntaisesti halunnut syöpää, eikä ole ajatellut tarpeeksi positiivisesti. (Ehrenreich 2009, 42–43). Syövästä on tullut potilaille materiaalisen maailman todiste positiivisen ja negatiivisten ajattelun voimasta sekä mielen ja kehon yhteydestä. Näin ollen positiivisilla ajatuksilla voidaan tilata parempaa tulevaisuutta.

Erityisen suosittua on manifestointi, eli tietynlainen maagisuusajattelu, jossa on rahaa ja rikkauksia houkutellaan positiivisten ajatuksien voimalla. Tässä ajattelussa elämänhaasteet, kuten työttömyys ja raha-ongelmat ovat ihmisen korvien välissä. Manifestointi on niin suosittua, että sen ympärille on 1990-luvulta alkaen kasvanut oma elinkeinonsa, joka sisältää self help -kirjallisuutta ja valmentajia, jotka auttavat korjaamaan asiakkaidensa rahasuhteen ja opettavat heitä ajattelemaan positiivisesti. Kaikki negatiiviset ajatukset realisoituvat vaikeuksina, joissa asiakkaat jo ovat, esimerkiksi olemalla työttömiä. (Ehrenreich 2009, 46–47.) Manifestoinnin sukulainen on ”vetovoiman laki”, jossa kuvittelemalla hyviä asioita ne toteutuvat (Ehrenreich 2009, 63–65). Positiivisesta ajattelusta ja onnellisuudesta on kiinnostuttu myös tieteen parissa.

Positiivinen psykologia, eli ”onnellisuuden tiede” on psykologian haara, joka legitimoitui Martin Seligmanin myötä, kun yhä useampi alkoi tuottaa tieteellisiä kirjoituksia, joissa he linkittivät onnellisuuden ja optimismin menestyksen ja terveyden kanssa (Ehrenreich 2009, 148–149). Seligman väitti ihmisten negatiivisuuden olevan turha jäännös evoluutiosta. Selviytymisstrategia oli paikallaan ”kivikaudella” (pleistoseenisellä kaudella), mutta se on nykyään turha, koska ”goods and services are plentiful and because simple needs are largely satisfied in modern societies” (Ehrenreich 2009, 151). Todellisuus on usein hieman monisyisempi kuin mitä tällaiset toteamukset antavat ymmärtää.

Positiivista psykologiaa kritisoidaan realismin puutteesta. Monimutkaisessa maailmassa liian optimistinen ajattelu johtaa faktojen sivuuttamiseen ja tarpeettomaan riskinottoon. Realistinen

riskien arviointi ja kokonaiskuvan kriittinen tarkastelu on välttämätöntä, oli ihminen autonratissa tai valtionjohdossa. (Ehrenreich 2009, 198–201.)

Historiallisesti tarkasteltuna onnellisuuden esittäminen voi olla yhteiskunnallinen pakko kuin yksilöiden valitsema selviytymiskeino. Yksi historiallinen esimerkki pakotetusta optimismista on neuvostoliittolainen optimistisen kulttuurin vaade, jossa niin kirjallisuuden, elokuvien, näytelmien vaadittiin esittävän Neuvostoliitto hyvässä valossa (Ehrenreich 2009, 202; Pesonen 2005, 14–15). Toisaalta joskus onnellisuuden esittäminen voi olla selviytymiskeino. Suomalaisissa lähiötutkimuksissaan Matti Kortteinen (1982, 9–10, 113 & 298–299) kuvaa onnellisuusmuurin käsitteen avulla eräänlaista tuntemattomille tarjottua julkisivua, jossa asioiden esitetään olevan hyvin. Vasta tarpeeksi tutuille avaudutaan ja puhutaan asioista rehellisesti: kuten ne oikeasti ovat. Vaikka tässä luvussa onnellisuutta tarkastellaan enimmäkseen yhdysvaltalaisena ideologiana, mikä on vahvasti yhteydessä terapeuttiseen kulttuuriin ja täten tähän tutkielmaan, on syytä huomauttaa, että positiivinen ajattelu on rantautunut vahvasti myös Suomeen ja näkyy etenkin sosiaalisen median kuvastossa, kuten tämä tutkielma osoittaa.

3 Tunteet ja affektit

Tunteilla ja affekteilla on keskeinen asema terapeuttisessa kulttuurissa. Suomen kielen sana ”tunne” tarkoittaa monia asioita. Esimerkiksi englannin kielen sanat ”feeling”, ”emotion” ja ”affect” voivat kaikki kääntyä tunteeksi. Tunteiden sosiologian, feministisen ja kulttuuriteoreettisen tutkimuksen mukaisesti Jokinen, Venäläinen ja Vähämäki (2015, 18–19) erottelevat edellä mainitut sanat ”fiilikseksi” tai ”tuntemukseksi”, ”emootioiksi” ja ”affekteiksi”. ”Fiilis” on kehollinen tuntemus, jota ei määritellä tai jolle ei edes ole sanoja. Tuntemuksia ilmaistaan sanoilla tai kielikuvilla, kuten kertomalla, että on pala kurkussa, iho kananlihalla tai kuinka polvet muuttuivat veteliksi. Emootiolla viitataan järjellä ymmärrettäviin ja kulttuurissa yhteisesti tunnistettaviin ja sosiaalisiin tuntemuksiin, kuten mustasukkaisuuteen, huoleen ja kateuteen. Emootioista puhutaan, niitä teeskennellään ja niitä voidaan muokata vuorovaikutuksessa. (Jokinen ym. 2015, 18–19.) Esimerkiksi huoleni helpottuvat, kun saan puhua niistä ystäväni kanssa. Tunteiden lisäksi affektit ovat yksi tapa teoretisoida kokemuksia.

3.1 Affektit

Affektit ovat näistä monimutkaisin määritellä. Affektit ovat avoimia, mutta ristiriitaisia. Tunteet ja emootiot ovat osa affekteja, mutta eivät riitä sen määrittelyyn. Affektit ovat intiimejä ja yksityisiä, mutta myös jaettua kokemusmaailmaa, jossa yksilö vaikuttaa ja tulee vaikutetuksi. Affektit ovat kuin ailahteleva tuuli, jonka avulla tulkitsemme ja jonka vaikutuksesta neuvottelemme paikkaamme maailmassa ja yhteiskunnassa. Siinä missä tuulta aistimalla ymmärrämme tuulen suunnan, tuoksun ja lämpötilan, affektien mukanaan kuljettama tieto kertoo ja jäsentelee yhteiskunnallisia suhteita, se on poliittista sääntelyä ja ihon alle menevää kokemusta siitä, miten maailma toimii: mikä on normien mukaista, mikä ei ole sallittua, millaista on jaettu kokemusmaailma tässä ajassa ja paikassa. Affekteja sekä koetaan että tuotetaan. Tuuli ja affektit koskettavat kaikkia. (Jokinen ym. 2015, 19 & Berlant 2011, 15–16.)

Esimerkiksi Suomessa jääkiekon maailmanmestaruuden voittamisen jälkeinen kansallinen hurmos tai koronapandemian rantautumisen luoma hädän tunne ovat kollektiivisia ja

affektiivisiä tilanteita. Tällaisia ovat turvan ja yhteisön tuntu kavereiden kesken ja sukulaissedän joulupöydässä lausuman n-sanan jälkeinen järkyttynyt ja tyrmistynyt tunnelma. Vaikutumme näistä affektiivisistä tilanteista ja vaikutamme niihin: se, miten muut joulupöydässä reagoivat sukulaisen tölväisyyden sanelee, onko teko sallittu, ja keillä on tilanteessa on lopullinen valta määrittää, onko teko sallittu jatkossa.

Affekti on käsitteenä arvokas sen takia, että sillä on vetoketjun tapaan asioita yhteen punova luonne. Sen avulla luodaan yhteistä kuvaa asioista, joita usein tarkastellaan toisistaan erotettuina: keho ja mieli, järki ja tunteet, kyky liikkua tai vaikuttaa ja mahdollisuus tulla liikutetuksi tai vaikuttua maailmasta. (Jokinen ym. 2015, 23.) Affektien avulla on mahdollista

”tarkastella niitä pieniä siirtymiä ja mekanismeja, joissa epämääräiset tunteet ja tunnevirrat alkavat saada muotoja – eli joissa affekti luo tilaa tunnistettaville emootioille vaikeasti tyhjine tai pakene niihin”

(Jokinen ym. 2015, 24).

Luonnollisesti affektit eivät ole ainoa tapa tutkia ihmisten sisäisiä ja välisiä merkityksenantoja. Ahmed (2018, 30) keskittyy tutkimuksessaan tunteiden tutkimukseen. Tällöin affektit toimivat yhtenä analyttisenä työkaluna tunteiden tarkastelussa. Esimerkiksi vihan ja pelon tunteet vahvistuvat ja välittyvät affekteissa (mt. 2018, 80–84). Tunteisiin kuuluu usein jonkin asteisia arvostelmia, eli kuvitelmia arvoasteikosta, kuten inhoon sisältyvä arvostelma toisen alempiarvoisuudesta (mt. 2018, 15).

3.2 Tunteet ja affektit kollektiivisena omaisuutena

Ahmed käsittelee tunteita julkisina ja yhteisinä, jotka kulkevat ihmisten välillä. Piirrämme tunteiden avulla kuvaa itsestämme ja hahmotamme toisia; niin ryhmiä kuin yksilöitä. Tunteiden avulla yhdistämme ja vahvistamme sisäryhmää, eli ”meitä”. ”Me” on sekä kaveriporukan muodostama kuppikunta, valtio että sureva kansakunta ja tunteita hyödynnetään aktiivisesti näiden mielikuvien ja niitä hyödyntävän politiikan vahvistamiseen. (Ahmed 2018, 21–23 & 25–26.) Esimerkiksi yllä mainittu urheiluun liittyvän nationalismin hurma ja sisäpiirivitsien lujittama yhteishenki rakentaa sisäryhmää.

Jotta tunteet voivat vahvistaa sisäryhmää, niiden on samalla vahvistettava ulkoryhmää: ”kun yhdelle kumartaa, niin toiselle pyllistää.” Esimerkiksi rasismien kontekstissa tunteet ja tarinat vahvistavat mielikuvia pelättävistä ja vihattavista muukalaisista. Pelon kohde – mielikuva siitä – koetaan konkreettisenä uhkana sisäryhmän olemassaololle (Ahmed 2018, 85). Mitä enemmän tietyt sanat ja mielikuvat assosioituvat tietyn merkityksen ympärille sitä ”tahmaisemmaksi” nämä sanat muuttuvat. Ne vetävät uusia vastaavia mielikuvia ja merkityksiä puoleensa magneetin tavoin. Tunteen sosiaalisen vahvistumisen logiikka on vähän kuin X:n, eli entisen Twitterin, trendaavat aihetunnisteet: mitä suositumpi ja useammin käytetty sana on, sitä voimakkaampia siihen liitetyt tunteet ja mielikuvat ovat. Sanoihin on tarttunut historian ja tunteen värittävä painoarvo, mikä vahvistaa sanoihin liitettäviä merkityksiä. (Mt. 2018, 63.) Vaikka tunteista tunnustetaan erilaisia toimintamekanismeja, eri tunteet toimivat eri tavoin.

3.3 Pelko ja viha

Pelossa affektin merkit liikkuvat ruumiista toiseen. Näissä kohtaamisissa liikkeessä ei ole yksi sama affekti ja affektien liike vaatii usein tilanteen väärintulkintaa. Esimerkiksi rasistisessa pelossa valkoisen ihmisen on ensin tulkittava musta ihminen pelottavaksi, jonka jälkeen musta ihminen alkaa pelätä valkoisen ihmisen reaktiota. (Ahmed 2018, 84.) Ahmed (2018, 84–85) huomauttaa, että pelkoreaktio ei synny sellaisenaan, vaan pelko ikään kuin avaa stereotyyppien ja pelkofantasioiden kyllästämän assosiaatiolaatikon, josta kaikki mielikuvat hyppäävät esiin ja herättävät kauhua. Jos olet koskaan pelännyt pimeällä kadulla tai pimeässä metsässä (pimeää tai pimeässä vaanivia hirvityksiä) ja rauhoittumisy yrityksistä huolimatta mielessäsi pyörii entistä *kauheampien* ja **voimakkaampien** katastrofikuvien filmirulla, joka ruokkii pelkoa rauhoittumisen sijaan, tiedät, mitä Ahmed tarkoittaa. Pelko on pelon kohteen synnyttämä reaktio, ahdistus on tapa suhtautua kaikkeen pelokkaasti (mt. 2018, 88).

Pelon kohteen lähestyminen koetaan uhaksi elämän olemassaololle. Ihmiset kääntyvät sisäänpäin ja oman sisäryhmänsä pariin, suojellakseen elämää ja rakkaitaan. Jotta suojeleminen onnistuu, sen nimissä oikeutetaan laajojakin toimia, joista osa pohjautuu vihaan. (Ahmed 2018, 86–87, 90 & 102.) Esimerkiksi vuoden 2001 syyskuun 11. päivän iskujen jälkeiset terrorismin vastaiset toimet ja mahdollisten terroristien etsimisen seurauksena on muodostunut uusi identiteettikategoria ”arabeille, muslimeille ja Lähi-idästä kotoisin oleville”

(Volpp 2002, 1576). Yhtenä esimerkkinä symbolisesta ”yhdessä toimimisesta yhteisen vihollisen eteen” pidetään kotitalouksien lisääntyntä Yhdysvaltain lippujen käyttämistä edellä mainittujen iskujen jälkeen (Ahmed 2018, 98).

Vihan tunteessa on läsnä samanlainen affektien liike kuin pelossa. Kun vihan kohde nähdään, viha herättää henkiin kaikki vanhat assosiaatiomuistot jokaisessa kohtaamisessa. Näin vihan kohdetta vihataan jo ennen varsinaista kohtaamista. Viha on luonteeltaan ”ylimääräytyvää”. Vihan kohde ei voi vaikuttaa vihatuksi tulemiseen, mutta vihaaja merkitsee vihan kohteena olevan ruumiin, eli ihmisen, vihatuksi. (Ahmed 2018, 74–75.) Voit testata tätä: Kuvittele mielelläsi tilanne, joka herättää sinussa vihaa. Jos hermosi alkavat kiristyä jo ajatellessasi tilannetta, olet oikeilla jäljillä.

Vihan ylimääräytyvän luonteen vuoksi vihalla voidaan järjestää sosiaalisia tilanteita uudestaan. Vihaamalla tietyt ruumiit merkitään vihatuiksi. Samalla vihaaja itse asettautuu paremmaksi ja erilliseksi vihan kohteestaan. Ahmed kuvaa vihaa hyvin esineellistävänä tunteena, sillä vihattu ihminen omaksuu ja kokee vihatuksi tulemisen ruumiissaan, eikä voi estää sitä. (Ahmed 2018, 74–75 & 78.) Hän ei voi päättää, että loukkaavat sanat tarkoittavat jotain muuta.

Ahmed (2018, 160–161) huomauttaakin, että tunteet eivät ole yksioikoisia tai mustavalkoisia. Esimerkiksi rasistisilla agendoilla toimivien viharyhmien toimintaa voidaan politisoida ja retorisesti uudelleen brändätä kääntämällä viha yhtä kohtaan rakkaudeksi toista kohtaan. Samalla näiden rakastavien ja suojelevien ryhmien vastustajat nimetään vastarannankiiskeiksi, jotka eivät kykene rakastamaan ja he vastustavat kaikkea vastustamisen ilosta (Ahmed 2018, 162). Tärkeämpää kuin mitä tunteet ovat, on se, mitä tunteet tekevät: ne yhdistävät ja erottavat ihmisiä. Näin tunteet syrjivät ja toiseuttavat yksittäisiä ihmisiä sekä kansanryhmiä ja realisoituvat muun muassa vihapuheena ja rasistisina tekoina. Rasistiset teot järjestävät sosiaalista todellisuutta uudelleen rasistiseksi (Ahmed 2018, 82).

3.4 Rakkaus ja ehdollinen rakkaus

Rakkautta käsitellessään Ahmed kuvaa samastumista rakkauden muotona:

[...] se on aktiivista rakastamista, jossa liikutaan kohti toista tai tunnetaan vetoa toiseen. Samastumisessa tunnetaan halua päästä lähemmäksi toista tulemalla hänen kaltaisekseen.

(Ahmed 2018, 165.)

Vaikka rakkaus voidaan yksinkertaisesti ilmaista ”ihmisiä yhteen liimaavana voimana”, Ahmed käsitteellistää ilmiötä monimutkaisemmin. Ahmed kuvaa rakkauden toimintalogiikkaa Freudin (Ahmedin 2018, 164–165 mukaan) psykoanalyysin avulla. Rakastaessaan ihmisellä on rakkauden kohde, eli objekti. Kehittämällä rakkaudenkohteestaan ihanteen, johon rakastuva haluaa samastua ja kenen kaltaiseksi ihminen tahtoo tulla, hän investoi aikaa ja energiaa, mikä tekee ihastumisen kohteen rakastuneelle vielä arvokkaammaksi. Näin rakkaudenkohteesta tulee rakastavalle affektiivisesti arvokas. Ahmed kuvaa samastumista rakkauden tekona, jonka avulla yksilö oppii, millainen hänestä voisi tulla. (2018, 164–167.) Rakkautta, tai rakkauden ideaalia, voidaan hyödyntää myös yhteisöissä.

Ihmisyhteisöissä, kuten kansakunnissa, on läsnä tämä sama rakkauden kohteen ideaali. Vaikka rakkaudenkohde – ideaali kansakunnan tila – on saavuttamattomissa, ihminen saa täyttymystä potentiaalista, joka on saatavilla ja mahdollinen, mutta vasta myöhemmin tulevaisuudessa. Tämä ”vastarakkauden saamisen” siirtäminen tulevaisuuteen, kuten myöhemmille sukupolville, auttaa yksilöä sivuuttamaan sen faktan, ettei hän nyt saa vastarakkautta. (Ahmed 2018, 167–173.) Tämä näkyy niin fasistisissa puhtaiden valtioiden fantasioissa kuin paremmasta maailmasta haaveilevien aktivistien motiiveissa. Koronaan sovellettu esimerkki on se, kuinka kollektiivisesti olemme haaveilleet vapaasta maailmasta, jossa saa matkustaa ilman rajoituksia, käydä keikoilla, halata ihmisiä ja niin edespäin.

Rakkautta käsitellessään Ahmed (2018, 184) kritisoi yhteisöjen ja kansakuntien rakkauden nimissä toimimista, sillä usein, ja helposti, rakkaudesta tulee ehdollista. Ehdoksi muodostuu ihanteen noudattaminen, jota ilman yhteisön jäsenyys evätään. Esimerkkeinä tästä Ahmed (2018, 175) käyttää niin maahanmuuttajille osoitettua joukkoon sulautumisen – assimilaation – pakkoa tai ”monikulttuurisessa fantasiassa” ilmenevää muiden ja erilaisten rakastamisen pakkoa. Korona-ajan esimerkki tällaisesta toiminnasta on rajoitusten noudattamisen pakko. Olemme tavoitelleet yhteistä hyvää, kansakunnan terveyttä, noudattamalla rajoituksia, eristäytymällä ihmisistä ja ottamalla rokotteet, kun ne ovat tulleet saataville. Ihannekuvien ja fantasioiden ongelmaksi muodostuvat hetket, jotka rikkovat nämä haavekuvat.

Kaikki ihmiset eivät koskaan täytä kaikkia ideaaleja. Esimerkkinä Ahmed (2018, 175–177) käyttää musliminaisten huiveja, jotka ranskalaisessa kontekstissa on tulkittu rikkeinä vapauden ideaalia kohtaan ja ”tukoksisina ideaalin taloudessa”. Toisin sanottuna huiveista on tullut punainen vaate: merkki, joka kertoo, että ideaali ei näyttäydy täydellisenä, koska joku poikkeaa ideaalin kuvasta. Korona-aikana vastaava rike tulevaa vapautusta kohtaan ovat olleet rajoitusten rikkojat: he, jotka eivät välittäneet rajoituksista, juhlivat niistä huolimatta ja täyttivät ostoskeskuksia ruuhkaan asti avajaispäivinä.

Kuten olen yllä osoittanut, tunteet yhdistävät ja erottavat ihmisiä monilla tavoilla. Viha ja rakkaus kulkevat käsikädessä sekä kolikon eri puolina. Rasistiset ryhmittymät voivat brändätä itsensä rakkauden asialla olevaksi, toisaalta arkipäiväisissä ja yllättävissäkin tilanteissa, yllätymme, turhaudumme ja jopa vihastumme, kun näemme jotain, mikä rikkoo fantasiamme. Rasistit suuttuvat ei-valkoisille ihmisille, internetin ”suvakkihuorat” suuttuvat rasisteille ja korona-aikana olemme suuttuneet ihmisille, jotka eivät ole noudattaneet koronarajoituksia.

4 Korona-ajan kokemus- ja diskurssikirjallisuus

Koronapandemiasta löytyy paljon tutkimuskirjallisuutta. Jos pysytään pelkästään Suomen kontekstissa, tutkimuksia löytyy koskien esimerkiksi lapsien, vanhempien ja yksinhuoltajien ja kansainvälisten opiskelijoiden kokemuksia koronapandemian aikana (Salin, Hakovirta, Kaittä & Ravio 2023, 146; Heino, Veistilä, Lamponen 2024, 348; Otonkorpi-Lehtoranta, Salin, Hakovirta & Kaittä 2022, 1952; Pappa, Yada & Perälä-Littunen 2020, 240). Suomessa on tutkittu myös työntekijöiden psykologisia riskitekijöitä ja kokemuksia koronapandemian aikana ja sen jälkeen (Oksanen, Oksa, Savela, Mantere, Savolainen & Kaakinen 2021,1). Kun tarkastellaan kokemuksia korona-ajasta ja siihen liittyviä tunteita ja kokemuksia verkkomaailmassa, mikä on tämän tutkielman kannalta olennaista tutkimusta, kirjallisuutta löytyy hieman vähemmän.

Intialaisessa tutkimuksessa on käyty läpi maan ensimmäisen lockdownin (23.3.–17.5.2020) ajalta twiittejä, jotka on jaettu aihetunnisteella ”COVID-19 in India”, jotta voidaan tutkia, millaisia tunteita ja ilmaisuja pandemian kokemuksiin liittyy. Tutkimusjakson aikana (22.3.–21.4.) louhituista twiiteistä selviää, että aineisto koostuu hieman enemmän tunnelataukseltaan positiivisesta kuin negatiivisesta sisällöstä. Tutkimustulokset ovat samansuuntaiset kuin aikaisemmassa Intian korona-ajan Twitter-tutkimuksessa, jossa tutkijat ovat päättelleet tunnesisällön positiivisuuden johtuvan siitä, että ihmiset haluavat pandemian päättyvän pian ja ovat valmiita toimiin, jotta tautitilannetta saataisiin helpotettua. (Das & Dutta 2021, 154 & 165; Barkur & Vibha 2020.) Ahdistuneisuutta ja misinformaatiota tarkastelevan tutkimuksen mukaan kohonneet ahdistustasot lisäävät avoimuutta kaikenlaiselle tiedolle, mikä koronapandemian yhteydessä on tarkoittanut suurempaa avoimuutta myös misinformaatiolle. Yhdysvalloissa ja Yhdysvaltojen kontekstissa tuotetussa tutkimuksessa puoluekannasta riippumatta on huomattu pieni yhteys ahdistuneisuuden ja misinformaation jakamisen välillä. (Freiling, Krause, Scheufele & Brossard 2023, 141 & 156.) Erilaiset harrastus- ja onlineyhteisöt on koettu erittäin tärkeinä koronapandemian aikana, esimerkkinä tästä ovat neulomiseen keskittyvät onlineyhteisöt (Rönkkö, Lapinlampi & Yliverronen 2024).

Koronapandemiasta ja blogeista terapeutin näkökulmasta löytyy rajoitetummin tutkimustietoa. Hakuja ”therapeutic culture”/therapeutic AND blogs tai therapeutic AND

covid-19 varioimalla tietokantoja (SOCIndex, Social Science Database ja Sociology Database) läpikäydessäni olen löytänyt lähinnä joitain tutkimusartikkeleita.

Tutkimusaineistoa julkisten toimijoiden koronapandemian aikaisista puheista ja teksteistä kyllä löytyy (Alhedayani & Alkhamash 2023, 1) sekä tutkimuksia julkisuuden henkilöiden tuottamista itsenarratiiveista (Kanai 2020, 500) tai äitiblogien pintapuolisesta tasa-arvotyöstä (Bartholdsson 2015, 109). Bartholdssonin (2015, 109) mukaan äitiyden ajan paineisiin ja tunnustuksiin keskittyvät kaupalliset äitiysblogit tunnustavat ongelmakohtien olemassaolon, mutta eivät tartu niiden selvittämiseen. Lopulta äitiyden lieveilmiöt tulevat normalisoiduksi ja epäpolitisoiduksi. Näiden lisäksi tutkimuskirjallisuutta on saatavilla erilaisista koronapandemian aikaisista kokemustutkimuksista, joihin esimerkiksi kuuluvat terapeuttien harjoitteiden vaikutuksia mielenterveyteen koronan aikana käsitellyt tutkimus (Jennings & Caplovitz 2022, 1511) sekä koronapandemian aikaisia päiväkirjoja analysoinut tutkimus (Łukianow, Głowacka, Helak, Kościńska & Mazzini 2021, S844).

Kriisiajan tutkimuksista terapeuttisesta näkökulmasta löytyy myös esimerkkejä. Tutkijat ovat tarkastelleet esimerkiksi venäläisten psykologien kriisiajan viestintää terapeuttien diskurssien näkökulmasta. Diskursseissa on pyritty muun muassa normalisoimaan kriisiaikaa kuvailemaan sitä uudella tavalla, kiinnittämään huomio muualle sekä päinvastaisesti problematisoimaan koko kriisiajan olemassaolo. (Zhemchugova & Chudova 2023, 32.)

Lähimmäksi omaa tutkimusasetelmaani kaikista on päässyt Sorgen, Bassaninin, Zuccan ja Saitan (2021, 406) tutkimus, jossa on tarkasteltu italialaisen vankilan asukkaiden L'oblò-blogin postauksia Italian ensimmäisen lockdownin aikana. 17 miehen kahden kuukauden aikana kirjoittamat blogitekstit on luokiteltu sisällönanalyysin avulla koronapandemian herättämiin tunteisiin ja olosuhteisiin. Tuloksien mukaan suurin osa koronapandemian herättämistä tunteista ovat olleet negatiivisia: ikävää, huolta, psykologista kipua ja pelkoa. Positiivista tunteista yleisimmät ovat olleet toivo ja vankien ilmaisema kiitollisuus saamastaan tuesta ja huolenpidosta vankilan työntekijöiltä. Käytännössä tässä tutkimuksessa on samankaltaisuuksia oman tutkielmani tutkimusasetelman kanssa, vaikka sen lähtökohdat, eli blogitekstien kirjoittajat tulevat melkein päinvastaisista olosuhteista ja tutkimusmenetelmä painottuu sisällönanalyysiin diskurssianalyysin sijaan.

Jos siirryn lähemmäksi omaa tutkielmaani, myös diskursseja ja affekteja on tutkittu Suomen kontekstissa, vaikka ne saattavat painottua enemmän julkisen keskustelun tai Twitterin tutkimiseen. Twitter-keskustelija (nykyinen X) louhineessa tutkimuksessa on tarkasteltu twiittejä niiden positiivisuuden, neutraaliuden ja negatiivisuuden mukaan suhteessa koronapandemiaan. Tuloksien mukaan twiitit ovat muuttuneet ajan myötä keskimäärin positiivisimmiksi, kun kesäkuuta lähestyttäessä hallitus on alkanut lieventää koronarajoitteita. (Claes, Farooq, Salman, Teern, Isomursu & Halonen 2024, 266.) Suomalaista Twitteriä ja siellä kulkenutta koronaan liittyvää misinformaation kulkua ja levittämistä on myös tutkittu, kuten tarkastelemalla suomalaisilla keskustelupalstoilla syntynyttä rassistista vihaa kiinalaisia kohtaan (Unlu, Truong, Sawhney & Tammi 2024; Sakki & Castrén 2022, 1418). Toisaalta koronapandemiaa on käytetty paikallisen nationalismiin kasvattamiseen, kun suomalaisessa mediassa on uutisoitu koronapandemian kehityksestä Ruotsissa (Martikainen & Sakki 2021, 388).

Suomalaisten uutisten rokotteen odottamiseen liittyviä affekteja tarkastelleessa tutkimuksessa pienetkin liikahdukset olemassa olevan tiedon määrästä ovat lisänneet odotusta rokotteita ja niiden tuomaa vastustuskykyä kohtaan (Oikkonen 2024, 1). Koronapandemian ensimmäisten päivien otsikoita tarkastelleessa tutkimuksessa pandemiasta on muodostunut niin huolta ja solidaarisuutta kansalaisissa herättävä asia kuin haasteellinen terveyskriisi, josta viranomaiset ovat vastuussa sekä kriisi, joka herättää huolta ja vaikuttaa yhteiskunnan toimintaan negatiivisesti (Saarni & Laippala 2024, 114).

Suomalaisten korona-ajan kokemuksia on tarkasteltu diskursiivisesta näkökulmasta tutkimuksessa, jossa on analysoitu teini-ikäisten nuorten kirjoittamia julkisia päiväkirjatekstejä korona-ajasta. Tekstit on julkaistu paikallisessa sanomalehdessä ensimmäisenä koronakeväänä, aikana, jolloin Suomessa on ollut poikkeustila. (Palmgren 2023, 87.) Monet koostetuista diskursseista paikantuvat ajallisuuden ympärille. Nuoret kiinnittyvät aikaan esimerkiksi kirjoittaessaan tekstiin tekstin kirjoittamisen kellonajan. Useissa tällaisissa teksteissä nuoret ovat turvautuneet tavallisuuteen ja arjen rutiineihin ajan kautta. He ovat rakentaneet tavallisuutta poikkeusaikaan kuvaamalla arkisia asioita. Toisaalta uuden arjen kuvaaminen poikkeusajassa on tapa kuvata tapahtunutta muutosta. Teksteissään nuoret ovat myös pohtineet ajan syklisyyttä. Edellä mainittujen lisäksi tutkimuksessa on paikannettu hetkessä elämisen diskurssi, hidastumisen ja kiihtymisen diskurssit. Hidastumiseen paikantuvat tylsistyminen ja hitaus huonona asiana, siinä missä

kiihtymisdiskurssissa kiireellä viitataan kiireeseen ennen koronapandemiaa tai tämän hetken tulevaisuuteen tähtäävänä asenteena, jossa tahdotaan ottaa ilo irti ajasta opettelemalla uusia kieliä ja aloittamalla uusia harrastuksia. (Mt. 2023, 99.)

Kenties hyvän tiivistyksen korona-ajan affekteista toivon näkökulmasta on kuvannut affektiivisiä käytäntöjä kriisiaikana tarkastellut tutkimus:

Keeping daily routines as normal as possible, prepping and preparing, sending and receiving memes and other humorous materials via social media, and becoming involved in grass-roots actions and activism were incorporated into the descriptions of everyday life. As such, these actions gave people the feeling that they were doing something and that they had some control over what was happening around them. Here, we discuss these affective practices as a way of allowing room for hope and engendering hopefulness for a better future among those taking the action, and those in their sphere of influence. In acquiring agency, people were negotiating hope for a better future despite the uncertain situation.

(Olsson & Rinne 2023, 51.)

Kuten edellä on nähty, koronapandemiasta on monenlaista ja monipuolista tutkimusta. Kun otantaa rajoitetaan diskurssien, tunteiden, affektien ja onlinetilojen pariin, on tunnustettava, että tutkimuskirjallisuutta on selkeästi vähemmän, mutta jonkinlaista. Mitä tulee koronaan liittyviin tunteisiin ja affekteihin, niistä on löydettävissä niin pelkoa, inhoa ja ahdistusta kuin myös solidaarisuutta, toivoa ja kiitollisuutta. Koronapandemia esiintyy tutkimuskirjallisuudessa poikkeusaikana, joka on muuttanut ihmisten arkea perusteellisesti ja, josta tutkimuskirjallisuus piirtää esiin yksittäisiä paloja tutkimusasetelmien ja tieteenalojen tutkimusaiheiden esittämissä rajoissa.

5 Tutkimusasetelma

5.1 Tutkimuskysymys

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen kiinnostunut yksityishenkilöiden kokemuksista ja koronapandemialle annetuista merkityksistä. Tutkiakseni nimenomaan yksityishenkilöiden kokemusmaailmaa ja heidän tuottamiaan puhetapoja olen päättänyt keskittyä bloggaajiin. Blogien tuottama luonnollinen aineisto tarjoaa laajan julkisen aineiston, joka mahdollistaa koronapandemiaan liittyvien puhetapojen tarkastelun. Aineiston saatavuudella on suuri merkitys tämän tutkielman kannalta, sillä esimerkiksi sosiaalisen median aineiston hyödyntäminen vaatii usein aineiston louhimista, kuten viestintäpalvelu X:n kohdalla, joka asettaa tutkimusasetelmalle uudenlaisia haasteita. X:n tai virallisten uutislähteiden hyödyntäminen on tyypillistä ja antoisaa diskurssien tutkimuksessa ja niillä onkin tutkittu julkisia diskursseja tai koronapandemian herättämiä tunnepuheita (ks. esim. Claes ym. 2024, 266; Saarni & Laippala 2024, 114). Aineiston louhimisen ollessa paitsi työlästä, ei minulla tutkimusta suunnitellessa ollut esimerkiksi sopivia aihetunnisteita, joista koostaa aineistoa, joka keskustelisi terapeutin kulttuurin ja yksilöiden kokemusten kanssa haluamalla tavalla. Näin ollen minulla ei ollut takeita aineistosta tai sen sopivuudesta minua kiinnostavien viitekehyksien kautta. Tutkimusasetelman kannalta blogit ovat herättäneet mielenkiintoni useammasta syystä.

Millainen alusta blogimaailma on julkisille diskursseille, joita voidaan paikantaa ja kommentoida blogisfäärissä? Millaisiksi kokemukseksi maailmantapahtumat muotoutuvat ja rakentuvat bloggaajien kynissä? Millainen merkitys sillä on, miten eri bloggaajat käsittelevät erilaisia maailmantapahtumia? Millaisia merkityksiä muodostuu, kun aktiiviset bloggaajat pohtivat elämää ja siihen liittyviä ilmiöitä suosituilla alustoilla, joilla on aktiivinen lukijakunta? Kuten aiemmin mainitsin, olen kiinnostunut yksityishenkilöiden kokemuksista ja koronapandemialle rakennettuihin merkityksenantoihin. Isoina suosittuina media-alustoina bloggaajien tuottamat puhetavat voivat olla merkityksellisesti yhteydessä siihen, millaisin tavoin eri diskursseilla merkityksellistetään maailmantapahtumia. Tästä johtuen koen, että blogeissa rakentuvien puhetapojen tutkimus voi tarjota rikkaan maaperän diskurssien ja tunteiden tutkimukselle. Näistä lähtökohdista olen työstänyt tutkimuskysymyksiäni.

Hyödyntäessäni viitekehystenäni terapeutin kulttuurin ja affektitutkimuksen viitekehystä ja sitä, että tulen hyödyntämään tutkimusmenetelmänäni diskurssianalyysiä, olen koostanut seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Minkälaisia merkityksiä bloggaajat antavat koronapandemialle?
2. Minkälaisia tunteita koronapandemia bloggaajissa herättää ja millaisin tavoin bloggaajat pyrkivät käsittelemään niitä ja pandemian tuomia muutoksia?

5.2 Aineisto

Blogeilla tarkoitetaan verkossa vapaasti saatavilla kirjoitusaloja. Bloggeja pyörittävät useimmiten yksityishenkilöt ja ne ovat tyyliltään henkilökohtaisia ja vapaamuotoisia. Blogit ovat kehittyneet 1990-luvun puolivälin teknisistä ja päiväkirjamaisista blogiteksteistä ammattimaisiksi ja kaupallisiksi alustoiksi. Ammatillisuudesta huolimatta blogit eroavat perinteisistä journalismista sillä, että niitä eivät säätele esimerkiksi alakohtaiset eettiset säännöt, vaikka mainontaa koskevia eettisiä rajoituksia on. Verrattuna esimerkiksi kolumneihin, jotka voivat olla sisällöltään henkilökohtaisia, mutta käyvät aina läpi toimituksellisen prosessin ennen julkaisua. Nykyään ammattimaista bloggaamista pidetään yhtenä internetin nopeimmin kasvavista ilmiöistä. Ammatillistunutta ja kaupallistunutta blogikenttää kutsutaan blogisfääriksi (the blogosphere) ja suuri osa sen toimijoista ovat nuorehkoja aikuisia naisia. Yksi yleisimmistä blogigenreistä ovat lifestyle-blogit. Suomessa lifestyle-blogit ovat alkaneet yleistyä 2000-luvun ensimmäisellä kymmenyksellä. Tämän jälkeen niiden suosio on kasvanut räjähdysmäisesti ja Suomessa toimii useita ammattivaikuttajia, joille blogit ovat yksi tärkeä vaikuttamiskanava ja tulonlähde. (Hänninen 2015, 54–55.)

Lifestyle-blogeilla viitataan lähes naurettavan laajaan blogigenreen, jonka pääajatuksena on kuvata monin eri tavoin ”hyvää elämää”. Käytännössä lähes jokainen bloggaaja määrittelee itse, mitä se tarkoittaa. Hänninen (2015, 55) kuvaakin, että bloggaajat eivät aina osaa itsekään luokitella blogiaan tarkkaan, tai koe blogin rajaamista tietyn genren alle merkitykselliseksi. Tämän sijaan he keskittyvät kirjoittamaan arjesta ja elämästä sen mukaan, mitä vastaan tulee. Rocamoran (2011, 409) mukaan lifestyle-blogien genre on laaja ja kirjo vaihtelee katumuodista julkisblogeihin tai keskittyy tietyn kulutustuotteen ympärille, kuten kenkien,

sisustuksen tai ruoanlaiton. Eroista huolimatta kaikkia lifestyle-blogeja yhdistää bloggaajan oman persoonan, ideoiden ja ajatuksien läsnäolo blogissa höystettynä arjen sattumuksilla tai arkipäiväisillä kuvauksilla.

Suosituissa blogeissa yhdistyvät usein henkilökohtainen ja kaupallinen. Blogien kaupallistumisen ja henkilökohtaisuuden suhdetta tarkastelleessa tutkimuksessa on havaittu, että osa bloggaajista kompensoi blogiensa kasvavaa kaupallisuutta lisäämällä blogiensa henkilökohtaisuutta. Tuottamalla henkilökohtaisempaa, enemmän spontaania sisältöä ja olemalla aktiivisesti vuorovaikutuksessa lukijoidensa kanssa bloggaajat ylläpitävät aktiivista suhdetta lukijoihinsa. (Lövheim 2011, 351.) Lövheim (2011, 351) huomauttaakin, että blogit ja blogeissa käydyt keskustelut muodostavat kollektiivisen tilan, jossa reflektoidaan ja pohditaan muun muassa kollektiivisia arvoja ja sosiaalisia normeja. Bloggaajien ja lukijoiden väliset läheiset suhteet koetaankin yhdeksi tärkeäksi osatekijäksi siihen, miksi blogisfääristä on tullut niin suosittua ja kaupallistunutta (Hänninen 2015, 56). Näin ollen henkilökohtaiset blogit muodostuvat kokonaisuudeksi, jossa vuorottelevat intiimi ja henkilökohtainen sisältö sekä päiväkirjamaisuus. Samalla, ja samaiset, blogit ovat myös erittäin ammattimaisia ja kaupallisia alustoja, joilla on aktiivinen ja sitoutunut lukijakunta. (Hänninen 2015, 56; Noppari & Hautakangas 2012, 7.) Jos palaamme aiemmin mainitsemini teoreettisiin viitekehyksiin havaitsemme, että terapeutin kulttuuri tunteineen ja blogimaailma henkilökohtaisuuksineen alkavat liikkua mielenkiintoisella maaperällä. Näistä lähtökohdista olen alkanut etsiä blogeja aineiston koostamista varten.

Olen kerännyt blogeja Blogit.fi-blogiportaalista (lifestyleblogit top 10 ja suosituimmat suomalaiset blogit top 10), tutkinut Lily- ja Vaikuttajamedia-blogiportaaleja ja lukenut Anna-lehden ylläpitämiä blogeja. Ongelmaksi on muodostunut, että blogeja ei ole kerätty yhteen paikkaan helposti saavutettavaksi. Isoimmat blogit ylläpitävät omia internetsivuja eivätkä välttämättä ole linkittäneet blogiaan erilaisille blogialustoille. Blogit.fi-sivuston blogit ovat sekoitus isoja ja pieniä blogeja, eikä sivustolta löydy tietoja, millä perusteilla he määrittelevät blogin suosituksi tai suosituimmaksi. Blogitekstejä on tässä vaiheessa 109.

En ollut tyytyväinen lopputulokseen, sillä en kokenut löytäväni isoimpia blogeja ja nykyisen aineiston olevan pintaraapaisu. Olen tiputtanut aineistosta pois pienimpiä blogeja ja päättänyt ison blogin rajan olevan minulle blogi tai somepersoonaa, jolla on yli 10 000 seuraajaa

Instagramissa. Tiedän monien bloggaajien olevan aktiivisia Instagramissa, mutta en ole keksinyt tapaa hyödyntää Instagramia aineiston etsinnässä perusteltavissa olevalla tavalla.

7.3.2023 olen tyhjentänyt selaimeni sivu- ja hakuhistorian. Haen blogeja hakusanoilla ”suomalainen lifestyleblogi”, ”lifestyleblogit”, ”suosituimmat blogit”, ”suomalaiset lifestyleblogit”, ”suosituimmat suomalaiset blogit” ja ”luetuimmat blogit”. Lopputuloksena on blogit.fi-sivusto, erilaisia markkinointitoimistojen blogitekstejä, jotka siteerasivat blogit.fi-sivuston tietoja eri vuosilta tai tekstejä, joissa kerrottiin millainen on hyvä blogi ja, miten blogi perustetaan. Olen löytänyt useamman yrittäjän verkkokaupan yhteyteen kuuluvan blogisivun. Hakutulokset tuntuvat enemmän hakusanamarkkinoinnilta kuin hakutuloksilta. Ensimmäisellä hakusivulla on *Aamukahvilla*-blogi, joka on aineistoni määritelmät kattava iso suomalainen bloggaaja.

Luon selaimellani Instagram-sivustolle uuden käyttäjätunnuksen ja haen sillä *Aamukahvilla*-blogin tilin. Avaan profiilin vieressä olleen vastaavia tilejä suosittelleen toiminnon, se tarjoaa minulle seuraavat tilit ensimmäisenä: *Jennipupulandia*, *stellaharasek*, *Saratickle*, *juliahminen*, *natasalmela*, *eevakolu*, *Mariaveitola* ja *muutaihania*. Maria Veitola ei ole bloggaaja ja edellä mainituista kaikki muut paitsi *stellaharasek*¹ ovat tulleet minulla aiemmin vastaan hakutuloksissa, blogit.fi:ssä tai blogiportaaleissa. Kävin läpi muiden Instagram-tilien ”vastaavat tilit”, mutta kenelläkään muulla lopputulos ei yhtä selkeästi pysy suomalaisissa suosituissa bloggaajissa, joten olen tyytyväinen tulokseen. Tällainen alkeellisen lumipallomenetelmän (the snowball method) hyödyntäminen voi mahdollistaa sen, että hakutulokseni on mahdollisesti tarvittaessa toisinnettavissa (Atkinson & Flint 2001, 1). Kun olen lukenut läpi heidän blogitekstinsä maaliskuulta 2020 ja yhdistänyt Instagramista löydettyt bloggaajat blogit.fi-sivuston aineistooni, se sisältää 202 blogitekstiä. Käyn aineiston läpi uudestaan ja postan sieltä tekstejä, joissa korona mainitaan vain yksittäisissä sivulauseissa verrattuna siihen, että koronasta kirjoitetaan pidemmälti. Rajatakseni aineistoa pienemmäksi poistan blogeja aineistosta heidän seuraajamäärän perusteella.

Olen poistanut blogit, joilla on alle 10 000 seuraajaa Instagramissa ja jäljellejääneistä valitsen kymmenen suurinta bloggaajaa Instagramin seuraajamäärän perusteella. Koska blogeista ei ole saatavilla koottuja seuraajamääriä koen Instagramin kautta rajaamisen yhdeksi työkaluksi,

¹ Stellaharasek on bloggaaja, mutta blogia pidetään kolmen henkilön kesken, jolloin se ei istu aineistoon.

jonka avulla karsia aineistoa. Olen kiinnostunut nimenomaan suosituista blogeista, sillä heillä on suurimmat lukijakunnat ja näin ollen heidän tapansa käsitellä koronaa saa eniten julkisuutta. Tämän takia olen päätenyt rajaamaan aineistoni kymmeneen suurimpaan bloggaajaan ja heidän blogiteksteihin. Jäljelle ovat jääneet seuraavat blogit suuruusjärjestyksessä (pyöristetty tuhansiin 8.3.2023): *Sara Parikka* (266 000), *White Trash Disease* (66 000), *Sara Tickle* (62 000), *Pupulandia* (48 000), *Aamukahvilla* (44 000), *Julia Thurén – Juliaihminen* (39 000), *uusi muusa / Eeva Kolu* (36 000), *Iina Hyttinen | I'm a human not a sandwich* (29 000), *Muita ihania* (25 000) ja *Kolmistaan* (21 000). Rajauksen myötä aineisto sisältää 82 blogitekstiä. Olen lukenut aineiston vielä kerran läpi sillä silmällä, että kuinka paljon siinä käsitellään koronapandemiaa, jolloin aineistoni lopulliseksi lukumääräksi on rajautunut 71 blogitekstiä.

5.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimukseni on laadullinen tutkimus ja hyödynnän tutkimusmenetelmänä diskurssianalyysiä. Diskurssianalyysi pohjautuu sosiaaliseen konstruktionistiseen ajatteluun, jossa kielen nähdään olevan osa elettyä todellisuutta (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 18 & Fairclough 2003, 2–3). Sosiaaliseen konstruktionismiin sisältyy olettaus, jonka mukaan kohtaamamme ja tutkimamme todellisuus merkityksellistyy aina jonkun näkökulman kautta. Raakaversiota todellisuudesta ei ole, sillä silloin ei olisi kieltäkään, jolla kirjoittaa siitä. (Jokinen 2016, 202; Gergen 1994, 71 & Burr 2015, 1–11). Tästä johtuen muokkaamme kielen avulla todellisuutta ja vastavuoroisesti todellisuus vaikuttaa käytettyyn kieleen. Voimme esimerkiksi puhua koronapandemiasta aikana, jolloin oltiin aina kotona ja opeteltiin tekemään pataleipää tai puhua maailmanlaajuisesta pandemiasta, joka pysäytti yhteiskunnat ja vaati miljoonia kuolleita ympäri maailmaa.

Jokinen ym. (2016, 14) määrittelevät diskurssianalyysin löyhästi:

[...] kielenkäytön ja muun merkitysvälitteisen toiminnan tutkimukseksi, jossa analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä.

Diskurssianalyysi onkin jatkuvaa ja intensiivistä aineiston lukemista ja sen kanssa keskustelemista. Tutkimustulokseni muodostuvat aineistosta tulkitsemieni havaintojen ja tulkintojen säännöllisestä raportoisesta ja uudelleenpohdinnasta ja jäsentelystä (Jokinen

ym. 2016, 18). Käytännön tasolla tämä tarkoittaa, että halutessani tutkia koronapandemiaa, minun on koostettava aineistoni paikoista ja verkostoista, joissa koronasta puhutaan. Esimerkiksi keskusteluforumeilla, sanomalehdissä ja blogeissa tuotetaan hyvin erilaista puhetta koronasta. Koostettuani aineiston alan lukea sitä läpi ensin hahmottaen *mitä* aineistossa sanotaan. Diskurssianalyysille on tyypillistä, että tutkija ei ole kiinnostunut yksilöistä, vaan sosiaalisista käytännöistä, joissa eri merkityksenannot muodostuvat ja toistuvat (Jokinen ym. 2016, 34).

Tutkimusmenetelmänä diskurssianalyysi ei ole selkeä ja tarkkarajainen tutkimusmetodi. Realistisempaa on kuvata sitä ”väljänä teoreettisena viitekehyksenä”, jonka avulla tulkitsemme maailmaa. Diskurssianalyysiin sisältyvät seuraavat oletukset, jotka ovat läsnä minunkin tutkimuksessa:

1. *kielenkäyttö rakentaa sosiaalista todellisuutta*
2. *on olemassa useita rinnakkaisia ja keskenään kilpailevia merkityssysteemejä*
3. *merkityksellinen toiminta on kontekstisidonnaista*
4. *toimijat kiinnittyvät merkityssysteemeihin*
5. *kielenkäyttö tuottaa seurauksia.*

(Jokinen ym. 2016, 21.)

Koronadiskursseja tarkastellessa nämä tarkoittaisivat sitä, että uskon blogiyhteisöissä ja keskustelupalstoilla muodostuvan omia puhetapoja, jotka luovat ja vahvistavat erilaisia koronaan liittyviä puhetapoja. Tyypillisesti nämä puhetavat ja niihin liittyvät merkityssysteemit, eli sosiaalisesti jaetut näkökulmat ja viitekehykset, vahvistuvat samanmielisten keskuudessa, kuten rasistisilla keskusteluforumeilla, salaliittolaisten yhteisöissä, salabilettäjien verkostoissa sekä toisaalta virallisia suosituksia kannattavien keskuudessa (mt. 2016, 22). Vahvistamalla näitä puhetapoja ja niihin sisältyviä merkityksenantoja puhetavat realisoituvat seurauksiksi. Esimerkiksi siinä, kuinka rasistinen syrjintä aasialaisia kohtaan on roihautanut koronapandemian aikana tai kuinka virallisten suositusten noudattamiseen oikeasti uskottiin julkisessa puheessa.

Kielenkäyttöä tutkiessa ei niinkään tulkita aineistossa tapahtuvia tekoja ja pohdita niiden syitä, vaan tarkastellaan kielellisiä tapoja, joilla nämä teot ja selitykset toteutetaan (Suoninen 2016, 187). Eli kuvailen lukijalle, *miten* blogeissa kirjoitetaan koronapandemiasta, mutta en kirjoita siitä, *miksi* näin minun mielestäni kävi. Kuten Juhila & Suoninen (2016, 367) toteavat,

diskurssianalyysi on usein luonteeltaan perustutkimuksellista, kun sen avulla tarkastellaan, millaisin puheteoin sosiaalista todellisuutta jäsennetään.

Diskursseja etsitään aineistosta havainnoimalla samankaltaisuuksia. Esimerkki samankaltaisuuksista on virallisten suosituksien noudattamisen tärkeyden korostaminen. Tästä poikkeava puhetapa tulkitaan omaksi merkityssysteemiksi, kuten koronan vähätteleminen salaliittona tai pikkuflunssana, josta ei tarvitse välittää. Tutkimuksenteossa merkityssysteemien ei ajatella olevan aineistossa sellaisenaan, vaan merkityssysteemit ovat aineistossa paloina. Kun samankaltaisia paloja tarkastellaan yhdessä ja ne on asetettu tutkimuksen omaan kontekstiin, paloista muodostetut kokonaisuudet edustavat kulttuurisena normina esiintyvää diskurssia. (Jokinen & Juhila 2016, 65.)

Vuoropuhelussa aineistonsa kanssa tutkija kutoo aineistosta nostamiensa esimerkkien ja oman analysointinsa avulla lopputulokseksi diskurssien kudelman, jonka hän esittelee ja perustelee lopputuloksissa. Diskurssien paikallistaminen, tulkinta ja analysointi on aina hieman yksinkertaistavaa työtä, joten tutkijan on oltava tarkkana, ettei hän vedä mutkia liian suoriksi muovatessaan aineiston palasista diskurssien kokonaisuuksia. Erityisen tärkeää tämä on tutkimuksissa, jotka tarkastelevat valtasuhteita diskurssien avulla. (Jokinen & Juhila 2016, 82.) Jokinen ja Juhila (2016, 81) huomauttavat, että päädiskurssien ja hegemonisten diskurssien lisäksi vastadiskurssit, tai niiden aihiot, kumpuavat samasta aineistosta, jossa hegemonisuus rakentuu. Nämä pienet soraäänit jäävät usein vakiintuneiden puhetapojen jalkoihin ja voivat esiintyä esimerkiksi hegemonisten diskurssien sisäisinä ristiriitaisuuksina.

Diskurssianalyysille onkin tyypillistä, että analyysivaiheessa ei tiedetä, mihin lopputulokseen päädytään. Kuten olen aiemmin kuvannut, analysoidessa ei etsitä yhtä oikeaa vastausta, vaan lopulliset argumentit ovat tutkijan omia valintoja useiden muiden tulkintavaihtoehtojen joukosta. Soppaa sekoittaa se, ettei diskurssianalyysin teko ole valmiiden askelmien seuraamista, kuten tanssiaskeleiden opettelu. Tutkijan on muutaman perusaskelen opittuaan sovellettava näitä ja toistettava niitä oman tanssinsa, eli tutkimuksensa, toteuttamiseksi. (Jokinen ym. 2016, 176.) Viittaamme, sovellamme ja toistamme opittuja askeleita omassa tutkimuksessamme, jolloin jokaisen tutkijan tanssista muodostuu hieman omanlaisensa kokonaisuus.

Tutkijan on tärkeää muistaa olevansa osa sosiaalista todellisuutta, jota hän tutkii. Tämä tarkoittaa sitä, ettei tutkija voi täysin irtisanoutua maailmasta ja sen kielellisistä lainalaisuuksista, eli olla ajan ja paikan kontekstin ulkopuolinen. Tätä tutkijan omaa pohdintaa, jossa hän tietoisesti pyrkii tiedostamaan oman asemansa tutkijana ja olemaan toisintamatta joitakin perinteisiä ajattelutapoja kutsutaan reflektoinniksi. (Jokinen ym. 2016, 25.) Esimerkiksi koronadiskurssien tutkijana faktoja on, että teen tutkimusta valkoisena korkeakoulutettuna ihmisenä rikkaassa länsimaassa. Suomessa on perinteisesti suhteellisen korkea luottamus päättäjiin ja viranomaisiin: ihmiset ovat yleisesti uskoneet rajoitusten olevan hyvä asia ja noudattaneet niitä, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Suomessa koronakriitikot ovat olleet selkeästi vähemmistöä. Vaikka yhteiskunta on seisahtunut koronapandemian aikana, Suomessa on selvitty valtiotasolla koronapandemiasta yllättävän hyvin, eivätkä esimerkiksi veden ja ruoan saanti ole keskeytyneet missään vaiheessa. Tämän lisäksi faktoja on, että aineistoni koostuu erittäin keskiluokkaisista ihmisistä, joille bloggaaminen on pääelinkeino, tai yksi niistä. Bloggaajilla on koronan aikana ollut aikaa keskittyä uusiin harrastuksiin, osittain se on ollut osa heidän sisällöntuotantoaan.

Reflektoimalla tutkija voi käydä läpi omaa suhdettaan valtaan ja mahdolliseen valta-asemaansa: millaisia valta-asetelmia tutkija toisintaa tai tuottaa omalla tutkimustyöllään (Jokinen ym. 2016, 40). Vaikka aineistoni keskittyy paikkaan (suuret ja suosittu suomalaiset blogit), joka on helpompi ajatella diskursseja uusintavana paikkana kuin niitä rikkovana ja kyseenalaistavana, minun on muistutettava lukijaa ja itseäni siitä, että valta-asetelmia tarkastellessa on liian helppoa toisintaa näitä valta-asetelmia. Toteamalla, että tilanne ”on näin”, tai kuvailemalla, miten valtakurssit ”vain ovat” niistä välittyy lukijalle helposti staattinen kuva. Diskurssit ovat monimuotoisia ja keskenään kilpailevia, vaikka jotkin diskurssit muodostuvat niin sanotuksi kulttuuriseksi normiksi. (Jokinen & Juhila 2016, 78.) Aivan samalla tavalla blogiaineisto on vain yksi, hyvin etuoikeutettu ja rajoitettu pala eletystä todellisuudesta, jossa on myös tilaa vastadiskursseille. Aineistoni ulkopuolelle jäävät työttömät, syrjäytyneet, monet ammattikunnat, eikä tutkimukseni pyri olemaan yleisestettävissä oleva, mitä laadulliset tutkimukset harvemmin ovatkaan, eli eivät ole. Kaupallisina toimijoina bloggaajat sensuroivat ajatuksiaan teksteistään, mutta ovat silti voineet muotoilla teksteihinsä yllättävän henkilökohtaisia pohdintoja.

Olen aloittanut analyysin teon keräämällä aineistoni ensin Nvivoon. Koska tutkielmani on aineistolähtöinen olen aloittanut ensin lukemalla aineiston läpi tarkastellen sitä, mitä siinä

kirjoitetaan. Lukiessani aineistoa olen yrittänyt paikantaa samanlaisuuksia ja erilaisuuksia bloggaajien käyttämässä puhetavoissa (Jokinen & Juhila 2016, 65). Tämän lukemisen pohjalta olen koostanut vapaat muistiinpanot aineistosta. Näiden muistiinpanojen – ja sen, että olen kiinnostunut bloggaajien kokemuksista ja tunteista – pohjalta olen muodostanut seuraavat koodit, joiden avulla olen koodannut aineistoa lähilukiessani sitä: Myönteiset tunteet, Vaikeat tunteet, Näin pitää tehdä, Neutraali ajankuva, Reflektointi ja Selviytymisstrategia. Koodauksen edetessä olen edeltävien lisäksi pääkoodin Vinkit sekä Myönteisten tunteiden alle alakoodit Kiva tekeminen ja Sitten kun ovet aukeaa. Koska koodaus on tehty bloggaajien kokemuksista ja tunteita ajatellen, huomautan koodien olevan limittäisiä ja päällekkäisiä. Kokemuksista kirjoitetaan välillä niin, että ne sopivat samalla hetkellä useampaan koodiin. Joissain tilanteissa limittäisyys ja päällekkäisyys on hyväksi, sillä se auttaa tarkastelemaan tekstissä esiintyviä nyansseja tarkemmin luomalla useampia yhtäaikaista yhdistelmiä. Esimerkiksi teksti voi olla Näin pitää tehdä -puhetta, mutta se näyttää heti erilaiselta, jos sen kanssa yhdistyy Vaikeat tunteet tai Myönteiset tunteet ja Selviytymisstrategia.

Seminaarityöskentelyn edetessä olen rajannut paikantamani diskurssit neljään päädiskurssiin: selviytymis-, tehokkuus-, yhteisöllisyys- ja korona opettajana -diskurssiin. Tämän jälkeen olen lähilukenuut aineistoa ja muistiinpanojani useita kertoja uudelleen ja rinnakkain, paikallistaakseni aineistosta sopivia esimerkkejä analysointia varten. Vuoropuhelussa aineiston kanssa analyysini perusrunko on alkanut rakentua. Olen pitänyt analyysiprosessin alkuvaiheessa tauon työstääkseni teoriaosuutta, mistä on ollut hyötyä analyysinteon kannalta. Teoreettisen viitekehyksen koostaminen on auttanut terävöittämään analysointia ja jatkamaan aineiston tulkintaa. Vaikka tämä on tarkoittanut sitä, että vuoropuhelu aineiston kanssa on alkanut uudestaan teoriaosuuden jälkeen, se on ollut paikoillaan. Aineiston lähilukeminen tauon jälkeen on ollut virkistävää, sillä olen pystynyt viemään pidemmälle ensimmäisiä tulkintojani aineistosta, kun teoriakirjallisuus on mahdollistanut vuoropuhelun jatkamista aineiston kanssa. Olen jatkanut analyysia tarkastelemalla sitä, millaista tunnepuhetta ja toimintaa tuotetaan jokaisessa paikantamassani diskurssissa. Olen yrittänyt paikantaa, miten erilaiset puhetavat ja toiminta merkityksellistyvät aineistossa. Paikantamieni diskurssien yleiskuvauksen jälkeen olen pyrkinyt tarkastelemaan jokaista diskurssia yksityiskohtaisemmin ja tuomaan niistä esiin yksityiskohtaisempia merkityksellistämisen tapoja. Olen viimeistellyt analyysiäni tarkastelemalla paikantamiani diskurssieja

kokonaisuutena ja miten ne merkityksellistävät koronapandemiaa terapeuttisen kulttuurin viitekehyksen avulla.

5.4 Tutkimusetiikka

Kaikkea Suomessa toteutettavaa tutkimusentekoa ohjaavat yleiset eettiset periaatteet. Näiden avulla varmistetaan, että tutkija sitoutuu kunnioittamaan tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä sekä luonnon monimuotoisuutta ja toteuttamaan tutkimuksensa niin, ettei siitä koidu tutkittaville yksilöille, yhteisöille tai muille tutkimuskohteille riskejä tai haittoja. Tutkimusentekoa ohjaa yleisten eettisten periaatteiden lisäksi hyvän tieteellisen käytännön ohjeet ja lainsäädäntö. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet on kirjoitettu tutkijan avuksi eettisten riskien arviointiin. (TENK 2019, 7). Onnistunut tutkimusenteon eettisyyden arviointi on tärkeä osa kaikkea tutkimusentekoa ja etenkin sen suunnittelua: Jokaisen tutkijan vastuulla on varmistaa, että tutkimus on eettistä, eikä loukkaa tai aiheuta riskejä tutkittaville.

Tätä tutkielmaa varten koostamani aineisto pohjautuu kaikkien saatavilla olevaan julkisiin blogeihin. Vaikka blogeissa käsitellään henkilökohtaisia asioita, blogit ovat julkisiksi kirjoitettuja ja tarkoitettuja vaikuttajien kanavia. Tekstit ovat editoituja, kirjoittajiensa vapaaehtoisesti tuottamia ja laajalle lukijakunnalle suunnattuja. Käsittelemäni blogit sisältävät kaupallisia yhteistöitä, jolloin blogien ylläpito ja sisällöntuotanto on osa vaikuttajien elinkeinon harjoittamista. Tietenkään se, että blogit ovat julkisia ja osa postauksista ovat kaupallisia yhteistöitä ei poista sitä faktaa, että blogeihin tuotetaan myös intiimiä materiaalia. Näin ollen tutkijana minulla on vastuu varmistaa, että käsittelen aineistoa ihmisiä kunnioittavasti ja hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen.

Aineiston ollessa julkinen ja luonnollinen sen käyttäminen ei edellytä tutkimusenteon eettistä ennakoarviointilausuntoa ihmistieteiden eettiseltä toimikunnalta tai muita toimenpiteitä. Aineiston julkinen saatavuus myös edesauttaa tutkimusenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. (TENK 2019, 13–18.)

6 Koronadiskursseissa etsimme onnellista loppua

Olen paikantanut aineistosta neljä päädiskurssia, joiden avulla koronapandemiaa merkityksellistetään. Nämä ovat *selviytymisdiskurssi*, *tehokkuusdiskurssi*, *yhteisöllisyysdiskurssi* ja *korona opettajana -diskurssi*. Selviytymisdiskurssi kuvastaa nimensä mukaisesti selviytymistä: siinä rakentuu laaja tunteiden kirjo, mutta pääteemana diskurssissa ovat erilaiset selviytymiseen liitettävät puhe- ja toimintatavat. Tehokkuusdiskurssi eroaa edeltävästä sillä, että siihen sisältyy enemmän toimijuutta. Selviytyessä sinnitellään, tehokkuudessa tuotettu toimijuus on vahvaa ja kysyy, mitä tehdä seuraavaksi. Yhteisöllisyysdiskurssissa toimijuus paikantuu oman toimijuuden sijaan yhteisöihin, yhteisöllisyyteen ja ihmisten kaipuuseen. Korona opettajana -diskurssissa tuotetaan pohdintaa ja oivalluksia. Kaikki eriarvoisuuteen, etuoikeuksiin, tulevaisuuden toiveisiin ja kiitollisuuteen liittyvät puhetavat paikantuvat tähän diskurssiin.

Kokonaisuutena aineistosta paikantamani diskurssit tuottavat koronapandemian alusta erittäin terapeutin kulttuurin mukaisen kokonaisuuden. Diskurssien selviytyminen, tehokkuus, yhteisöllisyys ja korona opettajana muodostama kokonaisuutta voidaan tarkastella terapeutin kehitystarinana: meidät on kohdannut kriisi, josta olemme paitsi selviytyneet, selviytyneet tehokkaasti ja yhteisöllisesti ja olemme oppineet jotain tästä koettelemuksesta (Illouz 2008, 159–160). Kuvaus on yksi yhteen tapojen kanssa, joilla terapeutin kulttuurissa jäsennetään terapeutin toimien kautta kehittymistä, eikä jää kovin kauaksi normatiivisen positiivisuuden lahja-ajattelusta, jossa suuri vastoinkäyminen on se, jonka läpikäytyään ihminen on oppinut itsestään ja elämästään enemmän ja kasvanut paremmaksi versioksi itsestään (Ehrenreich 2009, 29). Tietyissä mielessä on tulkittavissa, että selviytymisessä, tehokkuudessa, yhteisöllisyydessä ja vastoinkäymisestä oppimisessa ilmentyvät terapeutin kulttuurin ideaalit, joiden kautta ihmisten halutaan kehittyvän elämässään.

Tutkimuksenteossa on tärkeää muistaa, etteivät mitkään diskurssit elä tyhjiössä. Ne ovat limittäisiä ja niiden havainnointi ja luokittelu ovat kiinni tutkimuskysymyksistä ja -asetelmasta. (Jokinen ym. 2016, 176). Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että olen tässä tutkielmassa luokitellut yhden paikallistamistani diskursseista tehokkuudeksi. Se myötäilee aika paljon yleistä terapeutin kulttuurin itsensä kehittämisen narratiivia ja tarvetta

(Ehrenreich 2009, 198). Toisaalta, ehkä tämä on yksi tapa paikantaa aikaa ja paikkaa, jossa tämän tutkimuksen teko tapahtuu. Terapeuttisen kulttuurin ja itsensä kehittämisen tarpeen ollessa myöhäiskapitalistisessa ajassa normi, olisi outoa, jos tehokkuusvaatimus ei näkyisi isojen, julkisten, kaupallisten toimijoiden teksteissä (ks. esim. mt. 2009, 8–9).

Vaikeiden ja kipeiden tunteiden näkyminen on mielestäni toivottavaa ja jopa suotavaa: se on ollut yksi niistä syistä, miksi olen tarttunut tähän graduaiheeseen. Onko maailmanlaajuinen pandemia tarpeeksi iso aihe rikkomaan Ehrenreichin (2009, 195) kuvaamia normatiivisen positiivisuuden puhetapoja, joissa kaikki suodatetaan positiivisuuden kautta? Vaikka terapeuttiseen kulttuuriin kuuluu koetun terapisointi ja terapeuttisen kautta jäsentely, koen tässä tutkielmassa tärkeämmäksi tutkia, missä määrin normatiivisen positiivisuuden illuusio rikkoutuu.

Voidakseni tarkastella tunteiden käsittelyä sosiaalisessa tilassa sekä julkisuudessa sallittuja ja hyväksytyjä tunteita, koen tärkeänä sen, että järkyttävien tapahtumien on saatava olla järkyttäviä silloin, kun ne tapahtuvat. Eritoten suosittujen kirjoittajien kynässä, joiden tekstejä luetaan paljon ja, jotka, näin ollen, omalla esimerkillään laajentavat tai kaventavat sallittujen tunteiden ikkunaa julkisessa keskustelussa. Vaikkakin omalla kaupallisella ja henkilöbrändin rajoissa kulkevalla esimerkillään.

6.1 Selviytymisdiskurssi

Selviytymisdiskurssissa keskitytään kirjaimellisesti selviytymiseen. Selviytyminen tarkoittaa tässä kontekstissa huumoria, itselleen ja tilanteelle nauramista, mutta myös vaikeita ja kipeitä tunteita sekä tapoja, joilla yritämme ymmärtää ja päästä vaikeassa maailmantilanteessa eteenpäin. Näin ollen selviytymisdiskurssiin paikantuva toiminta ja tunnepuhe ovat monipuolisia. Niihin paikantuu muun muassa turhautumista, itsensä harhauttamista, pelkoa, shokkia, lohtusyömistä ja ihmisten paheksuntaa:

[...] mutta vasta hallituksen ohjeistuksen jälkeen iski jonkinlainen ahdistus. Tämä tosiaan on todellista. Se voi koskea myös meitä. Se koskee lähesiä. [sic] Suomea.

(Pentikäinen, *Kolmistaan*, 13.3.2020.)

No, tämä koronatilanne on nyt päällä, enkä vielä pysty luomaan siitä mielessäni positiivista narratiivua. Se ahdistaa edelleen, nakertaa perusturvallisuuden tunnettani ja herättää myös kaikenlaisia salonkikelvottomia tunteita.

(Thurén, Juliaihminen, 30.3.2020.)

Yllä olevissa esimerkeissä paistavat tunteet, jotka ovat ahdistusta, pelkoa ja turhautumista. Tapahtunut on yllättävää ja shokeeraavaa. Ulkopuolinen pelon kohde, eli korona, on näkymättömissä, mutta erittäin lähellä. Kuten Ahmed (2018, 84–85) kuvaa, pelossa on vaikeaa on se, että mielessämme pyörii pelkokuvien loppumaton filminauha. Koronan kohdalla vaikeimpia asioita on se, että pelon kohde on näkymätön: en voi paikallistaa sitä mihinkään, silti pelon kohde on lähellä ja konkreettinen uhka itselle ja läheisille (mt. 2018, 86–87 & 90). Mitä oma arki ja ystävät ja kotiseudut ovat, jos eivät turvallisia? Terapeuttisen kulttuurin mukaisesti koronasta tuotetaan puhetta, jossa saadaan olla järkyttyneitä ja tunteiden keskellä, eikä niitä vielä yritä liiaka järkeistää. Korona rakentuu jonain, josta saa olla järkyttynyt ja levällään. Tunnepuhe ja emotionaalien tyyli (Illouz 2008, 75) antavat kirjoittajille kielen, jolla jäsentää ja avata tunteitaan. Pandemiasta muodostuu arjen rikkova poikkeus, johon kuuluvat hätä ja monipuolinen tunnepuhe, josta yritetään vasta saada jonkinlainen ote. Näin ollen bloggaajien teksteissä rakentuu terapeuttisen kulttuurin hauras ihminen (Furedi 2004, 107), jonka on pakko selvitä ja joka on pakotettu kohtaamaan koronapandemian aiheuttama mullistus.

Selviytymisdiskurssiin paikantuvat kipeät tunteet kulkevat jossain määrin linjassa koronapandemian alun kanssa. Niissä tuotetaan tunteiden kulun kronologisuutta. Ensin järkytytään tilanteesta, ollaan alkushokissa. Prosessoidaan tilannetta – enemmän tai vähemmän onnistuneesti – ja turhaudutaan tilanteeseen tai arkipäivien monotonisuuteen. Negatiivisissa tunteissa on samankaltaisuuksia vankien korona-ajan blogitekstejä käsittelevässä tutkimuksessa: ikävää, huolta ja pelkoa (Sorge ym. 2021, 418). Kenties voi sanoa, että riippumatta siitä, missä olemme, korona herättää ihmisissä huolta ja ahdistusta ja saa kaipaamaan läheisiä.

Ensimmäisellä viikolla olin shaibulana ja ahdistunut, toisella viikolla aloin pikkujiljaa hyväksyä homman. Kolmannella viikolla palasin töihin ja olin vähän epävarma siitä, mitä "töihin paluu" minulle oikeastaan tarkoittaa. Nyt neljännellä viikolla tilanne on tasaantunut. Elämme hyvin toisteista elämää.

(Thurén, Juliaihminen, 8.4.2020.)

Vaikka olen kirjoittanut yllä bloggaajien kirjoittavan enimmäkseen positiivisen kautta asioista, selviytymiskurssissa tuotetaan monipuolista tunnepuhetta. Eri bloggaajat kirjoittavat eri tavoin. Esimerkiksi huumoria teksteissään usein hyödyntävä Julia Thurén on mielellään varannut palstatilaa tunteiden tuulettamiseen, kuten esimerkiksi otsikot *Shaisse-shaibelssonina kaik!* (15.3.) ja *Tunteiden vuoristomyrsky* (8.4.) tiivistävät.

Olin vielä niin kiukkuinen ja tunnekuohussa, että purin aggressioni insta storeihin, koska no, kukapa nyt ei välillä terapoisi itseään someen.

(Thurén, *Juliaihminen*, 25.4.2020.)

Saatana on tämänkin yhellaista, mietin. Ajella nyt pyörällä tämmösessä säässä hakemaan kouluruokaa. Ärsyttää hulluna. Kiitollinen olo, että kouluruokaa saa hakea.

(Arponen, *Muita ihania*, 30.4.2020.)

Selviytymiskurssiin paikantuu sisäänpäin kääntyvä toiminta. Puhetapa muodostaa kuvan koronapandemian alusta, jossa merkityksellistyy sopeutumisen vaikeus ja erilaiset defensiiviset toimitavat. Harhautamme itsemme tekemään jotain aivan muuta, jotta voimme unohtaa hetkeksi maailman tilanteen. On alkoholin käyttöä, tunnesyömistä, nettishoppailua. Defensejä, joiden avulla yritämme päästä eteenpäin. Yhteistä tälle tekemiselle on, että se muistuttaa Ahmedin (2018, 90) pelkoon kuuluvaa yhteisön sisäänpäin kääntymistä. Ihmiset eivät hakeudu ulospäin uuden tiedon ja uusien ihmisten äärelle vaan palaavat tuttuihin toimintatapoihin ja pysyvät lähipiirin parissa. Selviytymisen erottaa seuraavaksi esiteltävästä tehokkuudesta se, että selviytyminen on pakko ja viimeinen oljenkorsi. Siihen kuuluu hätä ja tietynlainen näköalattomuus, jossa toiminnalla haetaan välitöntä lohtua ja hetken helpotusta. Selviytyjä yrittää päästä seuraavaan päivään, tuntiin, minuuttiin.

Pitäisi alkaa ihan oikeasti noudattaa Hesarissa kerrottua ohjetta ja päättää, että tarkistan uutiset vain kolme kertaa päivässä.

(Thurén, *Juliaihminen*, 15.3.2020.)

(Tunsin myös pienen pistoksen sydämessäni, kun artikkelissa mainittiin terveellisen ruokavalion merkitys mielen hyvinvoinnille – ups. ON OLEMASSA MAHDOLLISUUS, että olen elänyt viime viikon suklaalla, sipseillä ja YouTube-videoilla.)

(Kolu, *uusi muusa / Eeva Kolu*, 30.3.2020.)

Terapeuttisen kulttuurin näkökulmasta tuotetaan ajankuvaa, jossa yksilöt yrittävät elää maailmanmullistuksen keskellä. Kirjoittamisen tavat ovat emotionaalisia ja tuottavat paljon terapeuttista tunnepuhetta. Kiinnostava yksityiskohta tuotetuissa puhetavoissa rakentuu sen ympärille, että kirjoittajat tunnustavat, mitä heidän pitäisi tehdä. Jopa laajojen katastrofien keskellä kirjoittajat tuottavat puhetta, jossa reflektoidaan sitä, miten yksilön pitäisi tehdä. Tällainen puhetapa on erittäin perinteinen terapeuttiselle kulttuurille ja kuvastaa hyvin sitä, millainen vastuu yksilöllä on omasta selviytymisestään. Kuten yllä olevissa katkelmissa, joissa kirjoittajat ovat lukeneet muualta muistutuksia ja ohjeita siitä, miten yksilöiden kannattaa toimia. Tällaisissa pohdinnoissa paikantuu hyvin yksilön harteille jäävä vastuu kaikesta ja eletyn elämän individualistisuus (Furedi 2004, 197). Jokainen yksilö tuottaa omia tapojaan selviytyä, tai sopeutua. Neulomme, pyörimme pyjamassa iltaan asti, ulkoilemme, kuka mitäkin. Terapeuttisen kulttuurin malliyksilö etsii tapoja selviytyä.

Tänään tuntui kuitenkin, että alan seota näiden seinien sisään, joten lähdin pitkälle lenkille.

(Kolu, *uusi muusa* / Eeva Kolu, 19.3.2020.)

Olen huomannut, että tässä tilanteessa mulla on tapoja, joilla pääsen karkuun omiin maailmoihini erityisen hyvin. Yksi niistä on se, että neulon. Neulon vain neulomasta päästyäni ja uppoudun johonkin muuhun maailman katsomalla sarjoja ja elokuvia.

(Arponen, *Muita ihania*, 24.4.2020.)

Sopeutuminen rakentuu osaksi selviytymiskurssia. Emotionaalista tyyliä (Illouz 2008, 75) hyödyntäen kirjoittajat tuottavat puhetta, jossa koronan aiheuttaman kriisin alkushokki alkaa kehittyä sopeutumiseen. Koronapandemiasta rakentuu kuva jonain, jonka aiheuttamia tunteita yksilöt voivat prosessoida. Antautumalla tilanteen mahdottomuuteen ja hyväksymällä ajan outouden kirjoittajat prosessoivat elettyä elämää. Selviytymiskurssissa koronasta rakentuu elettyä kokemusta, johon voi sopeutua. Prosessoimalla, refleктоimalla ja käsittelemällä tapahtuneita kirjoittajat ovat terapeuttisen kulttuurin yksilöitä, jotka oireilevat alun järkytystä, mutta kääntymällä sisäänpäin ja itsensä puoleen he pystyvät lopulta sopeutumaan vallitseviin olosuhteisiin.

Näin reilun kahden viikon eristyksen jälkeen olen kuitenkin huomannut, että nyt mieleni ei enää taistele koko ajan vallitsevaa tilannetta vastaan tai yritä kyseenalaistaa vaikkapa meille kaikille annettuja ohjeita. Olen hyväksynyt sen, mikä kerta toisensa jälkeen pitää hyväksyä (elämän loppuun saakka): Elämä ei mene aina niin kuin on suunnitellut.

(Thurén, *Juliaihminen*, 30.3.2020.)

Selviytymisdiskurssissa ajasta rakentuu jotain, mikä on muuttanut muotoaan. Jos ennen aika ja arki kulkivat, miten kulkivat arkikiireiden keskellä, koronapandemian alettua aika tuntuu pysähtyneen. Kirjoittajat tuottavat kuvaa epävarmasta ajasta, jolloin jopa aika käyttäytyy tavoin, johon bloggaajat eivät ole tottuneet. Tällaiset kuvaukset vahvistavat koronapandemiaa poikkeuksellisenä aikana.

Eristystä on tänään takana päivälleen kuukausi. Aika on mennyt tosi nopeasti, mutta samalla tuntuu kuin arki olisi aina ollut tällaista. Viikonloput ja arki eivät juuri eroa toisistaan, viikonpäivistä puhumattakaan. Välillä tajuan iltakuudelta, että päälläni on edelleen yöpaita. Välillä havahdun siihen, etten ole poistunut asunnosta pariin päivää.

(Tickle, *Sara Tickle*, 10.4.2020.)

Tuntuu, että viikonpäivät ovat tämän kotiarjen keskellä ihan sekaisin.

(Rotonen, *Pupulandia* 9.4.2020.)

Toinen selviytymisdiskurssiin paikantuva toiminnan muoto on pelon kohdetta vastaan puolustautuminen. Kuten Ahmed (2018, 102) huomauttaa, puolustautumalla – joskus aggressiivisesti – ihmiset pyrkivät vahvistamaan sisäryhmäänsä ”me” ja pitämään rakkaamme turvassa. Tuotetussa puheessa koronaa on vaikea vihata, koska se on näkymätön tauti. Pelolle etsitään kohde, jota tulkita pelon ja vihan kohteen ruumiillistumana. Tätä esimerkiksi on, kun aasialaisiin kohdistettu ja aasialaisten kokema rasismi rehotti koronan edetessä. Heistä tehtiin koronapandemian syntipukki (Unlu, Truong, Sawhney & Tammi 2024; Sakki & Castrén 2022, 1418). Tai ainakin yksi niistä.

Koronapandemian aikana suojelemisen tarve rakentuu muiden ihmisten vahtimisena. Sääntöjen avulla pidämme pelon kohteen kaukana ja vahtimalla muita näemme missä pelon kohde menee. Oikein tekeminen tuo jonkinlaista lohtua tuntemattoman keskellä ja auttaa kiinnittymään sisäryhmään, eli ”meihin, jotka toimivat oikein”. Koronasta selviytymisestä tuotetaan kansakunnan yhteinen projekti, johon jokainen kynnelle kykenevä osallistuu omalla tavallaan. (Ahmed 2018, 90 & 102.)

Jokainen meistä on varmasti nähnyt graafin siitä, miten terveydenhuoltomme resurssit eivät kestä piikkausta koronan kanssa. Tehohoitopaikkoja ei ole tarpeeksi. Olemme

myös lukeneet, millainen tilanne on Italiassa – maassa jossa on suurinpiirtein [sic] yhtä hyvä terveydenhuolto kuin Suomessakin. Jokaisella meistä on varmasti joku läheinen, joka kuuluu riskiryhmään. Itselläni moniakkin, joten ilman muuta tiedostamme taudin vakavuuden. Tästä syystä on ilmiselvää, että näitä varotoimia noudatetaan ja niihin suhtaudutaan vakavasti.

(Thurén, Juliaihminen, 13.3.2020.)

[...] mutta nyt ei auta kuin pitää mielessä, että tämä on kaikki tilapäistä ja asennoitua tilanteeseen uudella tavalla. On hyvä myös muistaa, että koskaan aiemmin maailmassa ei yhteydenpito ystäviin ja läheisiin ole ollut niin helppoa kuin tänä päivänä. Jos olisimme yhä kirjepostin varassa, olisi karanteenissa pysyttelykin aika eri juttu. Nyt käytössä ovat kuitenkin videopuhelut, Whatsapp-viestit ja kaikki mahdolliset sosiaalisen median kanavat. Kun syy on tärkeä ja vakava, kyllä tähän pari kuukautta pystytään!

(Rotonen, Pupulandia, 24.3.2020.)

Yhteisen meidän lisäksi osa bloggaajista tiedostaa oman asemansa julkisena toimijana, jolla on laaja lukijakunta. Näin ollen he tuottavat puhetta, jossa he asemoivat itsensä osaksi aiemmin mainittua kansakunnan yhteistä työtä hyödyntämällä kanavaansa oikeanlaisen tiedon jakamiseen.

Sen sijaan olen yrittänyt valjastaa kanavani viestintäkanaviksi koronafaktalle ja sille, etten jaa misinformaatiota. Valtioneuvosto on valjastanut someammattilaiset koronatalkoiisiin yhdessä PING Helsingin ja Mediapoolin kanssa, ja otan kyllä vastuuni tosissani. Olisihan se leppoisampaa olla somevaikuttaja vain, kun nättejä pellavavaatteita lanseerataan, mutta nyt se työ on oikeasti tärkeämpää kuin koskaan.

(Reinman, Aamukahvilla, 30.3.2020.)

Vastaavasti ihmisten toimintaan turhautumista voidaan tulkita Ahmedin (2018, 184) freudilaisena ehdollisen rakkauden ilmentymänä. Koronan aikana ihmiset, jotka eivät tottele koronarajoituksia ovat säröjä kansakunnan tulevaisuuteen sijoittuvassa fantasiassa, joka on vapaa maailma ilman korona. Ihmiset tekevät töitä tämän fantasian toteutumiseen myöhemmin tulevaisuudessa, mutta rajoituksia tottelemattomat ihmiset rikkovat kuvan: heistä tulee punaisia vaatteita, fantasian särkymisen ruumiillistumia. Emme turhaudu vain siitä, että tauti leviää, vaan siitä, että näemme, ettei ideaalimme olekaan totta. (Ahmed 2018, 175–177.)

Ja ottaahan se hattuun sekin, että toiset eivät tottelevaisina pysty osallistumaan edes läheistensä hautajaisiin, kun taas toiset jatkavat ämpäreiden jonottelua kuin kaikkina muinakin päivinä.

(Reinman, *Aamukahvilla*, 20.3.2020.)

Mua kismittää ihan suunnattomasti, ettei kaikki ota tätä kriisiä tosissaan. Tuntuu, että kokoajan ollaan etsimässä porsaanreikiä linjauksista. Kun ylimääräinen matkustus pyydetään lopettamaan ja rajat suljetaan, lähdetään lomalle Lappiin (?!). Ja kun 10 hengen kokoontumiset kielletään, nähdään yhdeksän jengillä. Ihan uskomatonta.

(Tickle, *Sara Tickle*, 23.3.2020.)

Kollektiivisena ilmiönä rakentuvaa ihmisten vahtimista paikantuu myös aineistossa. Aineistossa paikantuvaa vahtimista koronapandemian nimissä voidaan kuvata niin vahvana, että sille on pysähdytty tuottamaan vastadiskurssimainen kannanotto. Kuten Ahmed (2018, 102) kuvaa, joskus vihasta kumpuava rakkauden tarve voi johtaa ylilyönteihin, kun suojelutarve viedään liian pitkälle.

On nimittäin ollut myös paljon sellaista tuomitsemismeininkiä, jossa ihmisiä kytätään ja kerrotaan, kuka on tehnyt minkäkin asian väärin ja moraalittomasti. Se on väsyttävää ja turhaa.

(Thurén, *Juliaihminen*, 29.4.2020.)

Kenties vahtimisviha on niin vahvaa, koska vihan ylimääräytyvän luonteen vuoksi vihareaktiot, eli se, miten ihmisten käyttäytymistä arvostellaan, on ollut niin vahvaa koronapandemian alussa. Tämän lisäksi ihmisten vahtiminen pönkittää myös vahtijoiden egoja. (Ahmed 2018, 74–75.)

Selviytymiskurssissa mielenkiintoinen yksityiskohta on se, millaista puhetapaa siinä tuotetaan suhteessa yksilöön ja yhteisöön. Yksilöstä rakennetaan se, joka on ”shaibulana”, mutta koronasta selviytyminen ja rajoitusten noudattaminen tuotetaan meidän ja kansakunnan yhteiseksi projektiksi. Furedin (2004, 107) mukaan tarkasteltuna teksteissä esiintyy terapeutin kulttuurin ”hauras yksilö” (vulnerable self), joka käsittelee omia tunteitaan ja kipujaan, joihin tällä kertaa kuuluu maailmanlaajuinen pandemia.

Olen havahtunut siihen, etten pysty paikantamaan teksteistä kollektiivista surua ja kipua ja kärsimystä tuottavaa puhetta. Aineistoni teksteissä suru ja kärsimys merkityksellistyvät henkilökohtaisena ja maailmassa on tilanne, joka huolestuttaa kaikkia ja, jonka eteen kaikkien on tehtävä työtä, kuten olen aiemmin esittänyt. Vähemmistössä ovat postaukset, joissa tuotetaan diskursiivista tilaa meidän surulle ja meidän kärsimykselle:

Tällä hetkellä meillä kaikilla on pinnassa valtava huoli tulevasta: omasta ja läheistemme terveydestä, yhteiskunnallisesta tilanteesta sekä ehkä myös taloudellisesta selviytymisestä, kun töitä peruuntuu ja lomautuksia tehdään.

(Rotonen. *Pupulandia* 22.3.2020.)

Tämä voi olla merkki siitä, että kollektiivista kärsimystä tuottava puhetapa on varattu julkisten instituutioiden käyttöön tai toisenlaisiin poikkeustapauksiin, kuten terrori-iskut, joiden yhteydessä Ahmed (2018, 90) käsittelee kansakuntien yhteistä taistelua niin sanottua vihollista vastaan. Toisaalta kyse voi olla aineistostani. Bloggaajat kirjoittavat nimenomaan omasta elämästään ja yleisistä ajatuksistaan, jolloin itsen kautta kirjoittaminen on tekstityypille lajityypillistä (Lövheim 2011, 351). Mutta siitä huolimatta yhdessä selviäminen koronatoimien avulla on mukana aineistossa. Vaikuttaa siltä, että kärsimys on yksityistä, mutta selviytyminen on kollektiivinen projekti. Tässä mielessä terapeutin kulttuurin yksilön vastuu omasta selviytymisestä näyttää voivan hyvin ja olevan läsnä aineistossa.

6.2 Tehokkuusdiskurssi

Tehokkuusdiskurssissa tuotetaan selviytymisen seuraava aste: tehokkuusdiskurssissa yritetään ottaa koronatilanteesta kaikki ilo irti, halutaan oppia ja kehittyä, käyttää ”hyödyksi” kaikki koronan tuoma ylimääräinen aika. Tehokkuudessa on rakentuneena enemmän toimijuutta ja vapaaehtoisuutta kuin selviytymisessä. Kuten normatiivisessa positiivisuudessa ja terapeutisessa kulttuurissa, tehokkuus etsii keinoja muuttaa itseään tai omaa tilannettaan entistä paremmaksi (ks. esim. Ehrenreich 2009, 195). Tässä mielessä tehokkuusdiskurssissa tuotetaan perinteistä normatiivista positiivisuutta. Vaikeaakin tilannetta tarkastellaan positiivisen kautta, jolloin koronan aikainen kotiin eristäytyminen ja sosiaalisen etäisyyden ylläpitäminen tulkitaan ajaksi, joka pitää täyttää jollain.

Postaus: ”*Tekemistä kotona – 22 vinkkiä kotipäiville*”

(Tickle, *Sara Tickle*, 16.3.2020.)

Muistan, kun lapsena valittelin tylsyyttä, äidin vastaus oli aina sama: ”Käytä mielikuvitustasi!” Ja oikeassahan äiti oli: tylsistyminen on usein vain mielikuvituksen puutetta

(Rotonen, *Pupulandia*, postaus: ”8 X mukavaa tekemistä kotona”, 24.3.2020.)

Tähän diskurssiin paikantuvat kaikki erilaiset uudet harrastamiset ja kehittävät vapaa-ajan projekteja käsittelevät puhutavat. Erityisesti ne, joita emme välttämättä haluaisi tehdä, mutta, jotka ovat silti tärkeitä tai hyödyllisiä meille tai meidän kehityksellemme.

Tehokkuusdiskurssissa tuotetaan kuvaa oman potentiaalinsa tunnistavasta ja valjastavasta yksilöstä. Yksilö osaa perustella itselleen, millainen toiminta on hänelle hyväksi ja tekee töitä sen eteen.

Mutta nyt olen huomannut, että jonkinlainen projekti olisi varmaan ihan jo mielenterveyden säilymisen kannalta hyvä idea. Jotain, johon voi suunnata huomionsa. Jotain, mikä saisi kovin samankaltaisina toistuvat päivät tuntumaan osalta jotain suurempaa matkaa. Ja tietenkin jotain, joka tuottaisi iloa!

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 30.3.2020.)

Tehokkuusdiskurssissa tuotetaan on toiminnaltaan ulospäin suuntautunutta puhetta. Ihmisiä kiinnostaa ulkomaailma, he etsivät tietoa ja uusia harrastuksia, he kokeilevat asioita ja ovat enemmän tekemisissä toisten ihmisten kanssa, virtuaalisesti toki. Verrattuna selviytymisen sisäänpäin kääntyneisyyteen tehokkuudessa ei olla lamaantuneita, vaan etsitään uteliaina uusia mahdollisuuksia. Ihmiset maalaavat, valokuvaavat, haaveilevat, pohtivat, etsivät ja kokeilevat asioita.

Tehokkuusdiskurssissa rakentuu vahva keskiluokkaisuusnormi. Kaikille koronapandemian rajoitukset eivät tarkoittaneet lisääntynyttä tylsiä hetkiä kotona. Osa perheellisistä joutuvat tekemään sekä omat työt että hoitamaan lasten kotikoulun, toisaalta monilla ei ole etätyömahdollisuuksia, tai töitä. Tehokkuusdiskurssissa tuotetaan kuvaa hyvin toimeen tulevista ihmisistä, joilla on liikaa aikaa, mutta myös resursseja sen kuluttamiseen mielekkäillä ja kehittäville tavoilla, kuten sisustamalla, remontoimalla ja aloittamalla uusia harrastuksia.

Aloitin maalausharrastuksen kuusi päivää sitten (hah, kuulostaa hauskalta). Tätä tosin oli haudottu pitkään. Varmaan vuosia. Olen aina halunnut maalata, mutta olen aina ollut sitä mieltä etten osaa. Ihan typerä ajatus, kaikkihan meistä osaa pensselin upottaa väriin ja sutia sillä paperille.

(Tickle, Sara Tickle 3.4.2020.)

Jos siis kaipaillet päiviisi tekemistä nyt tässä poikkeuksellisessa tilanteessa, valokuvausharrastuksen aloittaminen ei ole yhtään hassumpi idea.

(Rotonen, *Pupulandia*, 5.4.2020.)

Kun tehokkuusdiskurssia tarkastellaan tunteiden näkökulmasta, siinä tuotetaan enemmän toiveikkuutta ja uteliaisuutta käsittelevää tunnepuhetta kuin selviytymisdiskurssissa. Ihmisillä tuntuu olevan parempi ote omasta toimijuudesta ja suuntaavat toimintaansa tulevaisuuteen. Suurin hätä on väistynyt ja nyt on tilaa uusille ajatuksille ja kokemuksille: Millainen tekeminen ilahduttaa minua? Mitä olen aina halunnut tehdä? Mitä voin tehdä, jotta viihdyn tai jaksan paremmin? Blogiteksteissä on nähtävillä uteliaisuutta, innostusta ja päättäväisyyttä. Ihmiset ovat paremmalla tuulella ja viihtyvät paremmin omissa nahoissaan. Tai ainakin yrittävät olla.

Vaikka koronatilanne on tietysti vakava ja pelottavakin, yritän löytää tästä jotakin positiivista ja nauttia siitä, että nyt on aikaa rauhassa kotoilla, kun kaikki ylimääräiset menot on peruttu.

(Rotonen, *Pupulandia*, 17.3.2020.)

Sellaista. Nyt mä isken taas Katsomosta Kotoisat pyörimään ja alan tonkia samalla varastolaatikkoja. Huvinsa kullakin. Mutta kun karanteenit on ohi, voin sanoa, että Radiokirppikselle tulee sellainen määrä tavaraa ja vaatetta, että huhhuh. Mullahan jäi pöytä kesken tämän härdellin pyörytyksissä, joten siellä sitten taas jatketaan, kun on turvallista kirppistellä.

(Reinman, *Kolmistaan*, 29.3.2020.)

Siivoaminen on minulle myös kaikkien [sic] helpoin tapa osoittaa huolenpitoa itseäni kohtaan. Joskus, kun on vaikea rakastaa itseään, on helpompi rakastaa omaa elinympäristöään. Pyyhkiä pöydät, vaihtaa lakanat ja kastella viherkasvit.

(Kolu, *uusi muusa / Eeva Kolu*, 1.4.2020.)

Kaikista koostamistani diskursseista tehokkuusdiskurssissa tuotetaan kaikista perinteisin vastine normatiivisesta positiivisuudesta, sillä siinä paikantuu tekemisen ideaali ja eteenpäin menemisen puskeva energia (Ehrenreich 2009, 195). Tämä tekee siitä koronan kontekstiin nähden kaikista ristiriitaisimman: Mitä on tehokkuus aikana, jolloin maailma on pyörähtänyt pääläelleen? Normatiivinen positiivisuus on ollut kompleksinen alusta asti. Pitäisi olla enemmän ja tavoitella parempaa ja onnellisempaa, jopa tunteiden kirjjon ja elämän monivivahteisuuden kustannuksella (ks. esim. Ehrenreich 2009, 4–5, 7 & 195). Asetelmaa kuvastavat hyvin seuraavat kaksi tekstiä, jotka keskustelevat herkullisesti keskenään:

”Ihmettelen, kun ihmisillä ei ole mukamas tekemistä... Minulla ei ole yhtään liikaa aikaa! Teen normaalit päivärutiinit, mitä minulla muutenkin aina on: herään, syön, siivoan ja menen nukkumaan samaan aikaan kuten normaalistikin arjessa. Ja päivät menee niin nopeasti! Yksin, kun asuu, on hyvä pitää kiinni rutiineista. Kerrankin on aikaa siivota nurkkia ja radiostakin tulee kaikenlaista ohjelmaa. Iltaisin en tee yhtään mitään, vaan katselen televisiota. Ei ole ollut mitään ajankäyttöongelmia! Sain postissa muutaman äänikirjan cd-levyllä, mutta en ole vielä kuunnellut. Ei minulla ole ollut aikaa semmoiselle. Olen myös joskus saanut lahjaksi pelikortit ja olen miettinyt, että voi, kun joskus ennättäisinkin pelata pasianssia. Mutta vieläkään en ole ehtinyt.”
– Mummokaveri, 86v.

Tässä se nähdään: tylsyys on suhteellista. Samoin on kiire.

(Rotonen, *Pupulandia*, 24.3.2020.)

Tuntuu, että juuri kaltaiseni ovat alkaneet vetää itseään viikossa piippuun koronakaranteeni-elämässään. Kun olisi kerrankin aikaa ottaa vähän henkeä ja itselleen aikaa ja nukkua vähän enemmän, ei levätäkään yhtään. Yhtäkkiä työuupumuksen partaalla killuva sakki jynssää hullunkiilto silmissä ikkunoita, remontoi kotia, laittaa tauluja seinille ja somettaa kahta kauheammin. Ne ihmiset, jotka ovat olleet kiireisiä viimeiset seitsemän vuotta, eivät hellitä nytkään: kirjat on lajiteltava kirppiskasoihin, aikakauslehdistä on leikattava inspiroivat kuvat talteen, aterimet on kiillotettava, auton öljyt on vaihdettava ja koko koti siivottava.

Kerrankin on aikaa tehdä ihan kaikki, mitä kotona ikinä voi tehdä.

Entä jos lepäisit?

(Reinman, *Aamukahvilla*, 24.3.2020.)

Edellä olevat tekstikatkelmat ovat kaikista kärjistetyimmillään esitettyinä tällä tavalla ja tuottavat teksteistä klikkiotsikkomaisen kuvan. Ennen kuin analysoin niitä enempää, totean, että tekstit olivat näitä katkelmia moniulotteisemmat ja pidemmät. Valitsin nämä kaksi kohtaa sen takia, että katkelmat tiivistävät hyvin tehokkuuden kaksijakoisuuden: on niitä, jotka haluavat lisää ja niitä, jotka eivät pysy perässä. Toisin sanottuna eivät täytä tehokkuuden ideaalia.

Rotosen *Pupulandia*-blogin (23.4.2020) teksti on helposti luettavassa malliesimerkiksi normatiivisen positiivisuuden tehokkuusajattelusta, joka kannustaa tekemään. Postaus on suunnattu ihmisille, joilla aika käy hieman pitkäksi kotona ollessa. Kirjoittaja mainitsee olevansa ”sellainen touhuaja”, jolla riittää tekemistä ja energiaa: Kirjoittaja ja oletetut lukijat ovat aktiivisia toimijoita. Kiinnostavinta postauksessa on, että otsikolla ”8 X mukavaa

tekemistä kotona” kulkeva teksti sisältää joitakin vinkkejä, joiden mukavuus on enemmän velvollisuutta:

IKKUNANPESU

Vihaan ikkunanpesua, mutta se on sellainen homma, joka kuuluu tähän kevääseen. Talven jäljiltä harmaat ikkunalasit paitsi näyttävät kamalalta, myös tuntuvat nielaisevan puolet ikkunasta sisään tulvivasta valosta. Lupaen ja vannon, että pesen nuo ikkunatkin ennemmin tai myöhemmin, kunhan löydän sen irtonaisen ikkunanavaajan, jonka olen jemmannot johonkin todella hyvään talteen... Toinen hyvä karanteeniprojekti voisi olla lattioiden perusteellinen luuttuaminen.

(Rotonen, *Pupulandia*, 24.3.2020.)

Vastaavasti Reinmanin Aamukahvilla-blogin (24.3.2020) postaus rakentaa vahvaa vastaväitettä tehokkuusidealille ja vastadiskurssimainen kannanotto heidän puolesta, jotka eivät ole aktiivisia toimijoita. Tai ovat, mutta eivät jaksaa olla. Kirjoittaja hienotunteisesti ja affektiivisesti tuottaa tilaa sille, kuinka erilaisia tilanteita ihmisillä on ja, että tämä teksti on osoitettu jatkuvasta suorittamisesta väsyneille.² Vastadiskurssimaisuutta korostaa se, että tekstit ovat julkaistu samana päivänä. Niitä ei ole tarkoitettu luettavaksi näin vastakkain, mutta samanaikaisuus kuvastaa sitä, että nämä molemmat diskurssit ovat olleet totta yhtä aikaa. Teksteissä rakentuu vastakkainasettelua: toiset meistä kaipaavat lisää tekemistä, toiset mitä tahansa muuta kuin lisää tekemistä. Toiset bloggaajat ovat olleet samojen teemojen äärellä:

Aluksi hieman vierastin ajatusta – olisiko maailmanlaajuinen pandemia nyt vihdoin sellainen hetki kun on ihan ok olla kehittämättä itseään tai edistää jotain?

(Kolu, *uusi muusa / Eeva Kolu*, 30.3.2020.)

² Samasta postauksesta: [...] En puhu teille, joiden ei ole mahdollisuutta lepoon. Sen lisäksi koulut ovat suljettuina, ja monet ovat jääneet myös päiväkotikiikosten lasten kanssa kotiin. Tiedän, että etäopettaminen ja esimerkiksi lastenhoito eivät ole mitään lepomahdollisuuksia. En puhu nyt teille tai vähättele urakkaanne, päinvastoin.

Tämä ei ole myöskään niille, jotka ovat täynnä energiaa ja onneksi hienosti aivan perusjamassa. Käyttäkää ihmeessä tilanne hyväksenne, ja tehkää vaikka kilometrin mittaiset To do -listanne valmiiksi (tai auttakaa vaikka ensin avuntarvitsijoita, jos vain suinkin mahdollista.)

Tämä on niille, jotka sitä lepoa tarvitsevat ja jotka sen kerrankin pystyvät ottamaan, kun siihen täällä hetkellä melkein pakotetaan. Jotka ovat viikko (kuukausi? vuosi?) toisensa jälkeen ajatelleet tai todenneet jopa ääneen, että saisi vähän levätä.

(Reinman, *Aamukahvilla*, 24.3.2020.)

(Huomaan itsessäni hämmentävää kahtiajakaisuutta: välillä muiden antaman [sic] vinkit tähän tilanteeseen tuntuvat kivoilta ja ystävälliseltä avulta, välillä taas tuntuu, että ”tätä koronakotoiluakaan en osaa suorittaa kunnolla”, jolloin vinkit vain lisäävät ahdistusta.)

(Thurén, Juliaihminen, 23.4.2020.)

6.3 Yhteisöllisyysdiskurssi

Yhteisöllisyysdiskurssi kuvaa ihmistä sosiaalisena laumaeläimenä eristyksen aikana. Siihen paikantuvat kaikki ne pienet ja suuret teot ja tavat, joilla ihmisten tuottamat puhuvat muistavat ja kurkottavat toisiaan kohti sosiaalisen eristytymisen aikana. Jos edellä olen kirjoittanut toiminnan suuntautumisesta ulospäin, nyt se oikein kietoutuu, nojaa ja verkostoituu muihin ihmisiin. Koronan viedessä ihmisiltä pois heidän elämiensä peruspilarin – yhteisön – ihmisten pitää soveltaa ja keksiä uusia tapoja nähdä ihmisiä ja kokea yhteisöllisyyttä. Koronarajoitusten mukaisin ehdoin ihmiset tuottavat puhetta, joka pyrkii kannattelemaan itseään ja toisiaan.

Kaiken keskellä minua liikuttaa se, että vaikka olemme – toivottavasti vain hyvin väliaikaisesti – fyysisesti kaukana toisistamme, näen kaikkialla kuvaannollisia kädenojennuksia. Muusikot pitävät streaming-konsertteja, kunto-ohjaajat online-treenejä. Italian Condé Nast muutti kaikki verkkolehtensä ilmaiseksi.

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 19.3.2020.)

Vastaan tuli jonkin verran ihmisiä. Jokainen piti kohteliaan kolmen metrin turvavälin, mutta aika moni hymyili vastaantulijoille tavallista hanakammin kadun toiseen reunaan kaartaessaan.

Siitä tuli hyvä mieli. We're in this together.

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 19.3.2020.)

Toisaalta tietotekniikka ja sosiaalinen media mahdollistavat yhteydenpitoa eri tavalla kuin sotien aikaan. Kun yhdistetään erilaiset virtuaaliset ja konkreettiset kädenojennukset, joilla ihmiset ovat tuottaneet yhteisöllisyyttä, listasta tulee pitkä: somekonsertit, erilaiset livelähetykset, naapureiden auttaminen, nallet ikkunassa, ulkona ihmisille hymyile etäisyyden päästä, joitakin mainitakseni. Ihmiset ovat hyödyntäneet mielikuvitustaan nähdäkseen ja

tullakseen nähdä. Nämä toimet näyttävät virtuaalisina versioina Ahmedin (2018, 90) sisäryhmän puoleen kääntymisestä.

Usein pahastakin löytyy jotain hyvää, ja niin on nytkin: Oivallus siitä, että kavereiden kanssa voi vedellä vinkkaa, vaikka olisi kotona.

(Thurén, Juliaihminen, 22.3.2020.)

Alppu oli sitä mieltä, että nallejen viereen on syytä laittaa myös ahven ilahduttamaan kadulla tepastelevia ihmisiä.

(Thurén, Juliaihminen, 30.3.2020.)

Alppu on jonkun verran ikävöinyt ystäviään, ja olemme lähelleet hauskoja videoviestejä (joissa yleensä esitellään omia leluja, paras contentti).

(Thurén, Juliaihminen, 8.4.2020.)

Yhteisöllisyysdiskurssissa paikantuu hyvin ihmisten kaipuun affektiivisuus. Sosiaalisen etäisyyden pitäminen pakottaa ihmisiä eroon toisistaan, jolloin ikävöinti ja ulkopuolisuuden tunne alkavat nousta esiin. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, miten muistetuksi tuleminen tuottaa vastauksen affektiiviseen pelkoon: ei kai meitä ole unohdettu? Fyysisen etäisyyden takia emme pysty pitämään yhteyttä läheisiimme ja sisäryhmään tavalla, jota pelosta kumpuavat vaikeat ajat yleensä vaatisivat (Ahmed 2018, 90). Yhteisöllisyysdiskurssissa tuotetaan puhetta, joka pyrkii lääkitsemään ikävöinnistä kumpuavaa surua ja ikävää kertomalla, että meitä ei ole unohdettu.

Surua on tuonut se, että ei olla nähty läheisiä. Isovanhemmat ovat käyneet katsomassa vauvaa terassin kautta ja se yhdistettynä hormooneihin on ollut aika vaikeaa.

(Parikka, Sara Parikka, 1.4.2020.)

Päiväkotimme henkilökunta oli myös käynyt tekemässä lähipuistoon pääsiäisrastit, jotka sai itsenäisesti käydä suorittamassa. On niin liikuttavaa lukea heidän viestejään ja antamiaan tehtäviä näinä aikoina. Tulee lämmin olo: meitä ei ole unohdettu.

(Thurén, Juliaihminen, 13.4.2020.)

Yhteisöllisyysdiskurssissa paikantuva tunnepuhe on monipuolista. Siinä missä selviytymisdiskurssissa korostuvat kipu ja vaikeat tunteet, yhteisöllisyysdiskurssi on tunnemaailmaltaan toiveikkaampi ja armollisempi, hetkittäin jopa leikkisä, mutta tuotetut puhutavat tunnustavat surun. Ihmiset haaveilevat, keksivät uusia tapoja olla yhteydessä.

Tuotettu puhe on toiveikasta, leikkisää, mutta myös surevaa ja korona-aikaan liittyvää kipua tunnustavaa. Puhetavoissa muodostuu kokonaisuus, jossa koronan aiheuttaman kaaoksen kanssa ollaan hieman enemmän sinut: tätä todellisuus nyt on. Yhteisöllisyys tunnistaa tämän kivun ja pyrkii halaamaan. Ainakin henkisesti.

Musta on muuten ollut tosi ihanaa nyt, kun erilaisia livelähetyksiä on tullut sekä teeveestä, että instagramin puolella. Ne todellakin piristää näinä omituisina ja vähän myös pelottavinakin aikoina.

(Arponen, *Muita ihania*, 25.3.2020.)

Se onkin oikeastaan parasta, mitä tästä kaikesta on seurannut. Vaikka joka paikassa on vähemmän ihmisiä, yhtäkkiä kaikkialla on enemmän ihmisyyttä.

(Kolu, *uusi muusa / Eeva Kolu*, 7.4.2020.)

Yhteisöllisyysdiskurssissa korostuu vahvasti ihmisen tarve nähdä, mutta etenkin tulla nähdyksi. Tietää, että ei ole yksin, vaikka fyysisesti voi olla yksin. Tunteiden tarttuvuuden kannalta yhteisöllisyysdiskurssi rakentaa puhetta, joka pyrkii lohduttamaan itseä ja toista. Näin ihmisten me-henkisyys ja sisäryhmät vahvistuvat, mikä Ahmedin (2018, 90 & 99) mukaan on yleistä kriiseissä. Tämä ehkä tekee koronapandemiasta ainutlaatuisen, koska emme voineet kokoontua yhteen siinä määrin, mitä olisimme halunneet.

Alakerran ihana naapurimme tuli lenkiltä, näki minut, ja tuli halaamaan. Hän halasi niin pitkään, että sain itkun loppumaan. (Vasta monen tunnin päästä tajusin, etten ole halannut seitsemään viikkoon ketään perheen ulkopuolista ihmistä.)

(Thurén, *Juliaihminen*, 25.4.2020)

Yhteisöllisyysdiskurssista voidaan paikantaa myös selviytymisdiskurssimainen vivahde, kun yhteisöllisyyttä tarkastellaan keinona selviytyä ja kannustaa jaksamaan vaikeina poikkeusaikoina. Kuten Thurén (2020o) sen ilmaisee: ”Sitä paitsi kehuilla on minuun isompi vaikutus kuin syyllistämällä.”

Minä olen ollut viime aikoina tosi perso kehuille. Kaipaen pään taputusta kaikenlaisilta korkean profiilin ihmisiltä, mielellään pääministeriltä tai vaikka sisäministeriltä. Minä ansaitseen sen! Ja me ansaitsemme sen kansakuntana. Sillä sanotaan nyt suoraan: me olemme noudattaneet erästäytymisohjeita [sic] hyvin.

(Thurén, *Juliaihminen*, 29.4.2020.)

Verrattuna tehokkuusdiskurssissa tuotettuun puhetapaan, jossa yksilöt selviävät ja keksivät uutta tekemistä, joka kantaa heitä eteenpäin, yhteisöllisyysdiskurssissa on paikannettavissa vastadiskurssimaisuutta tehokkuuden ideaalille. Arkielämän roolit murentuvat uudessa tilanteessa, kun kotielämä ja työelämä sekoittuvat. Vanhat roolit saavat säröjä, kun työpalaverin keskeyttää kissa tai jälkikasvu. Tätä kaaosmaisuuutta tulkitaan tuottamalla puhetta, joka kertoo, että ei se haittaa. Affektiivisella puheella rakentuu kuva, jossa koronapandemiasta yhdessä jaettu kokemus: me olemme tässä yhdessä.

Kenenkään ei enää tarvitse – eikä kukaan oikeastaan edes voi – pitää yllä pönöttävää työroolia, kun kesken videopalaverin ruudun takaa kuuluu lasten riehumista tai näppiksen yli kävelee kissa. Kaikki näyttävät vähän räjähtäneiltä (jäin itse juuri kiinni siitä, että osallistuin videotapaamiseen ilman housuja). Tekniikka pettää aina. Ja kerrankin on ihan ok sanoa, että nyt ei ole filis ihan sataprossaa – kellään muullakaan ei ole.

Tuntuu, että tämä on tuonut kaikki vähän lähemmäksi toisiaan, enemmän ihmisinä ja vähemmän kaikkivoipaisina suoriutujina – tai mitä näitä rooleja nyt onkaan.

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 7.4.2020.)

Näin ollen yhteisöllisyysdiskurssissa rakentuu puhetapa, joka antaa tilaa emotionaaliselle kivulle. Jos jo terapeutin kulttuuri itsessään korostaa haurautta ja nähdyksi tulemisen kaipuuta niin nyt se on huipussaan (Furedi 2004, 107). Affektiiviset puhetavat lohduttavat sen, mitä voivat ja tuottavat tilaa kivulle. Siinä missä selviytymisdiskurssissa tuotettu puhetapa on hämmentyneempää ja järkyttyneempää, yhteisöllisyysdiskurssi tuottaa hieman tilaa sille kivulle jakamalla sen.

”Haluaisin jakaa kaikille lohduksi kauniin tapahtuman eiliseltä. Opiskelemme yliopistossa. Etäseminaarin lopuksi kandiohjaajamme esitteli meille perheensä lemmikkikilpikonnin ja kertoi sen elintavoista.

Olo tuntuu pahalta monestakin syystä, mutta tuo inhimillinen lämmön hetki kilpikonnineen kannatteli mua puoli päivää. Toivottavasti teitänkin.”

(Reinman, Aamukahvilla, 20.3.2020.)

Vaihtoehtoisesti kaikkia näitä yhteisöllisyyden osoituksia voidaan tulkita normatiivista positiivisuutta ylläpitävinä puhetapoina (Ehrenreich 2009, 195). Jos kirjoittaja keskittyy ainoastaan siihen, mikä kaikki on kivaa ja kannattelevaa juuri nyt, niin silloin on pysähdyttävä pohtimaan tarjoaako tekstin tuottama puhetapa sittenkään lohtua? Tällaiset puhetavat tuottavat kuvaa, jossa vahvistetaan meitä ja selviytymistä, jolloin yhteishenki on vain keino, jolla vahvistamme toisiamme ja selviydymme koronan tuomasta koettelemuksesta voittajina. Tässä mielessä erilaiset sometempaukset ja virtuaalinen yhdessä tekeminen näyttävät kansakunnan keinoina taistella koronaa vastaan. Näin ollen virtuaalinen ihmisten muistaminen ja yhteishengen rakentaminen ovat korona-ajan vastine symbolisista teoista, joilla vahvistamme yhteishenkeä (Ahmed 2018, 90). Siinä missä 9/11-iskujen jälkeen yhdysvaltalaiset nostivat Yhdysvaltain lipun salkoon, korona-aikana ihmiset laittavat nallen ikkunaan ja pitävät yhteishenkeä nostattavan someliven (mt. 2018, 98).

Pakko vielä sanoa, että on ollu siis ihan mielettömän ihana nähdä millainen yhteisöllisyys ainakin mun omissa somekuplissa tällä hetkellä elää. Huolenpitoa, tärkeää vaikuttamista, luovuutta ja ihanaa yhteishenkeä. Tää on ihan tavattoman arvokasta, tätä lisää. Yhteisössä on voima, käytetään se hyvään <3 Valoa ja voimia viikkoon kaikille. Yhdessä me tästä selvitään!

(Tickle, Sara Tickle, 23.3.2020.)

6.4 Korona opettajana -diskurssi

Korona opettaja -diskurssi tarkoittaa tapoja, joilla yritämme analysoida ja ymmärtää menneitä tapahtumia. Tässä diskurssissa paikantuvat eri kysymykset ja pohdinnat, joita pandemia herättää bloggaajissa. Koronapandemia tuottaa tilaa ja avaa ihmisten silmiä uudenslaisiin asioihin: Miksi korona kohtelee meitä niin eri, mutta samoin tavoin? Kuinka kestäviä ihmiskunnan tämänhetkiset valinnat ovat? Miten meidän käy? Opettajan tavoin korona tarjoama tila tuottaa ihmisille ajateltavaa. Ovat ihmiset halunneet sitä, tai eivät.

Ihmisten eriarvoisuus ja yhteiskunnalliset erot merkityksellistyvät bloggaajille entistä näkyvämmäksi. Toiset joutuvat lomautetuksi, kun toiset juovat samppanjaa. Eräskin bloggaaja ei voi olla hymähtämättä ”olemme kaikki samassa veneessä” -keskusteluille, jotka samaan aikaan pitävät – ja eivät todellakaan pidä – paikkaansa.

Tietysti tällainen tilanne paljastaa ihmisten eriarvoisuuden – kuka pääsee testeihin tai hoitoon, kenellä on mahdollisuus jäädä kotiin ja kenen on pakko mennä töihin, kenelle tilanne on taloudellinen katastrofi ja kenelle ei.

[...]

(Nauratti eilen, kun näin Draken päivytyksiä kotikaranteenista. Siellä hän joi samppanjaa, treenasi omalla salillaan ja heitteli koreja omalla koriskentällään. Puitteet ovat erilaiset, mutta tavallaan minä ja Drake olemme ihan samassa tilanteessa.)

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 19.3.2020.)

Lopuksi FT:n jutussa puhuttiin siitä, miten korona-aika on kodeissa hyvin eriarvoistavaa lapsille. Kun koulu ja päiväkotit tekevät lapsuudesta tasa-arvoisempaa, pelkkä kotona oleminen toimii päinvastoin [...].

(Thurén, Juliaihminen, 14.4.2020.)

Voin kuvitella, että tästä kaikesta voi olla vaikea löytää hopeareunusta, jos kriisi kolahtaa omalle kohdalle kovemmin. Lomautukset, työttömyys, rahahuolet, huoli omasta tai läheisen terveydestä, epävakaa kotiolo, lastenhoidon ja etäkoulun pyörittäminen töiden rinnalla tai pitkät ja raskaat työpäivät tilanteen kannalta kriittisellä alalla ovat varmasti asioita, joiden keskellä on vaikea jaksaa pysyä reippaana ja positiivisena. Myötätuntoni on kaikkien teidän puolella.

(Rotonen, Pupulandia, 16.4.2020.)

Toimintaa tuotetaan tässä diskurssissa minimaalisempaan ja sisäänpäin kääntyneempään. Se suuntautuu enemmän pohtimiseen, reflektointiin ja kysymyksien esittämiseen.

Maailmanlaajuisesti uudessa tilanteessa on enemmän kuin luonnollista olla huolissaan tulevaisuudesta.

Miten kauan tämä kaikki kestää? Mitä ihmettä tämän jälkeen?

Harhautuuko ihmiset luulemaan, että he yhtäkkiä tarvitsevat aivan valtavasti, jolloin maailman päälle valahtaa aivan hysteerinen kulutusjuhla? Aikovatko kaikki yhtäkkiä palkita kärsimysnäytelmiään pikamuotiketjujen kesämeikoilla ja uusilla puhelimilla?

Järjestetäänkö koko loppuvuosi niin paljon sosiaalisia rientoja, juhlia ja läheisyydenkaipuisten kinkereitä, että vuodenvaihteessa maataan kotona rättiväsyneinä?

Muuttuuko katukuva konkurssien myötä? Kuinka pahaa jälkeä talousahdinko on saanut ihmisten mielissä aikaan? Millaisia lapsia kouluun palaa? Millaisia vanhempia palaa töihinsä etäpäivien jälkeen? Miten pärjäävät ne, jotka ovat olleet yksinäisiä jo ennen koronakautta?

(Reinman, Aamukahvilla, 30.3.2020.)

Tämän lisäksi bloggaajat jakavat ja refleктоivat oman elämänsä oivalluksiaan – ja oivaltamatta jättämisiään – koronan aikana. Nimensä mukaisesti lifestyle-blogeille on tyypillistä käsitellä omaa elämää bloggaajien valitsemalla tavalla: laajempaa oman elämän filosofistakin pohdintaa tai esimerkiksi sisustamista. Tästä huolimatta korona-aika rakentuu aikana, joka on pakottanut pysähtymään, ainakin jossain määrin, ja tarjonnut uudenlaista näkökulmaa tavallisesti niin kiireiseen arkeen.

Suhtauduin siihen alkuun huvittuneesti. Mainitsin, että olisi ihan rentouttavaa joutua karanteeniin, ja että suorastaan toivoisin parin viikon sohvalomaa. Naureskelin virusmemeille. Naureskelin myös kun huomasi poikaystävän täyttäneen meidän keittiön kaappeja pavuilla, kikherneillä ja Mutti-tölkeillä. Edes aiheesta riitely ei saanut minua vakavoitumaan.

(Tickle, Sara Tickle, 12.3.2020.)

Tuntuuko teistä, että olisitte oppineet/tajunneet jotain uutta tästä poikkeusajasta? <3

(Parikka, Sara Parikka, 21.4.2020.)

Tunnepuheeltaan korona opettaja -diskurssi on monipuolinen. Kirjoittajien teksteissä merkityksellistyy koronan synnyttämä huoli tulevaisuudesta. Hetkittäin bloggaajien tunteissa tuotetaan syyllisyyttä tai jonkinlaista ristiriitaisuutta, kun he pohtivat omaa hyväosaisuuttaan tai viime aikaista hyvinvointiaan suhteutettuna maailmanlaajuiseen kriisiin.

Kun ympärillä on niin paljon huolta, tunnen vähän jopa syyllisyyttä tästä: olen jollain tasolla tuntenut oloni rauhallisemmaksi kuin koskaan.

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 19.3.2020.)

Jotenkin mulla on vähän ristiriitainen olo tästä poikkeusajasta. Saako sitä edes sanoa ääneen, että on jopa nauttinut joistain asioista, vaikka moni asia on tietysti paljon myös huolestuttanut?

(Hyttinen, *But I'm a Human not a Sandwich*, 26.4.2020.)

Vastaavasti bloggaajat tuottavat kiitollisuutta: he ovat aidosti kiitollisia siitä, kuinka hyvin asiat ovat itsellä tai lähipiirissä, kaikesta huolimatta. Blogitekstien puhetoissa pilkahtaa säännöllisesti pilven hopeareunus. Siinä missä aiemmin hyvien asioiden etsiminen on ollut tapa selviytyä ja yrittää nähdä tilanteessa jotain hyvää – ja varmasti on sitä monelle jatkossa – nyt teksteissä rakennetaan kiitollisuutta ja oivalluksia asioista, jotka ovat jo tapahtuneet.

Ystävänä sanoi tänään, että hänestä tuntuu siltä kuin kaikki ylimääräinen häly olisi yhtäkkiä hiljennyt ja vihdoin kuulisi olennaisen.

(Kolu, *uusi muusa* / Eeva Kolu, 19.3.2020.)

”Sitten, kun voidaan taas elää kuten ennen elettiin, haluatteko te yhä elää niin?”

[...]

Oli yllättävää huomata, että yksikään postaukseen vastanneista ei haluaisi palata entiseen sellaisenaan. Vaikka kamalasta tilanteesta ei tarvitse hampaat irvessä yrittää löytää jotakin myönteistä, aika moni tuntuu silti löytäneen.

(Rotonen, *Pupulandia*, 16.4.2020.)

Korona opettajana -diskurssissa paikantuu bloggaajien inhimillinen toiveikkuus. Ihmiset toivovat, että selviydymme koronapandemiasta ja tragedialle voidaan lopulta kirjoittaa onnellinen loppu. Maapallo ja pandemia halutaan pistää kehitystarinan narratiivin: meidät kohtasi suuri ja pelottava pandemia, mutta selviydymme. Niin syvästi inhimillistä kuin onnellisen lopun toivominen on, siinä on paikannettavissa terapeutin kulttuurin itsensä kehittämisen narratiivi, joissa kärsimyksistä ja koettelemuksista on paitsi selviytytty, niistä on myös opittu ja kehitytty elämän tarjoaman oppitunnin myötä, jossa kärsimyksistä jalostuu jotain suurempaa (Illouz 2008, 157).

Seuraako kaikesta myös kauniita versoja, jotka jatkavat kasvuaan?

(Reinman, *Aamukahvilla*, 30.3.2020.)

Tällainen monimutkaisten ilmiöiden käsittely ymmärrettävien ja positiivisesti kehystettävien narratiivien kautta sopii myös blogien tyyliin kirjoittaa, koska blogit usein ovat tekstityypiltään vapaamuotoisia ja henkilökohtaisia: vaikeitakin teemoja voidaan käsitellä mukavalla tavalla. Ongelmalliseksi tällainen vaikeuksien kautta kehittymisen -narratiivi muodostuu siinä vaiheessa, jos siitä rakentuu ainoa tapa, jolla julkisessa puheessa tarkastellaan vaikeuksia. Mitä tehdä silloin, kun perheen tai kansakunnan kokema tragedia on vain tragedia? Entä jos talousvaikeuksissa ei ole mitään romanttista?

Joissakin teksteissä on havaittavissa puhetapa, jossa maailma tai ihmiskunta on ollut jonkinlaisen oppitunnin tai aikalisän tarpeessa. Edellisestä kuvauksesta poiketen tässä puhettavassa tunnustetaan se, että ihmiskunnalla on oppimistehtävänsä maapallon kantokyvyn mahdollistamiseksi jatkossakin. Koronapandemiasta rakennetaan mahdollista opettajaa, joka muistuttaa ihmiskuntaa siitä, mikä on oikeasti tärkeää.

Mietin, että ehkä tämä on suuri, kosminen reset-nappula. Maailman tahti on ollut niin kiihkeä ja vauhti niin hurja. Kaikki – ihmiset, luonto, maapallo – ovat oireilleet, koska emme kestä tätä tahtia.

(Kolu, uusi muusa / Eeva Kolu, 19.3.)

En usko, että meitä rankaistaan [sic] nyt mistään. Ajattelen ennemminkin niin, että nyt meillä on korkea aika miettiä tosissaan niitä arvoja, joiden mukaan elää. Ja väkisin ainakin omalla kohdallani moni aatos koskee ilmanstonmuutosta [sic] ja sen pysäyttämistä.

(Pentikäinen, Kolmistaan, 1.4.2020.)

Olemme saaneet teollisuuden ja tehotuotannon hetkellisen hiljentymisen myötä välähdyksen siitä, millainen maailma voisi olla, jos vähän rauhoittaisimme tahtia ja luopuisimme jatkuvan talouskasvun vaatimuksesta. Ilmansaasteet tappavat normaalisti vuosittain miljoonia ihmisiä ympäri maailman ja on arveltu, että tästä syystä koronakriisi saattaa jopa pelastaa enemmän ihmishenkiä kuin tappaa. Himalajan vuoristo näkyy Intiassa ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin, kun ilma on kirkastunut teollisuuden hiljentymisen myötä. Terveys, rakkaus ja luonto voivat lopulta kuitenkin olla voittajia tässä kriisissä, kunhan pahimman yli selvitään. Ainakin toivon niin.

(Rotonen, Pupulandia, 16.4.2020.)

Se, että koronapandemia tarjoaa yksilöille ja yhteiskunnalle opittavaa, tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman, kun se suhteutetaan terapeuttiseen kulttuuriin. Esiintyykö tässä diskurssissa terapeuttisen kulttuurin kehittymisen tarve, jossa vaikeuksien kautta kasvamme paremmiksi ihmisiksi (Ehrenreich 2009, 198)? Onko koronapandemia lahja, josta ihmiskunta kasvaa oikeaksi versioksi itsestään (mt. 2009, 29 & 31)? Periaatteessa kyllä ja ei. Ajassa, jossa esimerkiksi ilmastonmuutoksen hidastaminen on akuutti globaali ongelma, on liian yksinkertaistavaa väittää, että kaikki kehittymistä käsittelevä puhe on heijastusta terapeuttisen kulttuurin kriisien kautta kehittymisen puhetavoista, vaikka samanaikaisesti on selvää, että aikamme ilmiöitä käsitellään ajalle tyypillisellä kielellä. Samanaikaisesti en voi olla miettimättä, kuinka inhimillistä on toivoa, että vaikeuksista koituu jotain hyvää.

Tämä lienee parhaimpia esimerkkejä eri diskurssien ja merkitysrakenteiden rinnakkaisuudesta ja päällekkäisyydestä sekä yhteiskuntiemme terapiasoitumisesta (Jokinen ym. 2016, 21 & Salmenniemi ym. 2020, 1–2). Tarve laajoihin yhteiskunnallisiin kehitysaskelisiin ja kulttuurinen yksilöille kohdistettu vaikeuksien avulla kehittymisen tarve ovat kummatkin vahvoja kulttuurissamme eläviä puhetapoja. Tämän tutkielman rajoissa voin todeta olevan mahdollista tarkastella koronapandemiaa terapeuttisen kulttuurin kriiseistä kasvamisen avulla,

sillä puhetavoissa on yhtäläisyyksiä, kuten olen edellä esittänyt. Aineistoni pohjalta terapeutin kulttuurin puhettavat keskustelevat hyvin koronapandemian jälkeisen kasvun kanssa, mutta on liian yksinkertaistavaa koostaa kaikki yhteiskuntakritiikki terapeutiksi puheeksi. Kasvutarinoissa, niin ihmisten kuin yhteiskuntien, on yhtäläisyyksiä ja toiveikkuuta.

Toiveikkuus ja kiitollisuus ovat läsnä myös italialaisvankien teksteissä. Vaikka blogikirjoituksissa positiiviset tunteet eivät ole enemmistössä, positiivisten tunteiden joukossa yleisimmät ovat nimenomaan toiveikkuus ja kiitollisuus. Toivon tärkeyttä ihmisille kuvastanee hyvin tutkimuksen otsikko *Fear can hold you, but hope can set you free*. (Sorge ym. 2021, 406 & 417–418.) Yleistynyt toivon tunne on selvästi jotain, mikä kannattelee ihmisiä vaikeina aikoina.

Kuten olen edellä esittänyt koronapandemian alussa kirjoitetuissa blogiteksteissä koronasta puhutaan monipuolisesti. Koostamani diskurssit rajautuvat neljään eri diskurssiin, joista jokainen painottaa hieman eri asioita. Kokonaisuudessa koronapandemian alusta muodostuu kokonaisuus, jossa pelätään, suututaan, toivotaan, välitetään ja ollaan armollisia. Aineisto tarjoaa rikkaan kurkistuksen bloggaajien julkiseen elämään ja historiallisen ajanjakson ensihetkille.

Analyysin diskurssit myötäilevät ajallemme tyypillistä tehokkuuden ja positiivisuuden teemoja – ja ristiriitoja – mutta olisi vähättelyä todeta normatiivisen positiivisuuden puhetaojen kertovan koko totuutta tavoista, jolla bloggaajat ovat käsitelleet koronapandemiaa. Julkista tilaa hyödynnetään värikkäästi ammattilaisille kuuluvalla tavalla, jossa vuorottelevat henkilökohtaiset ja yleiset asiat sekä kaupalliset yhteistyöt. Kokonaisuudesta muodostuu kuva erikoisesta ajasta, jossa olemme yrittäneet selviytyä uuden ja tuntemattoman edessä. Aineistossa ollaan huolissaan niin Suomesta, taloudesta, naapureista, läheisistä, ilmastonmuutoksesta ja länsimaisen elämäntyylin kestävydestä. Aineistossa osataan nauraa koronameemeille, kömmähdyksille ja itselleen. Vaikka mitä sattuu, bloggaajat toivovat, että kunpa kaikki vain päättyisi hyvin.

7 Johtopäätökset

Olen tässä pro gradu -tutkielmassa analysoinut sitä, minkälaisia merkityksiä bloggaajat antavat koronapandemialle? Minkälaisia tunteita koronapandemia bloggaajissa herättää ja millaisin tavoin bloggaajat pyrkivät käsittelemään niitä ja pandemian tuomia muutoksia? Terapeuttisen kulttuurin ja affektitutkimuksen teoreettisiin näkökulmiin ja blogitekstien diskurssianalyttiseen luentaan pohjaten olen identifioinut neljä diskurssia, jotka ovat selviytymis-, tehokkuus-, yhteisöllisyys- ja korona opettajana -diskurssi.

Selviytymisdiskurssissa tuotetaan kuvaa selviytymisen pakosta ja erilaisista selviytymisen keinoista sekä selviytymisen vaikeudesta. Selviytymisdiskurssissa toiminta rakentuu hajanaisena, hapuilevana ja sisäänpäin kääntyneenä. Tunteisiin kuuluu järkytystä, ahdistusta ja pelkoa tilanteesta. Selviytymiselle on tyypillistä pakonomaisuus, jossa pyristellään eteenpäin seuraavaan hetkeen ja päivään. Jokainen turvautuu siihen, mikä on itselle tuttua. Aineiston kuvaus toisintaa Ahmedin (2018, 90) kuvaamaa yhteisöjen sisäänpäin ja rakkaiden pariin kääntymistä kriisien hetkellä. Sen avulla suojellaan elämää ja vahvistetaan sisäryhmää, eli meitä. Toinen toiminnan muoto, joka selviytymisessä tuotetaan, on pelon kohdetta vastaan puolustautuminen. Tämä rakentuu aineistossa toisten ihmisten toiminnan vahtimisena ja koronarajoitusten noudattamisen tärkeyden korostamisena. Näin koronasta selviytymisestä rakennetaan diskursiivinen kansakunnan yhteinen projekti (Ahmed 2018, 102). Aineiston tunnepuheessa yksilö paikantuu kärsivänä ja pelkäävänä toimijana, kun kirjoittajat puhuvat omista ajatuksistaan, kokemuksistaan ja tunteistaan. Suhteutettuna aiemmin mainittuun yhteiseen projektiin diskurssissa muodostuu kuva, jossa kärsimys on yksityistä, mutta selviäminen on yhteisöllinen projekti. Kontrasti täten heijastaa Furedin (2004,107) kuvaamaa terapeuttisen kulttuurin haurasta yksilöä ja yksilönvastuuta omista tunteistaan ja selviytymisestään.

Tehokkuusdiskurssissa korostuu edellistä vahvempana rakentuva kirjoittajien toimijuus. Kirjoittajat ovat toiveikkaampia ja aktiivisempia, heidän toimintansa suuntautuu aineistossa paljon ulospäin, kun he kokeilevat uusia asioita ja haluavat tehdä. Tässä diskurssissa tuotetaan ensinäkemältä klassisin vastine terapeuttisen kulttuurin tehokkuusajattelulle ja eetokselle, jossa voidaan aina tehdä hieman enemmän (ks. esim. Cabanas & Illouz 2019, 151). Tämä aineistossa esiintyvä vastadiskurssimaisuus herättää lisäkysymyksiä julkisen elämämme

suorituskeskeisyydestä. Suorituskeskeisyys on aina ajankohtainen aihe, mutta erityisen mielenkiintoinen koronapandemian kontekstissa. Pandemia on kääntänyt maailman lyhyessä ajassa pääläelleen, jonka ansioista olemme – haluamattakin – pohtineet sitä, mikä kaikki on tarpeellista ja mikä ei. On tärkeää tuoda esiin tehokkuusdiskurssin ja suorittamisvaatimusten tuottamaa mustavalkoisuutta, sillä ne muuttuvat vaaralliseksi, jos ne ovat ainoa tapa tarkastella maailmaa. Kaikki eivät pysty, eivätkä halua olla tehokkaampia ja kehittyä. Tässä diskurssissa tuotettu vastakkainasettelu tehokkuuden ja armollisuuden välillä on ollut innoitus tälle opinnäytetyölle. Erilaiset tehokkuusajattelun julkiset vastadiskurssit ovat hyvin mielenkiintoinen tutkimusaihe. Vaikkei niihin tässä tutkielmassa päästä tätä perustutkimuksellista toteamista pidemmälle, niissä varmasti riittää tutkittavaa jatkossa. Lisätutkimus tehokkuuden vastadiskursseista – esimerkiksi vastarinnasta ja erilaisista aktivismista tai ilmiöistä sosiaalisessa mediassa tai muualla – on aina tervetullutta laajennusta niin suorituskeskeisessä maailmassa.

Yhteisöllisyysdiskurssi on paikantamieni diskurssien lämmin halaus.

Yhteisöllisyysdiskurssissa rakentuu ihmisyyden kaipuu. Enimmäkseen verkkoon sijoittuvalla toiminnalla etsitään – ja rakennetaan – uusia tapoja olla yhdessä. Jakamalla yhteisiä hetkiä ihmiset tuottavat itselleen ja toisilleen puhetta, että me olemme täällä ja me näemme sinut. Yhteisöllisyysdiskurssissa toiminta konstruoidaan sosiaalisena. Tunnepuheessa tuotetaan lämpöä ja lohtua. Verrattuna selviytymisdiskurssissa käsiteltyyn ehdolliseen rakkauteen yhteisöllisyysdiskurssissa tunnepuhe vaikuttaa vilpittömämmältä ja armollisemmalta. Siinä missä Ahmedin (2018, 102) kuvaama ”yhteistä vihollista vastaan” rakkauden nimissä kokoontuva viha on ehdollisempaa ja äärimmilleen vietyä vain rakkaudeksi puettua vihaa, se ei rakennu samalla tavalla yhteisöllisyysdiskurssissa. Päinvastoin, yhteisöllisyysdiskurssia voidaan tarkastella yhdenlaisena vastadiskurssina tehokkuusdiskurssille. Se ei pakota järjestämään someliveä seuraajille, mutta kutsuu mukaan sellaiseen, jos lukija on siitä kiinnostunut. Yhteisöllisyysdiskurssissa tuotetaan tilaa lohdulle esimerkiksi jakamalla hauska eläintarina, koska se piristi mieltä. Siinä missä tehokkuuden nimissä kannattaa pestä lattia – vaikkei haluaisi – yhteisöllisyysdiskurssi sanoo, että ei se haittaa. Kaikilla muillakin on kurjaa, joten tässä kuulemani mukava juttu. Siinä missä muun muassa Furedi (2004, 84–84) on kirjoittanut ihmisten etäännyttämisestä moderneissa yhteiskunnissa, vaikuttaa aineiston pohjalta siltä, että koronapandemian alussa on ollut hetki, jolloin yhteisöllisyyttä on rakennettu yrittämällä hieman piristää toista ja itseä vaikean hetken keskellä hassuttelemalla ja leikkimällä hieman.

Neljännessä korona opettajana -diskurssissa ovat läsnä kaikki ne tavat, joilla koronapandemiaa tapahtumana yritetään ymmärtää. Toiminta konstruoidaan minimaalisempaa ja sisäänpäin kääntyneempää. Kysymykset, kuten miten tässä kävi, miten tässä tulee käymään, mitä tulevaisuudessa tapahtuu ja mitä haluan tulevaisuudessa tapahtuvan, paikantuvat kaikki tässä diskurssissa. Tunnepuhetta diskurssissa värittää sekä huoli, kiitollisuus ja toiveisuus. Toiveikuuteen vaikuttaa tiivistyvän yksinkertainen toivomus siitä, että kaikki päättyisi hyvin. Diskurssissa tuotetaan puhetta, jossa ihmiskunnan toivotaan oppivan koronan koettelemuksista. Puhetapa on yhtäläinen terapeutin kulttuurin kehittymisen puhetapojen kanssa. Mutta kenties se on juuri sitä: samannäköinen, mutta ei sama asia. Yhteiskunnalliset ongelmat, kuten ylikulutus ja ilmastonmuutos ovat niin laajoja teemoja, että on aineiston aliarviointia niputtaa ne yhdeksi ja samaksi. Näin ollen on kysyttävä, voiko yhteiskunnallista kritiikkiä, esimerkiksi ylikuluttamisen kritiikkiä, esittää ilman, että se tulkitaan terapeutin puhetapojen kautta? Toisaalta, maailmassa ja ajassa, jossa terapeutin kulttuurin puhetavat ja käytännöt lävistävät koko yhteiskunnan, vaihtoehtoinen tulkinta on, että päinvastaisesti nimenomaan terapeutin kulttuurin puhetapojen avulla voidaan tuottaa vastuullisuuden merkityksiä korostavia puhetapoja. Tosin tässä riskiksi kehittyi se, jos terapeutin kulttuurin viitekehyksen avulla käsitellään yhteiskunnallisia ja sosiaalisia ongelmia alleviivaamatta niiden rakenteellisia ongelmia. Yhteiskuntakritiikki, joka sivuuttaa rakenteelliset ongelmat on malliesimerkki terapeutin kulttuurin yksilökeskeisistä puhetavoista.

Ottaen huomioon blogien lajityypin ja terapeutin kulttuurin – ja kenties ihan vain blogimaailman realiteetit – se, että tunnepuhe on niin rikasta blogien parissa on todennäköisesti vain yksi yhteen seuraus ajasta, jossa elämme. Ihmisiä kiinnostavat tunteet, pohdinnat, arkiset asiat. Nämä ovat myös olleet yksiä osatekijöitä, jotka ovat tehneet blogeista niin suosittuja kuin ne nykyään ovat (Hänninen 2015, 55). Kuten Illouz (2008, 6) on kuvannut, psykologiasta opittu tapa hahmottaa ihmisen mieli on globaali käsitys ihmisen mielestä. Terapeutin kulttuuri elää ja voi hyvin kaikkialla. Totta kai kirjoittajat, jotka työskentelevät oman henkilöbrändin avulla julkisessa tilassa käsittelevät teksteissään elämää omista lähtökohdistaan. Lifestyle-blogeille tyypillinen henkilökohtaisuus (Lövheim 2011, 351) tarjoaakin loistavan väylän erilaisten terapeutin kulttuurin kielellisten käytäntöjen tarkasteluun. Koronapandemian tarjoama poikkeustila on tarjonnut ainutlaatuisen tilaisuuden tarkastella, millaisilla eri tavoilla ihmisten kokemuksissa rakentuu terapeutin kulttuurin

toimitapoja. Kuitenkin blogien suhde terapeuttiseen kulttuuriin on niin laaja, että sen tutkimuksessa on tutkielman sisällä mahdollista päästä vasta alkuun.

Tätä tutkimusta värittää kriisiajan konteksti. Toisaalta se tarjoaa herkullisen poikkeuksen arkeen, jolloin maailmanlaajuinen pandemia saa kodin jynssäysinnon näyttäytymään entistä irvokkaammalta. Toisaalta vaarana on, että kriisiaika ja erityisesti pandemian alun aikainen järkytys värittää tätä tutkielmaa epäedullisella tavalla, jos on tulkittavissa, että teksti, joita olen käsitellyt kuvauksina terapeuttisen kulttuurin puhetavoista ovat enemmän kriisikäyttäytymistä ilman, että olen tehnyt selväksi, että kyseessä on poikkeusaika. En usko näin käyneen. Olen tutkielman tekijänä pyrkinyt siihen, että käsittelen tekstiä tekstinä. Valitsemani esimerkit kuvastavat koostamiani diskursseja. En riepottele kenenkään tuntemuksia tai kärsimystä, enkä mene henkilökohtaisuuksiin. Kun olen valinnut aineistoesimerkkejä, jotka ovat persoonallisempia, ne ovat teksteistä, joissa on valmiiksi hyödynnetty huumoria. Tunnistan, että kriisikäyttäytymistä ja kriisien julkisia narratiiveja käsittelevä tutkimuskirjallisuus voisi keskustella hyvin valitsemani aineiston kanssa. Toivon, että ei jopa paremmin kuin valitsemani terapeuttisen kulttuurin viitekehys. Olen jättänyt ne pois tästä tutkielmasta tutkielman pienuuden ja aihevalintani myötä.

Kaiken kaikkiaan on todettava, että pro gradu -tutkielma on opinnäytteenä hyvin pieni ja rajattu tutkimuksenteon muoto. Kuten olen kuvannut tämän tutkielman menetelmäosiossa, diskurssianalyysi on luonteeltaan usein perustutkimuksellista ja sitä se on tässäkin tutkielmassa. Olen diskurssianalyysin avulla tarkastellut koronapandemian aikana ja koronapandemiaa käsitteleviä puhetapoja terapeuttisen kulttuurin viitekehyyksen avulla. Tässä paperissa esittelemäni analyysit ja johtopäätökset ovat minun aineistosta kokoamiani. Kun kirjoitan jostain diskurssista ja käytän esimerkkinä yksityishenkilön kirjoittamaa tekstiä, en kirjoita bloggaajista henkilöinä. Käytän heidän tuottamaansa tekstiä esimerkkinä koostamistani puhetavoista ja diskursseista. Analysoimalla bloggaajien tekstejä pystyn tuomaan esiin konkreettisia esimerkkejä tavoista, joilla esimerkiksi tehokkuusajattelu on ollut läsnä ihmisten arjessa koronapandemian alussa ja, millaisia erilaisia muotoja se on silloin saanut. Diskurssit ovat usein niin abstrakteja ja vaikeasti hahmotettavia (tutkittaviakin, aineistosta ja sen saatavuudesta riippuen), että bloggaajien julkiset tekstit ovat olleet minun valitsemani aineisto, jonka avulla olen halunnut tarkastella valitsemaani tutkimusteemaa. Näin ollen itse bloggaajille toivon kaikkea hyvää.

Blogit tarjoavat runsaan ja kiinnostavan aineiston, jota voitaisiin jatkotutkimuksella tarkastella useasta eri näkökulmasta. Terapeutin kulttuurin ja blogien tutkimusta on syytä jatkaa tulevaisuudessakin. Tämä tutkielma on diskurssianalyysiä, mutta vaihtoehtoisena tutkimusmenetelmänä jatkotutkimuksen kannalta olisi narratiivianalyysi. Se olisi erittäin kiinnostava työväline blogien analysointiin, vaikka se vaatisi opinnäytettä suuremman tutkimuksen ja kronologisesti pidemmän ja laajemman aineiston. Se antaisi uusia vivahteita siihen, miten ja millaisilla tarinoilla yksityishenkilöt käsittelevät esimerkiksi koronapandemiaa. Vaihtoehtoisesti yhteisöjä ja koskevat tarinallistavat narratiivit voisivat olla erittäin kiinnostavia tutkimusaiheita koronapandemian kanssa tarkasteltuna: millaisia merkityksiä yksilöiden ja yhteisöjen narratiivien kautta muodostuu? Erityisesti puhutavat tai narratiivit, joissa ihmiskunta oppii läksynsä ja parantaa tapansa koronapandemian jälkeen on herkullinen, mutta sellainen, johon en pysty syventymään tämän tutkielman puitteissa. Samalla tavalla jonkinlainen kriisikäyttäytyminen ja julkisen puheen viitekehysten tuntemus antaisi tälle tutkimusaiheelle syvyyttä ja mielenkiintoisen näkökulman jatkotutkimuksen kannalta.

Näiden lisäksi aineistoni on erittäin sukupuolittunutta. Kuten Hänninen (2015, 55) kuvaa, blogisfääri on erittäin sukupuolittunutta, kun suuri osa bloggaajista on naisia. Tämä on nähtävillä myös omassa aineistossani. En ole tarkastellut aineistoani sukupuolittuneisuuden näkökulmasta, mutta jatkotutkimuksien kannalta sukupuolien huomioinen voi olla arvokasta. Samalla tapaa tässä tutkielmassa vain sivuan luokkatietoisuutta toteamalla keskiluokkaisuusnormin olemassa olon. Ammattimaiset bloggaajat ovat keskiluokkaisia ja oletettavasti tuottavat sisältöä vastaavalla tavalla oletettavasti keskiluokkaiselle lukijakunnalle. Näin ollen jatkotutkimuksissa esimerkiksi erilaisten keskiluokkaisuusnormien mukaisten ja vastaisten kuvastojen tarkastelu blogeissa olisi kiinnostava tutkimusaihe.

Tämän tutkielman aikana olen osoittanut kuinka monipuolisesti ja rikkaasti bloggaajat ovat blogiteksteissään käsitelleet koronaa ensimmäisenä koronakeväänä maaliskuussa vuonna 2020. Koronapandemia on jotain, mikä järjestyttää ja järkyttää yksilöä, minkä vuoksi teemme yhdessä töitä, jotta voisimme selviytyä koronasta. Pandemia on jotain, joka saa kotiin jääneet ihmiset keksimään tapoja hassutella, muistaa ja nähdä toisiaan etänä: halata henkisesti, kun se fyysisesti ei ole sallittua. Näiden lisäksi koronapandemia on aikaa, jossa olemme pysähtyneet pohtimaan, mikä on juuri nyt tärkeää. Kirjoittajat toivovat, että pääsemme vaikeuksien kautta voittoon ja että tarinalle voidaan kirjoittaa onnellinen loppu. Olen tuonut

ilmi tässä tutkielmassa, että koronapandemian, tunteiden ja diskurssien tutkimukselle on selkeä tutkimusaukko. Vaikka tämän tutkielman tavoite on olla opinnäytetyö, olen iloinen, jos se on herättänyt hetkellistä mielenkiintoa julkisuudessa olevien diskurssien ja tunteiden tutkimukselle. Diskurssien tutkimus on käsityötä, jonka avulla yritämme jälleen yhdellä tavalla hahmottaa tätä eriskummallista elämää, jota elämme (Jokinen, ym. 2016, 176). Koronapandemian diskursseja ja tunteita tutkimalla olen voinut hieman avata tapoja, joilla terapeutin kulttuuri, ja tuo niin eriskummallinen tehokkuusvaatimus, värittää elämäämme.

Kokonaisuutena paikantamani ja koostamani selviytyminen-, tehokkuus-, yhteisöllisyys- ja korona opettajana -diskurssit tuottavat erittäin terapeutin kulttuurin mukaisen tulkinnan koronapandemiasta. Näissä puhetavoissa globaali pandemia typistyy terapeutin kulttuurin ja yksilöiden kehitystarinaksi, jossa vaikeuksista selviydytään tehokkuuden ja yhteisöllisyyden avulla ja lopuksi ihmiskunta ja yksilöt oppivat tapahtuneesta jotain. Kärjistettynä koronapandemiasta oppiminen ei jää kauaksi normatiivisen positiivisuuden lahja-ajattelusta, jossa esimerkiksi syövän sairastaminen nähdään mahdollisuutena oppia ja kasvaa ihmisenä (Ehrenreich 2009, 29). Tällainen puhetapa tuottaa maailmasta hyvin mustavalkoista kokonaiskuvaa, sillä sen ulkopuolelle jäävät tilanteet, joissa tragedialle ei voida kirjoittaa onnellista loppua tai kehitystarinaa.

Vaikka monissa diskursseissa tuotetaan monipuolista tunnepuhetta, herättää se kysymyksen siitä, että ovatko vaikeat ja kipeät tunteet sallittuja vain, jos ne ovat osa selviytymistä? Mitä tehdä silloin, kun inhimillinen tragedia ei tuo mukanaan opetusta? Entä silloin, kun koronapandemia on pelkkää selviytymistä ilman onnellista loppua? Tuottavatko kirjoittajat lukijalle kuvan, jossa selviytyminen on sallittua, kunhan se loppuu aikanaan? Tällöin he, ketkä eivät voi rakentaa koronapandemiasta kaunista kehitystarinaa jäävät tehokkuusajattelun ja -ideaalien ulkopuolelle. Se, että tehokkuusdiskurssille on paikantunut oma vastadiskurssinsa aineiston sisällä tuottaa hyvin kuvaa tehokkuusajattelun läpiluotaavuudesta yhteiskunnassamme ja tässä ajassa, kun hyvin toimeentulevat ihmiset erikseen pysähtyvät rakentamaan diskursiivista tilaa sille, että saamme levätä hieman, aikana, jolloin koko maailma on pysähtynyt (Reinman, *Aamukahvilla*, 24.3.2020). Toisin sanottuja bloggaajatkään eivät ole immuuneja tehokkuusvaatimuksille. Samalla tavalla puhetapojen tuottaman kuvaston ulkopuolelle jäävät ne, jotka eivät ole pystyneet paikantamaan omasta korona-ajastaan yhteisöllisyyttä tai tehokkuutta.

Lähteet

- Ahmed, S. (2018). *Tunteiden kulttuuripolitiikka*. Tampere: niin & näin. Alkuperäisteos
- Ahmed, S. (2004). *Cultural Politics of Emotion*. Suomentaja Halttunen-Riikonen, E.
- Alhedayani, R., & Alkhamash, R. (2023). Crises information dissemination through social media in the UK and Saudi Arabia: A linguistic perspective. *PLoS One*, 18(5). 1–19. doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284857>
- Atkinson, R. & Flint, J. (2001). Accessing Hidden and Hard-to-Reach Populations: Snowball Research Strategies. *Social Res Update*. 33.
- Aubry, T. & Travis, T. (2015) Introduction: Rethinking Therapeutic Culture. Teoksessa Aubry, T. & Travis, T. (toim.) *Rethinking Therapeutic Culture*. Chicago: University of Chicago Press, 1–23.
- Barkur, G., & Vibha, G. B. K. (2020). “Sentiment analysis of nationwide lockdown due to COVID 19 outbreak: Evidence from India”. *Asian Journal of Psychiatry*, 51, 102089. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102089>
- Bartholdsson, Å. (2015) ””Dare to share!” Bikt, moderskap och motstånd I Den stora mammabikten.” *Sociologisk Forskning - Journal of the Swedish Sociological Association*. 2015, Vol. 52 Issue 2. 109–130. DOI: 10.37062/sf.52.18285.
- Berlant, L. G. (2011). *Cruel optimism*. London: Duke University Press.
- Brunila, K., Harni, E., Saari, A. & Ylöstalo, H. (2021a) Esipuhe. Teoksessa Brunila, K., Harni, E., Saari, A. & Ylöstalo, H. (toim.) *Terapeuttinen valta – Onnellisuuden ja hyvinvoinnin jännitteitä 2000-luvun Suomessa*. Tampere: Vastapaino, 7–12.
- Brunila, K., Harni, E., Saari, A. & Ylöstalo, H. (2021b) Terapeuttisen vallan käsitteellisiä näkökulmia ja historiallisia kehityskulkuja. Teoksessa Brunila, K., Harni, E., Saari, A. & Ylöstalo, H. (toim.) *Terapeuttinen valta – Onnellisuuden ja hyvinvoinnin jännitteitä 2000-luvun Suomessa*. Tampere: Vastapaino, 13–30.
- Burr, V. (2015). *Social constructionism*. New York: Routledge.
- Claes, M., Farooq, U., Salman, I., Teern, A., Isomursu, M., & Halonen, R. (2024). Sentiment Analysis of Finnish Twitter Discussions on COVID-19 During the Pandemic. *SN Computer Science*, 5(2), 266-. <https://doi.org/10.1007/s42979-023-02595-2>
- Cabanas, E., & Illouz, E. (2019). *Manufacturing Happy Citizens: How the Science and Industry of Happiness Control Our Lives* (1st ed.). Newark: Polity Press.

- Das, S., & Dutta, A. (2021). Characterizing public emotions and sentiments in COVID-19 environment: A case study of India. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 31(1–4), 154–167. <https://doi.org/10.1080/10911359.2020.1781015>
- Ehrenreich B. (2009). *Bright-sided – How the Relentless Promotion of Positive Thinking Has Undermined America*. New York: Metropolitan Books.
- Fairclough, N. (2003). “Introduction”. Teoksessa *Analysing Discourse: Textual analysis for social research*. London: Routledge.
- Foucault, M. (2012). *Discipline and Punish: The Birth of the Prison* (2nd Vintage Books ed.). [online] New York: Knopf Doubleday Publishing Group.
- Freiling, I., Krause, N. M., Scheufele, D. A., & Brossard, D. (2023). Believing and sharing misinformation, fact-checks, and accurate information on social media: The role of anxiety during COVID-19. *New Media & Society*, 25(1), 141–162. <https://doi.org/10.1177/14614448211011451>
- Furedi, F. (2004). *Therapy culture : cultivating vulnerability in an uncertain age*. London: Routledge.
- Gergen, K. J. (1994). *Realities and relationships: Soundings in social construction*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Heino, E., Veistilä, M., & Lamponen, T. (2024). Changes to assessments of child well-being brought about by the COVID-19 pandemic - Finnish family services and child welfare services supervisors’ perspective. *European Journal of Social Work*, 27(2), 348–360. <https://doi.org/10.1080/13691457.2023.2214338>
- HS. (2020). Uusimaa eristetään muusta Suomesta kolmeksi viikoksi – Marin vetoaa mökkiläisiin: Palatkaa koteihinne. *Helsingin Sanomat*. 25.3.2020. [online] <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006452847.html> Haettu 15.5.2024.
- Hänninen, R. (2015). “Is this an advertisement or a personal account?” - Commercialisation of lifestyle blogs in Finland. *Ethnologia Fennica*, 42, 54–69.
- Illouz, E. (2008) *Saving the Modern Soul: Therapy, Emotions, and the Culture of Self-help*. Berkeley: University of California Press.
- Jennings, N. A., & Caplovitz, A. G. (2022). Media use and Coping in Tweens during the COVID-19 Pandemic. *Journal of Child and Family Studies*, 31(6), 1511–1521. <https://doi.org/10.1007/s10826-022-02252-x>
- Jokinen, A. (2016). ”Diskurssianalyysin suhde sukulaistraditioihin”. Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorian, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 201–215.

- Jokinen, A. & Juhila, K. (2016). ”Valtasuhteiden analysoiminen” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 63–84.
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). ”Diskursiivinen maailma: Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 21–42.
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). ”Johdanto” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 14–19.
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). ”Loppusanat *Diskurssianalyysin aakkosiin*” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 173–177.
- Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). ”Diskursiivinen maailma: Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 21–42.
- Juhila, K. & Suoninen, E. (2016). ”Kymmenen kysymystä diskurssianalyysistä” teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 360–375.
- Jokinen, E., Venäläinen, J. & Vähämäki, J. (2015). *Johdatus prekaarien affektien tutkimukseen*. Teoksessa Jokinen, E., & Venäläinen, J. (2015). *Prekarisaatio ja affekti*. Jyväskylän yliopisto. 7–30.
- Kanai, A. (2020) The work of emotion in a digital age: ‘A trust betrayed’, ten years on, *Celebrity Studies*, 11:4, 500-503, DOI: 10.1080/19392397.2020.1834223
- Kortteinen, M. (1982). *Lähiö : tutkimus elämäntapojen muutoksesta*. Helsinki: Otava.
- Łukianow, M., Głowacka, M., Helak, M., Kościńska, J., & Mazzini, M. (2021). Poles in the face of forced isolation. A study of the Polish society during the Covid-19 pandemic based on ‘Pandemic Diaries’ competition. *European Societies*, 23(sup1), S844–S858. <https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1841264>
- Lövheim, M. (2011). YOUNG WOMEN’S BLOGS AS ETHICAL SPACES. *Information, Communication & Society*, 14(3), 338–354. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2010.542822>

- Madsen, O. J. (2014). *The therapeutic turn : how psychology altered Western culture*. London: Routledge.
- Martikainen, J., & Sakki, I. (2021). Boosting nationalism through COVID-19 images: Multimodal construction of the failure of the ‘dear enemy’ with COVID-19 in the national press. *Discourse & Communication*, 15(4), 388–414.
<https://doi.org/10.1177/17504813211002039>
- Noppari, E. & Hautakangas, M. (2012). *Kovaa työtä olla minä – Muotibloggaajat mediamarkkinoilla*. Tampere: Tampere University Press. <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8784-2>
- Olsson, P., & Rinne, J. (2023). Hope in Hopelessness: Affective Practices in Times of Crisis. *Ethnologia Fennica*, 50(2), 51–74. <https://doi.org/10.23991/ef.v50i2.129331>
- Oikkonen, V. (2024). Anticipating Immunity: Vaccine-induced Immunity and Vaccine Safety in the Finnish News Coverage of COVID-19 Vaccines. *Medicine Anthropology Theory*, 11(1), 1–30. <https://doi.org/10.17157/mat.11.1.7262>
- Oksanen, A., Oksa, R., Savela, N., Mantere, E., Savolainen, I., & Kaakinen, M. (2021). COVID-19 crisis and digital stressors at work: A longitudinal study on the Finnish working population. *Computers in Human Behavior*, 122, 106853–106853.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106853>
- Otonkorpi-Lehtoranta, K., Salin, M., Hakovirta, M., & Kaittila, A. (2022). Gendering boundary work: Experiences of work–family practices among Finnish working parents during COVID-19 lockdown. *Gender, Work, and Organization*, 29(6), 1952–1968.
<https://doi.org/10.1111/gwao.12773>
- Palmgren, A.-C. (2023). Slow Time, School Time, and Strange Times: Opposing and Entangled Discourses on Temporality in Teenagers’ Everyday Lives During a Pandemic. *Young (Stockholm, Sweden)*, 31(1), 87–102.
<https://doi.org/10.1177/11033088221115973>
- Pappa, S., Yada, T., & Perälä-Littunen, S. (2020). International Master’s Degree Students’ Well-being at a Finnish University during COVID-19. *Open Education Studies*, 2(1), 240–251. <https://doi.org/10.1515/edu-2020-0128>
- Pesonen, P. (2005). Utopias to Norms: From Classicism to Socialist Realism. 1–20. [online] https://www.mv.helsinki.fi/home/tphuttun/mosaiikki/en2/pp2_en.pdf Haettu 3.6.2024.
- Rocamora, A. (2011). Personal Fashion Blogs: Screens and Mirrors in Digital Self-portraits. *Fashion Theory*, 15(4), 407–424.
<https://doi.org/10.2752/175174111X13115179149794>

- Rose, N. (1996). *Inventing our Selves: Psychology, Power, and Personhood* (1st ed.). Cambridge, GBR: Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511752179>
- Rönkkö, M. L., Lapinlampi, H. ., & Yliveronen, V. . (2024). Knitting Ladies Online: Joy and Community in Knitting Podcasts. *M/C Journal*, 26(6).
<https://doi.org/10.5204/mcj.3014>
- Saarni, J., & Laippala, V. (2024). Health crisis communication in Finnish news media: Evaluative images of the Covid-19 pandemic in digital news headlines. *Nordicom Review*, 45(1), 114–136. <https://doi.org/10.2478/nor-2024-0015>
- Sakki, I., & Castrén, L. (2022). Dehumanization through humour and conspiracies in online hate towards Chinese people during the COVID-19 pandemic. *British Journal of Social Psychology*, 61(4), 1418–1438. <https://doi.org/10.1111/bjso.12543>
- Salin, M., Hakovirta, M., Kaittä, A., & Raivio, J. (2023). Single earners and carers during lockdown: everyday challenges faced by Finnish single mothers during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 43(13/14), 146–160. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-03-2023-0051>
- Salmenniemi, S., Bergroth, H., Nurmi, J. & Perheentupa, I. (2019) From culture to assemblages: Introduction. Teoksessa Salmenniemi, S., H., Nurmi, J., Perheentupa, I. & Bergroth, H. (toim.) *Assembling Therapeutics: Cultures, Politics and Materiality*. London: Routledge, 1–19.
- Sorge, A., Bassanini, F., Zucca, J., & Saita, E. (2021). “Fear can hold you, hope can set you free”. analysis of italian prisoner narrative experience of the COVID-19 pandemic. *International Journal of Prisoner Health*, 17(3), 406–423.
[doi:https://doi.org/10.1108/IJPH-07-2020-0051](https://doi.org/10.1108/IJPH-07-2020-0051)
- Suoninen, E. (2016). ”Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 186–200.
- Suoninen, E. (2016). ”Vuorovaikutuksen mikromaiseman analysoiminen” Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi : teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino. 252–272.
- THL. (2022). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen : Asiantuntija-arvio, kevät 2022. (toim.) Kestilä, L; Kapiainen, S; Mesiäislehto, M & Rissanen, P. *Terveystieteiden tutkimuskeskus 4/2022*. Tampere: PunaMusta Oy

- TENK. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa – Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019.
- Unlu, A., Truong, S., Sawhney, N., & Tammi, T. (2024). Setting the misinformation agenda: Modeling COVID-19 narratives in Twitter communities. *New Media & Society*. <https://doi.org/10.1177/14614448241232079>
- Valtioneuvosto. (2020). Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Tiedote 140/2020. [online] <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi> Haettu 15.5.2024.
- Volpp, L. (2002). The citizen and the terrorist. *UCLA Law Review*, 49(5), 1575–1600.
- Yle. (2020). Miksi ihmeessä vessapaperia haalitaan nyt kärrykaupalla? Tutkija: "Itsesuojeluvaisto on tärkein syy". *Yle Uutiset*. 13.3.2020. [online] <https://yle.fi/a/3-11255522>. Haettu 15.5.2024.
- Zhemchugova, A., & Chudova, I. (2023). Therapeutic Discourse of Psychologists in the Context of Crisis: Normalization of Non-Action. *Interakciâ. Interv'û. Interpretaciâ*, 15(2), 11–33. <https://doi.org/10.19181/inter.2023.15.2.1>

Tutkimusaineisto

Arponen, T. (2020d). Huhtikuun viimeinen keskiviikko koronan aikaan. *Muita ihania*. 30.4.2020. [online] <https://www.muitaihanian.com/2020/04/30/huhtikuun-viimeinen-keskiviikko-koronan-aikaan/>

Arponen, T. (2020a). Ompele lapsen piirustuksen mukaan pehmo // me tehtiin grillityyny. *Muita ihania*. 25.3.2020. [online] <https://www.muitaihanian.com/blogi/2020/03/25/ompele-lapsen-piirustuksen-mukaan-pehmo-me-tehtiin-grillityyny/> Haettu 14.3.2023.

Arponen, T. (2020c). Neule kaikilla väreillä muistoksi tästä ajasta. *Muita ihania*. 24.4.2020. [online] <https://www.muitaihanian.com/blogi/2020/04/24/koronaneule-kaikilla-vareilla-muistoksi-tasta-ajasta?rq=korona> Haettu 14.3.2023.

Arponen, T. (2020b). Ryijyisä nojatuoli. *Muita ihania*. 31.3.2020. [online] <https://www.muitaihanian.com/blogi/2020/03/31/ryijyisa-nojatuoli/> Haettu 14.3.2023.

Hyttinen, I. (2020a). Miten keskustella lapsen kanssa koronaviruksesta. *But I'm a human not a sandwich*. 11.3.2020. [online]. <https://butimahumannotasandwich.indiedays.com/2020/03/11/miten-keskustella-lapsen-kanssa-koronaviruksesta/> Haettu 1.3.2023.

Hyttinen, I. (2020b). Mitä mulle kuuluu juuri nyt. *But I'm a human not a sandwich*. 15.4.2020. [online] <https://butimahumannotasandwich.indiedays.com/2020/04/15/mita-mulle-kuuluu-juuri-nyt/> Haettu 3.3.2023.

Hyttinen, I. (2020d). Vaikuttaako poikkeusarki myös tulevaisuuden arkeen? *But I'm a human not a sandwich*. 26.4.2020. [online] <https://butimahumannotasandwich.indiedays.com/2020/04/26/vaikuttaako-poikkeusarki-myos-tulevaisuuden-arkeen/> Haettu 1.3.2023.

Hyttinen, I. (2020c). 9x arkiset päivän asut puhelimen kätköistä. *But I'm a human not a sandwich*. 23.4.2020. [online] <https://butimahumannotasandwich.indiedays.com/2020/04/23/9x-arkiset-paivan-asut-puhelimen-katkoista/> Haettu 3.3.2023.

- Kolu, E. (2020b). Maaliskuussa. *uusi muusa / Eeva Kolu*. 30.3.2020. [online] <https://eevakolu.fi/2020/03/30/2020-3-30-maaliskuussa/> Haettu 13.3.2023.
- Kolu, E. (2020e). Merkkejä ihmisyydestä. *uusi muusa / Eeva Kolu*. 7.4.2020. [online] <https://eevakolu.fi/2020/04/07/2020-4-7-merkkej-ihmisyydest/> Haettu 13.3.2023.
- Kolu, E. (2020d). Karanteenikokkailua: Misokeitto. *uusi muusa / Eeva Kolu*. 4.4.2020. [online] <https://eevakolu.fi/2020/04/04/2020-4-1-karanteenikokkailua-misokeitto/> Haettu 13.3.2023.
- Kolu, E. (2020a). Rakkautta koronan aikaan. *uusi muusa / Eeva Kolu*. 19.3.2020. [online] <https://eevakolu.fi/2020/03/19/2020-3-19-rakkautta-koronan-aikaan/> Haettu 13.3.2023.
- Kolu, E. (2020c). Siivouspäivän soittolista ja muita rituaaleja. *uusi muusa / Eeva Kolu*. 1.4.2020. [online] <https://eevakolu.fi/2020/04/01/2020-3-31-siivouspivn-supersoittolista/> Haettu 13.3.2023.
- Parikka, S. (2020g). Ensimmäinen ”arkiviikko”. *Sara Parikka*. 18.4.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/04/18/ensimmainen-arkiviikko/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020c). Hello baby. *Sara Parikka*. 1.4.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/04/01/hello-baby/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020a). Kotona, rv 40. *Sara Parikka*. 17.3.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/03/17/kotona-rv-40/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020e). M niinkuin... *Sara Parikka*. 12.4.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/04/12/m-niinkuin/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020b). Mikä ilahduttaa. *Sara Parikka*. 23.3.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/03/23/mika-ilahduttaa/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020h). Pienimmän vaatteet. *Sara Parikka*. 21.4.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/04/21/pienimman-vaatteet/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020f). Pääsiäinen. *Sara Parikka*. 13.4.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/04/13/paasiainen-3/> Haettu 8.3.2023.
- Parikka, S. (2020d). Ulkoilua. *Sara Parikka*. 7.4.2020. [online] <https://saraparikka.com/2020/04/07/paiva-mun-kanssa-27/> Haettu 8.3.2023.

- Pentikäinen, K. (2020a). Ajatuksia koronasta. *Kolmistaan*. 13.3.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/03/13/ajatuksia-koronasta/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020g). Arjen pienet, suuret helpottajat ja piristäjät. *Kolmistaan*. 7.4.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/04/07/arjen-pienet-suuret-helpottajat-ja-piristajat/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020i). Epätrendikäs korona-ajan postaus. *Kolmistaan*. 26.4.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/04/26/epatrendikas-korona-ajan-postaus/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020b). Korona-kotoilu. Päivä 1. *Kolmistaan*. 16.3.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/03/16/korona-kotoilu-paiva-1/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020h). Kun ovet aukeaa. *Kolmistaan*. 10.4.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/04/10/kun-ovet-aukeaa/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020d). Käsi ylös virheen merkiksi. *Kolmistaan*. 18.3.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/03/18/kasi-ylos-virheen-merkiksi-2/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020e). Meille kuuluu (pääosin) hyvää. *Kolmistaan*. 29.3.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/03/29/meille-kuuluu-paaosin-hyvaa/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020c). Päivä 2. Korona-kotoilu. *Kolmistaan*. 17.3.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/03/17/paiva-2-korona-kotoilu/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020j). Terkkuja keskiviikosta (jos nyt on keskiviikko). *Kolmistaan*. 29.4.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/04/29/terkkuja-keskiviikosta-jos-nyt-on-keskiviikko/> Haettu 3.3.2023.
- Pentikäinen, K. (2020f). Sillä, mistä ja mitä ostetaan, on väliä. *Kolmistaan*. 1.4.2020. [online] <https://kaksplus.fi/blogit/kolmistaan/2020/04/01/silla-mista-ja-mita-ostetaan-on-valia/> Haettu 3.3.2023.
- Reinman, H. (2020b). Entä jos lepäisit? *Aamukahvilla*. 24.3.2020. [online] <https://aamukahvilla.fi/2020/03/enta-jos-lepaisit/> Haettu 13.3.2023.

- Reinman, H. (2020a). Ihanuutta täällä vähän kaivataankin (ja kuria). *Aamukahvilla*. 20.3.2020. [online] <https://aamukahvilla.fi/2020/03/ihanuutta-taalla-vahan-kaivataankin-ja-kuria/> Haettu 13.3.2023.
- Reinman, H. (2020d). Koronakevään kaikuja – miten kaikki jatkuu tämän jälkeen? *Aamukahvilla*. 30.3.2020. [online] <https://aamukahvilla.fi/2020/03/koronakevaan-kaikuja-miten-kaikki-jatkuu-taman-jalkeen/> Haettu 13.3.2023.
- Reinman, H. (2020c). Kotiin, tai ainakin sinne missä olen kirjoilla. *Aamukahvilla*. 28.3.2020. [online] <https://aamukahvilla.fi/2020/03/kotiin-tai-ainakin-sinne-missa-olen-kirjoilla/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020a). Kevättunnelmia neljän seinän sisällä. *Pupulandia*. 17.3.2020. [online]. <https://pupulandia.fi/2020/03/17/kevattunnelmia-neljan-seinan-sisalla/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020d). Mielikuvitusmatkalla. *Pupulandia*. 31.3.2020. [online] <https://pupulandia.fi/2020/03/31/mielikuvitusmatkalla/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020h). Mietteitä hyvän viikon varrelta. *Pupulandia*. 17.4.2020. [online]. <https://pupulandia.fi/2020/04/17/mietteita-hyvan-viikon-varrelta/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020f). Olisiko nyt hyvä hetki aloittaa valokuvausharrastus? *Pupulandia*. 5.4.2020. [online] <https://pupulandia.fi/2020/04/05/olisiko-nyt-hyva-hetki-aloittaa-valokuvausharrastus/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020b). Pidetään huolta – lähellä ja kaukana. *Pupulandia*. 22.3.2020. [online] <https://pupulandia.fi/2020/03/22/pidetaan-huolta-lahella-ja-kaukana/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020e). Pizzaa ja jazzia kotona. *Pupulandia*. 4.4.2020. [online] <https://pupulandia.fi/2020/04/04/pizzaa-ja-jazzia-kotona/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020g). Sitten, kun elämä palaa normaaliksi. *Pupulandia*. 16.4.2020. [online] <https://pupulandia.fi/2020/04/16/sitten-kun-elama-palautuu-normaaliksi/> Haettu 13.3.2023.
- Rotonen, J. (2020c). 8 x mukavaa tekemistä kotona. *Pupulandia*. 24.3.2020. [online] <https://pupulandia.fi/2020/03/24/8-x-mukavaa-tekemista-kotona/> Haettu 13.3.2023.
- Salmela, N. (2020b). Ei mitään ylimääräistä. *White trash disease*. 29.4.2020. [online] <https://wtd.fi/ei-mitaan-ylimaaraista/> Haettu 13.3.2023.

- Salmela, N. (2020a). Yrittäjyys murroksessa: keinoja ja ideoita. *White trash disease*. 7.4.2020. [online] <https://wtd.fi/yrittajyys-murroksessa-keinoja-ja-ideoita/> Haettu 13.3.2023.
- Thurén, J. (2020f). Jatkan valitsemallani sijoitusstrategialla. *Juliahminen*. 26.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/sijoittaminen-porssiromahduksen-aikana> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020i). Kehittävät leikit, joita lapseni ei suostu leikkimään. *Juliahminen*. 5.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/kehittavat-leikit-joita-lapseni-ei-suostu-leikkimaan> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020a). Koronakaranteeni on paha paikka. *Juliahminen*. 3.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/koronakaranteeni-on-tiukka-paikka> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020b). Korona köyhdyttää ihmisiä nopeasti. *Juliahminen*. 13.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/korona-koyhdyttaa-ihmisia-nopeasti> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020l). Lapsen ruutuaika ei huoleta minua. *Juliahminen*. 14.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/lapsen-ruutuaika-ei-huoleta-minua> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020o). Me olemme hyviksiä ja ansaitsemme kuulla sen. *Juliahminen*. 29.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/me-olemme-hyviksia-ja-ansaitsemme-kuulla-sen> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020h). Nyt ei ole rahahäpeän aika. *Juliahminen*. 3.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/miten-selvita-veloista> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020m). Oletko saanut tukea poikkeusoloissa? *Juliahminen*. 22.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/oletko-saanut-tukea-poikkeusoloissa> Haettu 1.3.2023.
- Thurén, J. (2020k). Pääsiäiskuplassa olo on hetken hilpeä. *Juliahminen*. 13.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/paasiaiskuplassa-olo-on-hetken-hilpea> Haettu 28.2.2023.

- Thurén, J. (2020c). Shaisse-shaibelssonia kaik! *Juliahminen*. 15.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/korona-ahdistaa> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020e). Siisteys rauhoittaa tässä tilanteessa. *Juliahminen*. 24.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/ikkunoiden-pesu> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020n). Suru ja lohdutus. *Juliahminen*. 25.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/suru-ja-lohdutus> Haettu 1.3.2023.
- Thurén, J. (2020j). Tunteiden vuoristomyrsky. *Juliahminen*. 8.4.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/korona-arki-lapsen-kanssa> Haettu 1.3.2023.
- Thurén, J. (2020g). Tässä todellisuudessa. *Juliahminen*. 30.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/korona-arki> Haettu 28.2.2023.
- Thurén, J. (2020d). Ystävät hädässä. *Juliahminen*. 22.3.2020. [online] <https://www.juliathuren.fi/blogi/juliahminen/ystavat-hadassa> Haettu 28.2.2023.
- Tickle, S. (2020a). Asennemuutos: case koronavirus. *Sara Tickle*. 12.3.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/asennemuutos-case-koronavirus/> Haettu 8.3.2023.
- Tickle, S. (2020e). Jotain muuta kuin verkkarit?. *Sara Tickle*. 27.3.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/jotain-muuta-kuin-verkkarit/> Haettu 8.3.2023.
- Tickle, S. (2020d). Karanteenikoti – tältä meillä näyttää juuri nyt. *Sara Tickle*. 26.3.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/karanteenikoti-talta-meilla-nayttaa-juuri-nyt/> Haettu 8.3.2023.
- Tickle, S. (2020h). Kuukausi kotona. *Sara Tickle*. 10.4.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/kuukausi-kotona/> Haettu 8.3.2023.
- Tickle, S. (2020g). Maalaamisen aloittaminen: 13 suosituinta kysymystä. *Sara Tickle*. 3.4.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/maalaamisen-aloittaminen-13-suosituinta-kysymysta/> Haettu 8.3.2023.
- Tickle, S. (2020c). Maanantain kuulumiset: toivoa ja turhautumista. *Sara Tickle*. 23.3.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/maanantain-kuulumiset-toivoa-ja-turhautumista/> Haettu 8.3.2023.

Tickle, S. (2020i). Taidetta seinille – omaa ja ostettua. *Sara Tickle*. 20.4.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/taidetta-seinille-omaa-ja-ostettua/> Haettu 8.3.2023.

Tickle, S. (2020b). Tekemistä kotona – 22 vinkkiä kotipäiville. *Sara Tickle*. 16.3.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/tekemista-kotona-22-vinkkia-kotipaiville/> Haettu 8.3.2023.

Tickle, S. (2020j). Tänään päällä: farkut ja kauluspaita. *Sara Tickle*. 24.4.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/tanaan-paalla-farkut-ja-kauluspaita/> Haettu 8.3.2023.

Tickle, S. (2020f). 100 ihanaa asiaa kaiken keskellä. *Sara Tickle*. 30.3.2020. [online] <https://www.saratickle.fi/100-ihanaa-asiaa-kaiken-keskella/> Haettu 8.3.2023.